

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ČESKOKRUMLOVSKO V DOBĚ BRONZOVÉ

Vedoucí práce: doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D.

Autor práce: Stanislava Pavlíčková

Studijní obor: Archeologie

2016

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 24. 4. 2016

.....
Stanislava Pavlíčková

Poděkování

Mé poděkování patří především vedoucímu této bakalářské práce panu doc. Mgr. Ondřeji Chvojkovi. Dík patří za to, že mne nasměroval tím správným směrem při koncipování a vytváření struktury této práce, že mi poskytnul ty nejcennější rady k danému tématu a v neposlední řadě děkuji za pomoc při shromažďování odborné literatury, která se váže k tomuto danému tématu.

Dále patří veliké poděkování paní Mgr. Lucii Šmahelové, Ph.D. z Českokrumlovského Regionálního muzea, která mi umožnila přístup k nálezům a jejich nálezovým zprávám.

Další srdečné poděkování patří Mgr. et Mgr. Michalu Preuszovi za to, že mi vysvětlil a názorně na příkladech ukázal, jak se pracuje v prostředí ArcGIS a díky tomu jsem mohla samostatně vytvářet soubory map a následně provádět jednotlivé analýzy.

Anotace

Předložená práce shrnuje veškeré dosavadní poznatky o osídlení v Českokrumlovském regionu z doby bronzové. Základem pro vypracování této práce bylo vytvoření soupisu veškerých lokalit, nalezišť a jednotlivých sídelních komponent.

Další část práce se věnuje jednotlivým lidským aktivitám rozděleným podle druhu lokality a podle jednotlivých úseků doby bronzové, kdy byly sledovány topografické vlastnosti jako je vzdálenost od vodních toků, nadmořská výška, prostorové vztahy. Dále následuje shrnutí poznatků ze starší, střední a mladší a pozdní doby bronzové. V další části probíhá porovnání s dnešním okresem Prachatice. V poslední části se práce stručně věnuje vztahu sledovaného území s oblastí horního Podunají a probíhá pokus o interpretaci postavení Českokrumlovska v rámci jihočeského regionu.

Annotation

The presented work sums up all existing knowledge about settlement in the Český Krumlov region from the Bronze Age. The main goal of this work was to create an inventory of all the sites and individual residential components.

Another part is devoted to individual sites and sites sorted out by the type of location and by the period of the Bronze Age, when topographical characteristics such as distance from water courses, altitude and spatial relationships were monitored. This is followed by a summary of findings from the older, younger, middle and late Bronze Age. The next part compares contemporary district of Prachatice. In the last part, the author briefly discusses the relationship of the monitored area with the Upper Danube region and attempts to interpret the status of Český Krumlov in the South Bohemian region.

Obsah

1. ÚVOD	8
1.1. Cíle práce.....	8
1.2. Historie archeologického bádání.....	9
1.3. Chronologie osídlení sledovaného území v době bronzové	12
2. PŘÍRODNÍ PODMÍNKY	14
2.1. Geografické vymezení zájmového území.....	14
2.2. Pedologické podmínky	14
2.3. Vodstvo	14
2.4. Geomorfologie krajiny.....	15
2.5. Geologie	15
2.6. Nerostné suroviny	16
2.7. Vegetace.....	16
3. METODOLOGIE A PRACOVNÍ NÁSTROJE	18
3.1. Metoda práce	18
3.2. Archeologická databáze Čech (ADČ)	19
3.3. Geografické informační systémy (GIS)	19
4. SÍDELNÍ STRUKTURA DOBY BRONZOVÉ NA ČESKOKRUMLOVSKU	21
4.1. Výšinná sídliště	21
4.1.1. Výšinná sídliště starší doby bronzové	22
4.1.2. Výšinná sídliště střední doby bronzové.....	25
4.1.3. Výšinná sídliště mladší a pozdní doby bronzové.....	26
4.2. Rovinná sídliště	28
4.3. Pohřebiště	31
4.3.1. Starší doba bronzová.....	31
4.3.2. Střední doba bronzová.....	33
4.3.3. Mladší a pozdní doba bronzová	35
4.4. Depoty kovových artefaktů	36

4.4.1. Depoty ve starší době bronzové na Českokrumlovsku	37
4.4.2. Depoty ve střední době bronzové.....	41
4.4.3. Depoty mladší a pozdní doby bronzové.....	42
4.5. Ojedinělé nálezy.....	46
5. ČESKOKRUMLOVSKO V JEDNOTLIVÝCH FÁZÍCH DOBY BRONZOVÉ	51
5.1. Českokrumlovsko ve starší době bronzové.....	51
5.2. Českokrumlovsko ve střední době bronzové	53
5.3. Českokrumlovsko v mladší a pozdní době bronzové	54
6. POSTAVENÍ ČESKOKRUMLOVSKA VE STŘEDOEVRÓPSKÉ DOBĚ BRONZOVÉ	55
6.1. Srovnání s dnešním okresem Prachatic.....	55
6.2. Českokrumlovsko ve vztahu s Hornorakouským Podunajím	61
6.3. Postavení Českokrumlovska v rámci jihočeského regionu.....	63
7. ZÁVĚR.....	64
8. SUMMARY	65
9. SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY.....	66
10. PŘÍLOHY	73

1. ÚVOD

1.1. Cíle práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je vytvořit kritický soupis všech dnes známých lokalit a nalezišť doby bronzové na Českokrumlovsku a zpracovat je v prostředí GIS za účelem zjištění možných vazeb na přírodní zdroje, dálkové obchodní stezky a další možné lidské aktivity.

Prvním bodem této práce bude seznámení s historií archeologického bádání v tomto regionu s akcentem na dobu bronzovou.

Dále bude následovat definice přírodních podmínek v regionu. V práci budou uvedeny geomorfologické, geologické, pedologické, hydrologické podmínky regionu.

Hlavní pozornost budu věnovat jednotlivým lokalitám a nalezištím, jako jsou rovinná a výšinná sídliště, pohřebiště, depoty a okrajově zmíním i ojedinělé nálezy. Budu se věnovat především topografickým analýzám jako je například vzdálenost komponent od vodního toku nebo nadmořská výška, vzdálenosti atd.

Dále je cílem vytvořit sídelně – chronologický model vývoje Českokrumlovsku v době bronzové a zamyslet se nad změnami charakteru a intenzity osídlení. Sledovanou oblastí mého zájmu je část Pošumaví, konkrétně se jedná o dnešní okres Český Krumlov. Toto území jsem si vybrala z důvodu toho, že si podle mého názoru zasluhuje více badatelského zájmu a také proto, že tato oblast je mi velice blízká.

Dále budu pozorovat rozmístění jednotlivých výšinných a nížinných sídlišť a jejich vztahy se sídelními komponentami. Bude mne také zajímat, jakým způsobem spolu souvisí dálkové obchodní stezky a bronzové depoty. Položím si otázku, zda na Českokrumlovsku, kde depoty tvoří významný druh nálezů, mohly existovat i zpracovatelské dílny na bronz. Dalším důležitým bodem mé práce je i to, zamyslet se nad otázkou, zda měly dálkové obchodní stezky význam transportu surovin, distribuci a lokální spotřebu v této oblasti.

Pro porovnání chronologie osídlení jsem si vybrala sousedící region Prachaticko. Pro toto porovnání budu vycházet především z práce Marka Parkmana "Prachaticko v době bronzové" (**Parkman 2004**). V posledních krocích se budu snažit zařadit Českokrumlovsko do jihočeského kontextu a budu se snažit zjistit, jaké vazby mohl mít tento region s Horním Podunajím.

1.2. Historie archeologického bádání

Ve srovnání s ostatními oblastmi Čech a Moravy je z archeologického hlediska věnována jižním Čechám a především dnešnímu českokrumlovskému okresu mnohem menší pozornost. Z geografického hlediska jde o hraniční území a z geomorfologického je území hornaté, neboť se zde zvedá pohoří Šumava. Toto jsou hlavní důvody, proč ve srovnání s bádáním o tradičních pravěkých sídelních enklávách v rovinaté krajině, nikdy moc nejevili archeologové zájem. Přesto se několik badatelů této oblasti věnovalo a vděčíme jim za první informace o zdejších pravěkých památkách (**Fröhlich 1993a**). První písemné zprávy o archeologické činnosti v tomto regionu máme 19. století, kdy se jednalo pouze o amatérskou archeologii (**Sklenář 1992**). Archeologický zájem byl soustředěn především na záchranu náhodně nalezených pravěkých předmětů. Tímto způsobem byly v roce 1883 nalezeny dva bronzové meče ze střední doby bronzové z okolí Vítkova Hrádku a později v roce 1904 byl učiněn hromadný nález měděných žeber kousek od dnes již zaniklé vsi Havalda (Hochwald) u Chvalšín, (**Michálek-Zavřel 1996, 21**).

Důležitým badatelem jihočeského regionu byl Jan Eisner (1885-1967). Zkoumal především mohyly, kdy prováděl na základě kulturního hlediska jejich rozboru a výsledky publikoval ve své práci o jihočeských mohylách (**Eisner, 1922 – 1923, 1 – 37, 193 - 231**). Jan Eisner se mimo jiné zasloužil i o začlenění milavečské skupiny knovízské kultury do epochy pravěku. Při definování této kultury si povšimnul její nápadné podobnosti se středočeskou knovízskou kulturou, od které byla odlišná pouze ve způsobu pohřbívání (**Eisner 1921, 16-17; 1922-23**).

Dalším archeologem, který působil v jižních Čechách, byl Josef Ladislav Píč (1847-1911). Ačkoliv se narodil ve středních Čechách v oblasti Kokořínska, tak většinu výzkumů a svůj badatelský zájem směřoval na jih Čech. Během necelých 30 let prozkoumal přibližně 130 mohyl (**Fröhlich 1993b, 282-283**). Výsledky své práce poté shrnul v díle „Starožitnosti země České“, přičemž veškeré nálezy z jižních Čech jsou shrnuty v oddílech I/2 a III/1 (**Píč 1900; 1909**). Bohužel území dnešního Českokrumlovska mu zůstalo zcela cizí. V popředí jeho zájmu stály například Písecko nebo Strakonicko (**Chvojka – Michálek 2011, 69**).

Významný badatel, který svou pozornost upíral především na jižní Čechy, byl archeolog Bedřich Dubský (1880-1957), který zde vědecky působil v letech 1911 – 1957. Ač Českokrumlovsko nebylo územím, kterému by se plně věnoval, pár výzkumů zde přeci jen provedl. V roce 1926 spolu s Albínem Stockým (1876-1934) prováděl

výzkum ranně středověkých mohyl nedaleko Besednice. Na základě revizních průzkumů hradišť se v tom samém roce účastnil také výzkumu vojenského opevnění na lokalitě Strahov u Velešína. Dále pak provedl výzkum na domnělém hradišti Černice poblíž Zlaté Koruny, kde vyloučil pravěké osídlení (**Michálek – Zavřel 1996, 22**).

Po první světové válce požádal tehdejší učitel Karel Brdlik svého přítele Leonharda Franze (1895 – 1974) o pomoc při hledání pravěkých mohyl v okolí Chvalšín a Kájova (**Michálek - Zavřel 1996, 22**). Z jejich činnosti je třeba jmenovat výzkum několika mohyl z roku 1924 v trati „Obere Mühlberg“ u Chvalšín a dále potom výzkum z roku 1929, kdy objevili halštatské a laténské mohyly mezi Podvořím a Osím. Mezi další jejich objevy patří i nálezy několika mohyl a sídliště ze starší doby bronzové. Několik mohyl se nachází na návrší trati „Weiherbühel“ nedaleko Boletic. Tento objev učinili v letech 1930 až 1931. V tehdejším provinčním muzeu v Horní Plané Karel Brdlik a Leonhard Franz uskutečnili výstavu nových nálezů z jejich badatelských výprav. Každý nález byl řádně zaevidován, katalogizován a opatřen popiskou naleziště (**Stiaßny 1933, 149**). Posléze v roce 1934 prokopal Karel Brdlik malou jeskyni nedaleko obce Svíba v trati „Der hohle Stein“, kde našel vedle střepů z doby kamenné a halštatské i fragmenty střepů ze starší doby bronzové (**Michálek - Zavřel 1996, 24**).

Ač Českokrumlovsko stálo na pokraji badatelského zájmu, tak i v dalších desetiletích pár dalších výzkumů proběhlo. V roce 1954 byl proveden archeologický výzkum nedaleko obce Kájov pod záštitou archeologického oddělení Národního muzea v Praze. Jednalo se především o menší sondáže na pravěké a ranně středověké lokalitě Raciberg (Hradec) nedaleko Boletic (**Soudská 1956**). Toto původně pravěké hradiště bylo vůbec poprvé zaznamenáno v roce 1789 v topografii království Českého (**Shaller 1789**). Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích v této době soustřeďovalo svou pozornost především na hradiště Dívčí Kámen (**Michálek - Zavřel 1996, 24**). O Třisovské lokalitě existují první zmínky již z let 1868 – 1872. Tehdy toto místo popsal ve své práci o Českých hradištích Julius Ernst Födisch (1840-1877), (**Födisch 1868 – 1872**). Na lokalitě Dívčí Kámen působil již ve třicátých letech 20. století Václav Král a na něj navázal později Josef Čapek (**Michálek - Zavřel 1996, 24**). V roce 1946 a 1960 zde byly V. Jindrou, J. Čapkem a F. Princem nalezeny první jantarové korálky a dva depoty bronzových předmětů. Na základě těchto nálezů zde v letech 1962 – 1974 probíhaly systematické archeologické výzkumy vedené Josefem Poláčkem (1924 – 1990), (**Poláček 1966**).

První doklady osídlení z doby bronzové na lokalitě Velešín - Kamenné věži jsou známy díky povrchovému průzkumu Jiřího Valenty, který se uskutečnil v letech 1995 – 1996. V souvislosti s poklesem hladiny řimovské přehrady se mu tehdy podařilo sesbírat větší počet zlomků keramických nádob, z nichž většina náleží do mladší fáze starší doby bronzové (**Erneé BZO 1996-97, 235**). Mnoho dalších, do této chvíle neznámých výšinných sídlišť bylo objeveno nebo zaznamenáno archeologem Antonínem Benešem (1934 – 2011). Jedná se o lokality Kladenské Rovné, Lazec, Vyšný a Křenov. Tato sídliště se nacházejí západním směrem od města Český Krumlov (**Michálek - Zavřel 1996, 25**). V roce 1993 vzniklo v Českém Krumlově při Okresním regionálním vlastivědném muzeu nové archeologické oddělení, které dodnes provádí většinu záchranných a systematických výzkumů jak v samotném městě, tak v celém tomto okrese. O založení tohoto oddělení se zasloužil archeolog Michal Erneé, který je specialistou především na starší dobu bronzovou, ale na Českokrumlovsku se zasloužil i o nálezy několika mladobronzových lokalit (**Chvojka 2006, 24**). Dále je třeba uvést další jméno archeologa, který se zasadil o zásadní přírůst nových poznatků nejen v tomto regionu, ale v celých jižních Čechách. Luboš Jiráň se v jedné ze svých prací zabývá intenzitou hustoty osídlení v mladší a pozdní době bronzové na jihu Čech a možnými vazbami mezi jihočeskými depoty s oblastmi v Horních Rakousech (**Chvojka – Jiráň 2004**).

Nedílnou součástí historie nemovitých památek v okrese Český Krumlov jsou bezesporu i rýžoviště zlata, kterých se zachovala bohužel jen malá část. Jedná se o sekundární ložiska zlata, kde se vyskytují tzv. zlatinky. Rýžovalo se především o povodí Chabičovského, Jílovského a Zubčického potoka. V literatuře je pak dále zmiňováno i okolí potoka u Certlova nedaleko Vyššího Brodu (**Kratochvíl 1957, 219; 1964,167**). Rýžováním zlata v jihočeském regionu se od 60. let 20. století zabýval archeolog Jaroslav Kudrnáč (1922-2008), který působil především na Písecku a Strakonicku. Při výzkumu na lokalitě v Modlešovicích objevil v několika rýžovnických sejpech zlomky mladobronzové keramiky. Na základě těchto nálezů z pozdní doby bronzové přišel k domněnce, že se zlato mohlo rýžovat již v tomto období, ovšem jedná se pouze o neprokázanou hypotézu (**Kudrnáč 1976; 1982; Michálek – Zavřel 1996, 56 - 58 obr. 4; vyvracejí Erneé – Hrubý – Malý – Tomášek – Valkony 2014**).

Ze současných badatelů nesmím opomenout archeologa Ondřeje Chvojku, který je specialistou na dobu bronzovou nejen v jižních Čechách, ale i v širším středoevropském kontextu. V tomto okrajovém okrese jižních Čech se zabývá zejména vztahy

bronzových depotů s možnými vazbami se sousedícími zahraničními oblastmi, jako jsou například Horní Rakousy a Bavorsko (**Chvojka 2004a**). V tomto okrese prováděl například i archeologické výzkumy na lokalitě Dívčí kámen spolu s Petrou Effenberkovou, která působí v regionálním muzeu v Českém Krumlově (**Chvojka 2004b**). Dále jmenuji archeology Petra Zavřela a Jana Michálka, kteří publikovali kompletní soupis archeologických nemovitých památek pravěkých pro českokrumlovský okres (**Zavřel – Michálek 1996**).

1.3. Chronologie osídlení sledovaného území v době bronzové

Podle Reineckova chronologického systému spadá období doby bronzové do stupňů BrA1 až HaB2/3 (tj. cca.2300/2200 - 800/750 př. n. l.). Ve starší době bronzové, ve stupních BrA1 – BrA2 (2300/2200 – 1700 př. n. l.) v Čechách existovala únětická kultura, která vznikla pozvolně z nejmladší fáze doby kamenné eneolitu a dále plynule přešla v kulturu věteřovskou (**Jiráň 2008, 17**). Pro absolutní chronologii nám poslouží data C14. Již v minulosti na základě kalibrovaných dat Evžen Neustupný určil, že počátek starší doby bronzové spadá do období kolem roku 2300 př.n.l. a končí někdy kolem 1850 př.n.l. (**Neustupný 1976, 114**). Pro absolutní dataci protoúnětické kultury existuje v Čechách pouze jediné radiokarbonové datum, které pochází z Kněževsi u Prahy (2200 – 1950) BC. Byl zde odebrán vzorek z fragmentu kosti, který byl vyjmut z hrobu (**Lutovský – Smejtek a kol. 2005, 356**).

Ve střední době bronzové (době mohylových kultur) dochází k velkým sídelním a kulturním změnám na území, které se rozprostírá od východní Karpatské kotliny až po západní Alsasko a ze severní strany toto území ohraničuje část Polska. Na rozdíl od nejednotnosti a vysokého počtu archeologických kultur ve starší době bronzové se v tomto období začínají kultury sjednocovat a začínají utvářet jednotný celek. Dokládá to fakt, který dal celé této epoše název a to jest jednotné pohřbívání kultur pod mohylami (**Jiráň 2008, 76**). V jižních Čechách lze toto období rozdělit do několika chronologických stupňů a to: přechodný stupeň BrA2 / BrB1, staromohylový Br B1, středomohylový BrB2/ BrC1 a mladomohylový stupeň BrC2 a poslední stupeň BrC2/BrD, který je zároveň stupněm přechodovým do mladší doby bronzové (**Chvojka 2007a, 36**).

Jižní Čechy jsou od ostatních částí Čech odlišné a mají spolu se západními Čechami tradičně vyčleňovanou specifickou skupinu tzv. česko-falckou mohylovou kulturu. Na

tomto území přetrvávají z předchozích období na rozdíl od ostatních oblastí kontakty se středním Podunajím a Karpatskou kotlinou (**Beneš 1988, 12**). Na problematiku změn ve střední době bronzové oproti starší době bronzové převládají dva názory: první předkládá kontinuální vývoj z mladších fází starší doby bronzové (**Hájek 1954, 182; Havlice 2000, 58**) a druhý názor se opírá o domněnku, že do jihočeské oblasti přišlo nové obyvatelstvo (**Čujanová – Jílková 1964**). Na počátku 20. století se o relativní chronologii mohylové kultury v jižních Čechách pokusil J. L. Píč (**Píč 1900**). J. Eisner se poté pokusil vytvořit absolutní dataci vzniku mohylové kultury, kdy ji datoval na hranici někdy kolem roku 1200 př. n. l. (**Eisner 1922 – 1923**). Naproti Eisnerovu tvrzení se postavil J. Böhm, který posunoval hranici vzniku této kultury do 1400 př. n. l. (**Böhm 1941**).

Poslední etapou doby bronzové je mladší a pozdní doba bronzová neboli kultura popelnicových polí. Pro tuto epochu již existují i přesná data pro relativní chronologii. Jedná se o dendrochronologická data zejména z jihoněmeckých oblastí, která se při porovnání zcela úplně neshodovala s daty radiokarbonovými. Podle Reineckova systému spadá mladší doba bronzová do stupňů BrD až HaA2/B1 (1300/1250 – 1050/1020 př. n. l.) a pozdní doba bronzová do stupňů HaB1 až HaB3 (1050/1020 – 800/750 př. n. l.) (**Jiráň 2008, 145**). V obecné rovině kulturních komplexů v tomto období vznikl okruh tzv. česko-východobavorských severoalpských popelnicových polí. Pro jižní Čechy je pak dále specifitější dělení a to pro období BrC2/BrD - přechodný mohylovo-knovízský horizont (Plzeň-Jílkalka), pro stupeň BrD-HA1- starší horizont popelnicových polí (Riegsee), pro stupeň Ha A2 - Ha A2/Ha B1 - vrcholný horizont popelnicových polí (Jenišovice) a stupeň Ha B1 označujeme jako pozdní horizont popelnicových polí (Štítary), (**Chvojka 2006, 169**).

2. PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

2.1. Geografické vymezení zájmového území

V jihočeském regionu zastupuje Českokrumlovsko nejjižnější okrajovou část. Na východní straně obklopuje okres část pohoří Šumavy s údolím řeky Vltavy v oblasti přehrady Lipno až po soutok Křemžského potoka. Východní část okresu obklopují Novohradské hory s povodím toku řeky Malše. Toto území se rozkládá na ploše bezmála 1200 km² a nadmořské výšky se pohybují v průměru mezi 500 a 700m (Chvojka 2006, 42). Tento okres je známý především svými ložisky nerostných surovin, jako jsou grafit a zlato (Michálek – Zavřel 1996, 25).

2.2. Pedologické podmínky

Českokrumlovský okres je z pedologického hlediska bohatý především na pedologický substrát hnědých a kyselých půd, které jsou typické výskytem především v hornatých oblastech. Jsou méně kvalitní na pěstování zemědělských plodin, jelikož jejich složení není obohaceno kvalitním humusem. V Novohradských horách a v šumavském podhůří jsou půdy extrémně kyselé. V těchto oblastech se kvalitnější hnědozemě vyskytují podél vodních toků. Mezi další typy půd, které se na Českokrumlovsku vyskytují, patří rašeliništní půdy, rendziny či podzolové půdy (Tomášek 1995, 16; Chvojka 2006, 32).

2.3. Vodstvo

Nejdůležitější a největší řekou jak v jihočeském regionu, tak v oblasti Českokrumlovska je řeka Vltava, která je zároveň nejdelší řekou v Čechách (433km). Řeka přitéká ze severozápadu a vtéká do lipenské přehrady. Má několik pravostranných i levostranných přítoků. Mezi nejdůležitější a největší přítoky Vltavy patří řeky Malše a Otava. V rámci Českokrumlovského regionu se řeka Vltava táhne od dnešní oblasti Lipenska až po soutok s Křemžským potokem, což činí délku 99 km. Velká část pravěkých lokalit a nalezišť jak na Českokrumlovsku, tak i v celých jižních Čechách, spadá do povodí této řeky, a tudíž jsou s ní úzce spjaty. V Českokrumlovském okrese je i několik důležitých potoků, v jejichž blízkosti se nacházejí pravěká sídliště a naleziště. Řeč je o Chvalšinském potoce, Křemžském potoce a o potoku Polečnice. Malá část Šumavského

pohoří pak spadá do povodí levostranných Dunajských přítoků (**Chábera a kol. 1985, 167**).

2.4. Geomorfologie krajiny

Z geomorfologického hlediska se oblast Českokrumlovská nazývá Českokrumlovská vrchovina. Charakter krajiny je především kopcovitý, kdy průměrná nadmořská výška dosahuje rozmezí mezi 500 - 700 m n. m. Nachází se v jihovýchodní části Šumavského podhůří. Na východě sousedí s dalšími oblastmi, jako je Kaplická brázda, což je geomorfologický podcelek Novohradského podhůří. Na západní hranici sousedí s Vltavickou brázdou, která je stejně jako samotná Českokrumlovská vrchovina geomorfologickým podcelkem jihovýchodní části Šumavského podhůří a na severu se střetává s Prachatickou hornatinou. Českokrumlovské podhůří se dále člení na šest celků a to Rožmberskou, Vyšebrodskou, Plešenskou, Boletickou, Frymburskou vrchovinu a Olšinskou kotlinu (**Demek 1987, 39, Chábera a kol. 1985**).

2.5. Geologie

Z geologického hlediska se zájmové území nachází ve vltavsko – dunajské oblasti tzv. moldanubiku, což je geologická jednotka českého masivu. Moldanobikum je název pro oblast, která je tvořena převážně metamorfovanými horninami s granitoidními masívy variského stáří. V moldanubiku je možno odlišit dvě série hornin, které se od sebe liší svým obsahem. Jedná se o pestrou a jednotvárnou skupinu. Jednotvárná skupina je zastoupená různými typy biotických, silimanitických a muskovitických pararul. Pestrá skupina se skládá opět z pararul, ale navíc se objevují ještě horniny, jako jsou kvarcity, grafické horniny, amfibolity, granulity (**Chábera a kol. 1985**). Ze stratigrafického hlediska jsou na Českokrumlovsku zastoupeny všechny stavební jednotky. Především převládají kyselé horniny. Ve sledovaném okrese je možno nalézt horniny, které mají bazilický charakter. Mezi horniny, co tvoří podloží pohraniční části okresu, patří různé typy granodioritů a žul. Například okolí města Kaplice se nacházejí vzácné typy svorových rul a biotické pararuly. Tyto horniny vyplňují celou střední část okresu a jsou základním typem série kristanilika. Z pohledu flóry a fauny jsou nejdůležitějšími bazické horniny. Jsou to v první řadě amfibolity, erlany a krystalické vápence. Vyskytují

se zde také granulovité masivy, jejichž základní složkou jsou serpentinity neboli hadce (Chábera a kol. 1985; Týž 1987).

2.6. Nerostné suroviny

Českokrumlovsko se řadí mezi oblasti s největšími nalezišti ložisek tuhy v Čechách. V obecné rovině se zastává názor, že kvůli využívání grafitu začali toto území na přelomu 5. a 4. století př. n. l. intenzivně osidlovat Keltové (Michálek 1990, 70-72). Lokální využívání grafitu se předpokládá již pro mladší a pozdní dobu bronzovou (Beneš 1978, 54). Jiří Hrala ve své práci dokonce připouští, že v mladší době bronzové mohl fungovat obchod s touto surovinou mezi lidem knovízské kultury s kulturami ze severnějších oblastí (Hrala 1973, 117). Dalším vzácným nerostem, který se v tomto okrese vyskytoval, bylo zlato. V dnešní době je již většina rýžovišť zaniklá. Pouze v povodí Malčického, Zubčického a Jíleckého potoka se rýžoviště dochovala (Michálek – Zavřel 1996, 25). Přesto ale není zcela jasně prokazatelné, že se zlato rýžovalo už v mladší době bronzové. V literatuře jsou uváděny případy, kdy rýžovní sejpy v oblasti Lazeckého potoka nedaleko Lazce a na potoce nedaleko Certlova zmizely zcela beze stopy (Kratochvíl 1961, 13).

2.7. Vegetace

Před 8500 př. n. l. došlo k velké geologické změně, která započala s koncem poslední doby ledové. Nastala zásadní klimatická změna – oteplování a nástup holocénu. Začalo intenzivní zalesňování, lidé přešli od lovectví – sběračství k zemědělství. V období neolitu docházelo k odlesňování a nahrazování půdy k zemědělským účelům. Doba bronzová spadá do holocenní fáze Subatlantiku, který trvá cca od 2500 BP až po současnost. V polohách mezi 500 a 600 m se na sledovaném území vyskytovaly především acidofilní doubravy, kdy převažoval zejména dub a jedle. Na místech kde byly bohatší půdy, se potom vyskytovaly hojně podhorské lipové bučiny. Ve středních polohách regionu kde se nadmořská výška pohybuje v průměru kolem 1000 metrů, tvořily krajinu především smíšené lesy s převahou buku a s příměsí jedle tzv. bučiny a jedlobučiny. Jejich nejčastější typ s poměrně hojným bylinným podrostem se nazývá květnaté bučiny. Tento typ vegetace zůstal ve většině případů zachován až dodnes, a to i ve vyšších nadmořských polohách jako je například CHKO Blanský les (Vysoká Běťa,

Kleť, Bulový), v Národním parku Šumava (Plechý, Boubín) či v Novohradských horách. Na tyto květnaté bučiny v polohách nad 1000 metrů navazovaly tzv. acidofilní horské bučiny. Dodnes je lze v poměrně zachovalém stavu nalézt v poloze mezi jezerem Plechým a Třístoličnickem na samotném okraji Českokrumlovského okresu. Dalším velice významným komplexem na tomto území jsou rašeliniště, která se vyskytují především ve Vltavském luhu mezi Lenorou a Novou pecí. V této oblasti se dařilo především borovici blatka. Menší rašeliniště je možno nalézt i v okolí Novohradských hor a na Vyšebrodsku, kde se dařilo především podmáčeným smrčinám. Jen výjimečně je možno se v tomto okrese setkat s rašelinnými smrčinami, které se vyskytují v prameništích rašelinišť nedaleko obce Černá v Pošumaví (**Chábera a kol. 1985**).

3. METODOLOGIE APRACOVNÍ NÁSTROJE

3.1. Metoda práce

Prvním krokem bylo shromáždit soupis veškerých nemovitých památek, které se v mnou sledovaném území nacházejí. V tomto kroku mi byla velice nápomocna publikace, kterou vydali J. Michálek a P. Zavřel v roce 1996. Jedná se o knihu pod názvem "Archeologické nemovité památky v okrese Český Krumlov" (**Michálek – Zavřel 1996**). Při hledání lokalit a nalezišť mi byla také velice užitečná ADC (archeologická databáze Čech). V této databázi se bohužel nenacházejí všechny archeologické akce a lokality a tak jsem tedy k novým lokalitám a nalezištím použila další odbornou literaturu a prozatím nepublikované materiály, které mi poskytnul vedoucí práce O. Chvojka. U Archeologické databáze Čech bylo třeba poctivě kontrolovat veškeré jednotlivé údaje, jelikož se v několika případech stalo, že se u různých odlišných akcí vyskytla duplicita některých údajů (jako například shodné souřadnice u více lokalit najednou). U některých lokalit s PIAN 4 (nepřesné zaměření, většinou na středu katastru obce), jsem si musela dopomoci s programem Google Earth, kdy jsem se snažila co nejvíce upřesnit polohu daných lokalit a nalezišť. Při zkoumání geomorfologie krajiny bylo potřeba pracovat s lidarovými snímky čtvrté generace, protože na těchto snímcích je krajina zcela odlesněna a zbavena veškerých dalších rušivých faktorů. Toto snímkování se provádí na základě trojrozměrného skenování zemského povrchu (**Gojda 2011, 680**). Topografické údaje typu nadmořská výška, vzdálenost lokalit od vodního toku byly získány z dostupné literatury nebo z některých nálezových zpráv a v neposlední řadě z prostředí GIS. Nejprve bylo potřeba nahrát přes web www.cuzk.cz podkladové mapy, kdy na jejich vrstvách bylo možno pozorovat např. nadmořskou výšku. Na základě těchto topografických údajů jsem posléze vytvořila několik grafů, které demonstrují například hustotu osídlení, vzdálenost lokalit od vodních toků apod.

Důležitým bodem je zastavit se u terminologie, jelikož jsem si vědoma její nejednotnosti. Tradičně se rozlišuje pojem "lokalita" a "naleziště". Nemělo by se vnímat na jedné úrovni například systematicky prozkoumané a interpretovatelné výšinné sídliště, které můžeme nazvat lokalitou a ojedinělý nález bronzové sekerky, kdy je vhodnější užít pojem naleziště či nález nazvat neurčitou aktivitou. Další pojem komponenta chápu tak, že máme například lokalitu nebo naleziště a tam se mohou nalézat i chronologické a významové komponenty. Uvedu příklad: Je prostor (lokalita nebo naleziště) kde byl učiněn nález, kdy jedna komponenta je starobronzové mohylové

pohřebiště a druhá komponenta v rámci té lokality je i nález depotu ze střední doby bronzové (**Kuna a kol. 2004, 18 - 21**).

3.2. Archeologická databáze Čech (ADC)

Tato databáze klade důraz na prostorovou identifikaci nálezů díky systému PIAN a mapám v měřítku 1:10 000 (**Kuna a kol. 2004, 421**). Tuto databázi spravuje Archeologický ústav v Praze a eviduje zde většinu archeologických výzkumů a nálezů. Pro tuto práci byla použita verze 3.0 aktualizovaná až do roku 2010. S ADC se pracuje v programech např. MS Excel 2007 a MS Access 2007. Databáze se skládá z několika sloupců, jsou v nich zaznamenány tyto údaje: katastr a okres, evidenční číslo výzkumu, vedoucí výzkumu, příslušný institut, rok provedení, druh exkavace, druh komponenty, poznámky, datace a souřadnice S-JTSK).

3.3. Geografické informační systémy (GIS)

Tento pojem označuje počítačové systémy, které se zaměřují na práci s geografickými daty. Oproti tradičním tištěným mapám má GIS tu výhodu, že umožňuje jednodušší a rychlou analýzu obsažených informací. Pojem GIS se používá především ve dvou významech, a to k označení počítačových programů, které umožňují pracovat s digitalizovanými mapami a dále také k označení souborů dat, která jsou shromážděna těmito počítačovými programy a vytvářejí ucelený informační systém (**Kuna kol. 2004, 426**).

Aby bylo možné s těmito systémy pracovat, bylo potřeba v programu MS Excel 2007 vytvořit soupis všech nashromážděných lokalit a nalezišť v zájmovém území. Pro každé období (starší, střední, mladší a pozdní doba bronzová) musela být vytvořena samostatná tabulka. Poté se k jednotlivým lokalitám přiřadily souřadnice X a Y, kdy se hodnoty musely mezi sebou vždy prohodit. V programu ArcCatalog se hotové tabulky přeformátovaly do správného tvaru, kdy se nastavil správný souřadnicový systém (S-JTSK). Mapy zájmového území (Českokrumlovsko) a oblasti pro porovnání (Prachaticko) byly zpracovány v programu ArcMap10.2. Díky vneseným bodům je možno sledovat v obou okresech změny a charakter osídlení, vzdálenost komponent od vodních toků (díky tzv. bufferům, kdy byla brána vzdálenost jen k větším potokům, potůčkům a k řekám. S lokálními pramínky a sezonními potoky pracováno nebylo,

jelikož je těžké odhadnout jejich existenci již v pravěku) a obchodních stezek či hustotu osídlení. Do map nebyly zanášeny ojedinělé nálezy, jelikož u těchto nalezišť nebyly sledovány topografické vlastnosti.

4. SÍDELNÍ STRUKTURA DOBY BRONZOVÉ NA ČESKOKRUMLOVSKU

Souvislé osídlení v tomto regionu je doloženo až v mladších fázích starší doby bronzové tj. ve stupních BrA2, kdy se jedná o klasickou fázi únětické kultury (**Chvojka 2007,29**). Bohužel z období eneolitu a starších fází únětické kultury pro toto území zatím doklady trvalých sídelních aktivit chybí (**Jiráň 2008, 31**). Z období eneolitu je na Českokrumlovsku známo pouze několik ojedinělých nálezů z hradiště Velešín – Kamenná Věž nebo z hradiště Dívčí Kámen, kde Poláček ve své práci zmiňuje i nález zlomku eneolitické lahve s límcem (**Poláček 1966, 26, obr. X:5**).

4.1. Výšinná sídliště

Výšinná sídliště je možno odlišit na výšinná sídliště neopevňovaná a výšinná sídliště opevňovaná tzv. hradiště. Za hradiště se považuje taková sídlištní komponenta, u které je mimo přirozené ochrany známo i nějaké umělé opevnění (**Jiráň 2008, 33 – 34**). Prozatím nejucelenější pohled na výšinná sídliště ze starší doby bronzové nabízí situace v jižních Čechách (**Hlásek a kol. 2015**). Veškeré doposud známé výšinné lokality nebo sídelní komponenty (cca 30) se nacházejí poblíž nějakého vodního toku. Nejčastěji se jedná o řeku Vltavu, Malši, Blanici nebo Lužnici. Většina výšinných sídlišť na Českokrumlovsku se nachází na ostrožnách. Jedná se o výšinné sídliště Velešín, Český Krumlov, Chvalšiny – Mlýnské Vrchy, Záluží a Mříč – Dívčí Kámen, které se nachází 1,5 km od Třisova. Toto sídliště je zajímavé tím, že z větší části je chráněno kaňonem řeky Vltavy, nicméně pravěká situace zde byla zničena středověkými úpravami a s výstavbou rožmberského hradu a tudíž tyto zmiňované destrukce sotva souvisí s pravěkou fortifikací (**Poláček 1966**). Svou fortifikací se tato jihočeská hradiště liší od většiny ostatních hradišť z ostatních částí Čech (**Hlásek a kol. 2015**). Rozdíly jsou znatelné především v mohutnosti opevnění, ve vyspělejších stavebních technikách a svým uspořádáním vnitřní zástavby se podobají osadám, které spadají do otomansko – maďarovsko – věteřovského okruhu (**Jiráň 2008, 35**).

Terénní typy výšinných poloh pro dobu bronzovou v zájmovém území:

- 1. Kopec s okrouhlým nebo plochým vrcholem** – Lokalita se vyznačuje tím, že se nachází na zploštělém vrchu kopce či předvrcholu nebo na kuželovitém vrcholu kopce. Tyto výšinné lokality bývají chráněny přírodními překážkami a v krajině mají různé polohy.

2. **Ostrožna** – Tento útvar je ze tří stran chráněný tzv. převýšením nad okolním terénem a je k němu přístup po úzké šíji. Převýšení přístupové strany nad okolní terén je často zanedbatelné. Ostrožny se nacházejí ve většině případů v meandrech řek, potoků nebo nad soutoky několika potoků a řek.

3. **Ploché návrší** – Terénní útvar, který bývá menší rozlohy a převýšení není takovým způsobem výrazné.

(**Hrubý – Chvojka 2002, 583 – 584**).

4.1.1. Výšinná sídliště starší doby bronzové

Výšinných sídlišť ze **starší** doby bronzové z dnešního okresu Český Krumlov je známo doposud **7**(*tab. 1*). O dvou sídlištích (Záluží a Vyšný) je třeba hovořit jako o sídlištích nejistých. Doposud na těchto dvou místech neproběhly žádné rozsáhlejší výzkumy, které by mohly jasně potvrdit, že jednalo opravdu o výšinná sídliště. Nicméně do analýz zahrnuty byly.

Výšinné sídliště **Český Krumlov** se nachází na ostrožně mezi řekou Vltavou a potokem Polečnicí v nadmořské výšce 504 m n. m. V letech 1994 – 1995 probíhal archeologický výzkum na druhém hradním nádvoří, kdy se podařilo získat soubor 19 keramických zlomků, které svým stářím spadají do přelomu starší a střední doby bronzové (BrA2/BrB1). Keramika byla nalezena v intruzi středověkého souvrství ve splachové vrstvě (**Erneé – Nováček 1999, 23**).

Výšinné sídliště **Mříč – Dívčí Kámen** se nachází na skalnaté ostrožně, kterou obklopují tři příkré srázy a přístup je možný pouze na severozápadní straně po úzké šíji. Jedná se o výšinné sídliště, kdy opevnění z doby bronzové není doposud doloženo (**Jiráň 2008, 34; Hrubý – Chvojka 2002, 595**). Leží mezi řekou Vltavou a Křemežským potokem v areálu hradu Dívčí Kámen, cca 1,5km severozápadně od Třisova (**Poláček 1961; týž 1966**) v nadmořské výšce 541 m n. m. První amatérské výkopy zde probíhaly ve 30. letech 20. století. V roce 1960 byl nalezen na severním svahu v areálu hradiště keramický džbán s několika bronzovými artefakty a 250-ti jantarovými korálky. Depot se nacházel pod záměrně vytvořenou stříškou mezi dvěma kameny (**Poláček 1966, 6**). Tento neobyčejný nález byl poté předán JčM , přičemž na základě tohoto objevu JčM podniklo na lokalitě záchranný výzkum (**Chvojka 2004b, 35**). Výzkum započal v letech 1962 – 1976. V roce 1962 byl situován především na severní stranu ostrožny. Byl nalezen početný soubor keramiky, který svým stářím spadá

do věteřovské fáze starší doby bronzové a tudíž dokládá lidskou aktivitu i z tohoto období (**Chvojka 2002, 41**). Krom keramiky byly učiněny i nálezy bronzové čepele, jehlice s horizontálně svinutou hlavicí, závaží, drtidla, jantarové korále a bronzová sekera (**Poláček 1966**).

Nejvýše položené výšinné sídliště ve sledované oblasti **Chvalšiny – Mlýnské vrchy** se nachází v nadmořské výšce 814 m n. m. na výrazném návrší Blanského lesa a cca 3 kilometry od Chvalšin. Sídliště bylo nalezeno v roce 2002 na základě fragmentu podhrdlí keramické nádoby. V roce 2003 na tomto místě provedli Marek Parkman a Jiří Fröhlich několik drobných sondáží. Na jihozápadním okraji návrší byly nalezeny další zlomky keramiky, které byly zřejmě součástí jedné velké nádoby. Mnoho dalších keramických zlomků se potom nacházelo na níže situovaném jižním výběžku (**Fröhlich – Parkman 2003,15**). V nálezech je zastoupena pouze keramika datovatelná do stupňů BrA2 - BrB1 (418 střepů), jiný druh artefaktů (např. bronzové předměty) zde prozatím nalezeny nebyly (**Fröhlich – Parkman 2003,15**). Toto výšinné sídliště je nejvýše položeným výšinným sídlištěm z přelomu starší a střední doby bronzové na Šumavě (**Fröhlich – Parkman 2003,17**).

Pravděpodobné výšinné sídliště **Záluží** se nachází na pravém břehu řeky Vltavy asi 1 km od středu stejnojmenné obce. Toto nejisté sídliště se nachází na trojúhelníkovitém výběžku nevýrazné ostrožny. V roce 1999 zde proběhl povrchový průzkum, kdy byla nalezena keramika ze starší doby bronzové (**Hrubý 2000, 49**).

Výšinné sídliště **Velešín** se nachází v poloze "Kamenná věž" na ostrožně mezi řekou Malší a Velešínským potokem v nadmořské výšce 485m.n.m. (**Hrubý – Chvojka 2002, 583**). V letech 1995 – 1996 byl na samotném břehu nádrže Římov učiněn nález keramických zlomků ze starší doby bronzové a dále přímo na středu ostrožny byl nalezen zlomek starobronzové sekerky. Podle nálezů byla tato lokalita osídlena již starší době bronzové, konkrétněji ve stupních BrA2/BrB1 (**Hrubý 2000, 54 -55; Menšík a kol. 2010, 42**).

Nejisté výšinné sídliště **Vyšný** se nacházelo na severozápadním okraji kamenolomu nedaleko Českého Krumlova, na kupě vybíhající k jižnímu cípu Blanského lesa. Bohužel v této oblasti se těží vápenec a naleziště bylo těžbou zcela zničeno, tudíž do budoucna nebude možné toto místo blíže zkoumat. Před jeho zánikem byly získány nálezy zlomků keramiky ze starší a střední doby bronzové, které by mohly dokládat existenci tohoto výšinného sídliště. Blíže nespecifikované nálezy jsou uloženy v soukromé sbírce V. Piši z Českého Krumlova (**Michálek – Zavřel 1996, 48**).

Výšinné sídliště **Raciberk (též. Boletice – Hradec)** se nachází asi 830 m VVJ od kostela sv. Mikuláše na vrcholku stejnojmenného kopce Raciberk (Raziberk) v nadmořské výšce 658 m n. m. nedaleko Boletic. Jedná se o oválné výšinné sídliště o rozměrech 110 x 80 m, které je obeháno valem a příkopem (**Michálek – Zavřel 1990a**). První, vcelku odpovídající deskripci terénní situace udělal J. Sedláček, který Raciberk nazval jako oválné "tvrziště", které má rozlohu 68 x 55 metrů (**Sedláček 1883**). Největší pozornost však této výšinné lokalitě věnovali K. Brdlik a L. Franz, kdy své příspěvky a výsledky výzkumů publikovali v časopise *Waldhemait* (**Brdlik 1928**). J. Maličský na tomto místě prováděl povrchové průzkumy a sondáže někdy ve 40. letech (**Maličský 1952**). Podle nálezového souboru většinou pozdně halštatské keramiky bylo toto výšinné sídliště od této doby považováno především za lokalitu z doby železné. V roce 1954 zde probíhal výzkum pod vedením E. Soudské (**Soudská 1956, 357 – 360, 452**). Při výzkumu v roce 1963 bylo na místě nalezeno několik starobronzových střepů, které by mohly dokazovat osídlení již ze starší doby bronzové.

K. Brdlik a L. Franz objevili na jižní straně kopce několik mohyl, kdy dvě z nich prozkoumali a podle nálezů je datovali do doby halštatské (**Soudská 1956, 357**). Při revizních průzkumech se pokusili J. Michálek a P. Zavřel mohyly lokalizovat, bohužel neúspěšně (**Michálek – Zavřel 1990a**). Další revizní průzkum provedli v roce 2010 J. John a M. Řeřichová, kdy na základě výsledků výzkumu zpochybňují vznik opevnění již v pravěku a předpokládají, že fortifikace vznikla až ve středověku (**John - Řeřichová 2011, 340 – 341**). Zajímavostí je, že L. Jiráň ve své práci z roku 2008 uvádí, že výšinné sídliště Raciberk, se jako jediné z jihočeských výšinných sídlišť odlišuje svou vysokou vzdáleností od nejbližší vodoteče (**Jiráň 2008, 33**). Podle Z. Smrže maximální vzdálenost pravěkých sídlišť neměla překračovat více než 500m (**Smrž 1991, 594**). Při vlastní analýze v prostředí GIS vzdálenost od nejbližší vodoteče činila cca 1000m, což by tvrzení mohlo odpovídat. Nicméně na základě pochybností jsem provedla vlastní terénní měření a nejbližší vodní bezejmenný (nejspíše lesní) pramen se od výšinného sídliště nachází cca 243 metrů. Je tedy otázkou, zda tento pramen existoval již v minulosti, či jestli obyvatelé tohoto sídliště používali i jiné alternativy pro získávání vody (např. studny).

Lokalita	Typ lokality	datování starší DB	Terénní typ	Vzdálenost od vodního toku v (m)	Nadmořská výška v (m)	Rok nálezů
Český Krumlov – Nádvoří	výšinné sídliště	BrA2/Br B1	ostrožna	Cca 200	504	1994 – 1995
Chvalšiny – Mlýnské vrchy	výšinné sídliště	BrA2/BrB1	návrší ostrožny	Cca 400	814	2002
Mříč – Dívčí Kámen	výšinné sídliště	BrA2/Br B1	skalnatá ostrožna	Cca 200	541	1962 – 1976
Boletice - Raciberk	výšinné sídliště	BrA2/Br B1	kopec s okrouhlým vrcholem	Cca 550?	658	1963
Velešín – Kamenná věž	výšinné sídliště	BrA2/Br B1	skalnatá ostrožna	Cca 100	485	1995 - 1996
Vyšný	výšinné sídliště (nejisté)	Starší DB	symetrický kupovitý kopec	Cca 300	630	x
Záluží	výšinné sídliště (nejisté)	Starší DB	výběžek ostrožny	Cca 200	501	1999

Tab. 1. Přehled výšinných sídlišť a hradišť starší doby bronzové na Českokrumlovsku.

4.1.2. Výšinná sídliště střední doby bronzové

Ve střední době bronzové dochází ve sledovaném území k rapidní změně. Na rozdíl od ostatních regionů jako je například Vltavotýnsko, Písecko nebo Bechyňsko (**Hájek 1954, 185**) zaznamenáváme na území dnešního Českokrumlovsku sníženou sídelní aktivitu (**Chvojka 2010, 118**). Je třeba si uvědomit, že stále vycházím z aktuálního stavu poznání, přičemž Českokrumlovsku doposud nebyla věnována žádná větší pozornost. Z výšinných lokalit je dnes známo pouze **jedno** výšinné sídliště (**Tab. 2**), při

čemž se jedná se o lokalitu **Mříč – Dívčí kámen**. Zde bylo osídlení evidentní již v předchozím období věteřovské fáze starší doby bronzové. Opakovaný výběr stejných míst pro sídlení byl poměrně častý. Tento jev mohl být dán několika příčinami, jako je například využití zbytků starších fortifikací, na které mohli obyvatelé ve stavbě navázat. Osídlení ze střední doby bronzové z lokality Mříč – Dívčí Kámen nám dokládá bohužel jen ojedinělý soubor keramiky, a proto nelze soudit, jaký bližší charakter mělo osídlení z tohoto období.

Lokalita	Typ lokality	Datování střední DB	Terénní Typ	Vzdálenost od vodního toku v (m)	Nadm. v (m)	Rok nálezů
Mříč – Dívčí Kámen	výšinné sídliště	střední DB	skalnatá ostrožna	Cca 200	541	1962 – 1976

Tab. 2. Tabulka jednotlivých výšinných sídlišť a hradišť střední doby bronzové na Českokrumlovsku.

4.1.3. Výšinná sídliště mladší a pozdní doby bronzové

V **mladší a pozdní** době bronzové byla sídelní situace na Českokrumlovsku pravděpodobně velice podobná jako ve střední době bronzové. Celkově v jihočeském regionu evidujeme celkem 17 výšinných sídlišť z tohoto období (**Hrubý – Chvojka 2002, 591**). Do tohoto časového úseku lze zařadit z Českokrumlovska pouze dvě lokality (**Tab. 3**).

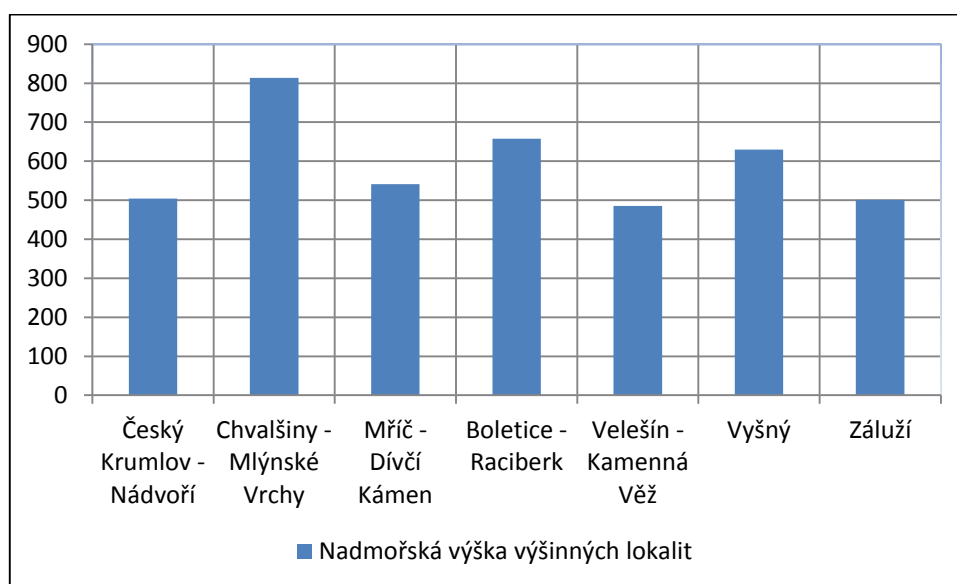
V první řadě se jedná opět o lokalitu **Mříč – Dívčí Kámen**. Donedávne doby byl některými badateli (Antonín Beneš) zastáván názor, že tato lokalita v dobách popelnicových polí osídlena nebyla. Při revizi nálezů v JčM bylo však zjištěno, že několik keramických zlomků lze do této doby zcela jistě datovat (**Chvojka 2000, 103**). Tuto lokalitu je tedy možné datovat do přechodu mladší a pozdní doby bronzové do stupně HaA2/ Ha B1 (**Hrubý - Chvojka 2002, 602**). Pozdněbronzovým výšinným sídlištěm mohlo být pravděpodobně i výšinné sídliště **Velešín I**. Tato lokalita byla zkoumána v letech 1973 – 1976 A. Hejnou a v roce 1995 zde probíhaly povrchové sběry, kdy bylo nalezeno i několik zlomků keramiky z pozdní doby bronzové, přičemž ale většina zlomků je datována do starší doby bronzové. Nic bližšího se však k pravěkému osídlení říci nedá, jelikož veškeré terénní relikty (přikopy, valy) vznikly až

ve středověku a pravěká situace byla pravděpodobně zničena (Hrubý – Chvojka 2002, 615).

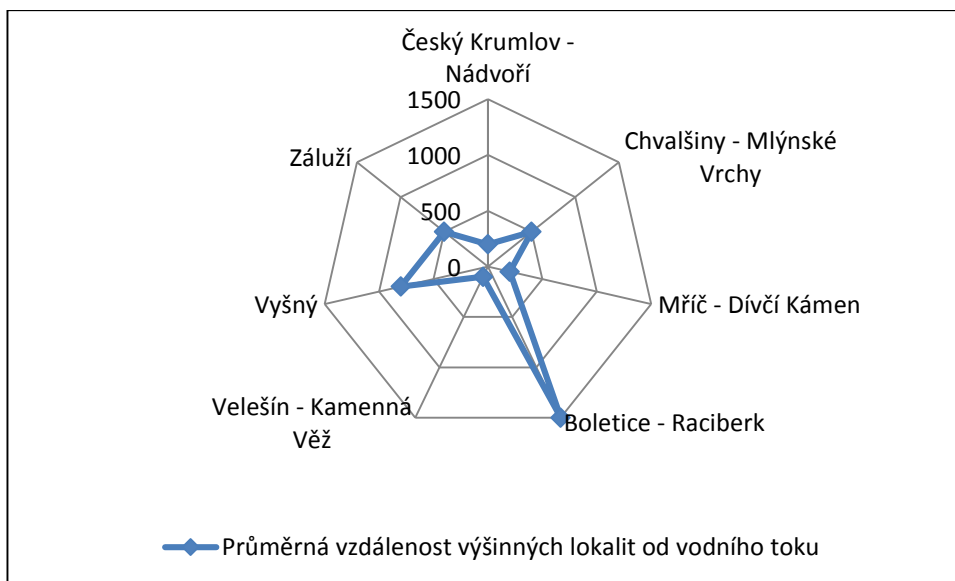
Lokalita	Typ lokality	Datování mladší a pozdní DB	Terénní typ	Vzdálenost od vodního toku v (m)	Nadmořská výška v (m)	Rok nález u
Mříč I – Dívčí Kámen	výšinné sídliště	HaA2 – HaB1	skalnatá ostrožna	Cca 200	541	1962 – 1976
Velešín I – Kamenná věž	výšinné sídliště	HaB?	skalnatá ostrožna	Cca 100	485	1995 – 1996

Tab. 3. Tabulka jednotlivých výšinných sídlišť a hradišť mladší DB na Českokrumlovsku.

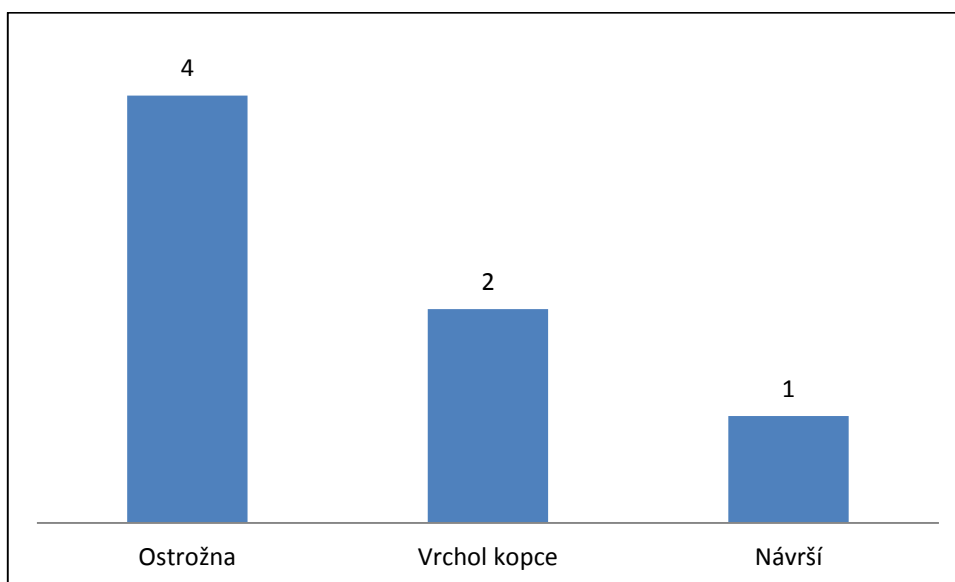
Nadmořská výška výšinných lokalit se pohybuje v rozmezí 485 – 814 m n. m., kdy průměrná hodnota činí 590 m n. m. (*graf č. 1*). vzdálenost výšinných lokalit od vodních toků se pohybuje v rozmezí 100 – 1500 m, kdy průměrná vzdálenost činí 543 m (*graf č. 2*). Všechny lokality udávají podobné hodnoty jen u výšinného sídliště Raciberk je možno pozorovat větší vzdálenost od nejbližší větší vodoteče. Jak již bylo zmíněno výše, lze se domnívat, že voda mohla být získávána i jinou alternativou (studna?). Nejčastěji se výšinná sídliště nacházejí na ostrožnách (*graf č. 3*).

Graf č. 1. Nadmořské výšky výšinných lokalit z doby bronzové.

Graf č. 2. Vzdálenosti výšinných lokalit od nejbližších vodních toků z doby bronzové.

Graf č. 3. Nejčastější terénní typy výšinných sídlišť.

4.2. Rovinná sídliště

Častá místa, na kterých byla rovinná sídliště zakládána, byly mírné svahy nebo říční terasy. Nejvíce se však tato sídliště vyskytují v otevřené krajině (**Jiráň 2008, 35**). V době bronzové je typické, že rovinná sídliště bývají zcela oddělena od pohřebišť, výjimkou je starší doba bronzová, kdy se pohřebiště naopak někdy nacházejí v těsné blízkosti sídlišť (**Chvojka 2011, 7**).

Jižní Čechy v rámci starší doby bronzové spadají do únětické kultury, ale Ladislav Hájek definoval tento region jako specifický úsek, jelikož tato sledovaná oblast vykazuje více úzké vztahy s hornorakouským a bavorským Podunajím než se středními Čechami (**Hájek 1954, 178 – 184**). V jižních Čechách máme dnes jasně prokázaných celkem 26 rovinných sídlišť ze starší doby bronzové a dalších 70 rovinných sídlišť je nejistých (**Chvojka 2011, 14**).

Bohužel v zájmovém území doposud nenevidujeme žádné rovinné sídliště, které by stářím spadalo do starší doby bronzové. V jižních Čechách byla situace do konce 60. let 20. století úplně stejná (**Chvojka 2011, 14**). Ještě v roce 1954 L. Hájek ve své práci zmiňuje, že jediné rovinné sídliště se v jižních Čechách nachází poblíž obce Hřiměždic, přičemž svou polohou vlastně ani nepatří do jihočeského regionu (**Hájek 1954, 119 – 120**). První prokazatelně rovinné sídliště ze starší doby bronzové objevil v letech 1966 – 1969 Antonín Beneš. Jedná se o lokalitu Písek – Řeřichova cihelna, kde se prokázalo osídlení již v závěru starší doby bronzové (**Beneš 1972, 106**).

Významnou lokalitou pro jihočeský region je rovinné sídliště ze starší doby bronzové v Hostech. Lokalita byla objevena Jiřím Fröhlichem v roce 1968 při povrchových sběrech. Terénní odkryv, který zde probíhal v letech 1981 – 1988 přinesl zásadní informace ohledně terénních situací a o sídlištních objektech. (**Beneš 1988; Chvojka 2011, 17**).

Podrobnější informace o velikosti a vnitřní struktuře rovinných sídlišť z tohoto období pro jihočeský region prozatím postrádáme. Celoplošně byla zkoumána pouze tři sídliště, a to již zmiňované lokality Hosty, Knín – Býšov a České Budějovice – Dobrovodská stoka (**Pokorný – Kočár – Jankovská – Militký – Zavřel 2002, 816, 81**). Nejvíce informací ohledně vnitřní struktury sídlišť poskytl výzkum v již zmiňovaných Hostech, který proběhl v letech 1987 – 1988. Byly prokázány pozůstatky po dřevěných stavbách sloupové konstrukce. Objekty dosahovaly rozměrů od 4,3 x 4,8 m do 11,5 x 7,5 m. Domy se vyskytovaly po celé zkoumané ploše v místě, kde výzkum probíhal. Bylo také doloženo opevnění osady, které bylo tvořeno dvěma nesoučasnými příkopy, které byly široké 2 a 4 metry a hluboké 2 metry (**Břicháček 1991**).

Ve **starší** době bronzové působí v jihočeském regionu několik různých kulturních vlivů, kdežto na počátku střední doby bronzové se tyto kultury sjednocují v podstatě do jednotného ucelení mohylové kultury, která se tradičně označuje jako česko-falcká mohylová kultura. Jde však spíše o jakýsi geografický termín nežli o skutečnou entitu, která by se nějakým výrazným způsobem lišila od jiných okolních kultur (**Jiráň 2008**,

77). V jižních Čechách je plně prokazatelných 24 rovinných sídlišť ze střední doby bronzové a dalších 35 je nejistých (**Chvojka 2011, 54**).

V zájmovém území dnešního Českokrumlovska se však setkáváme s úplnou absencí rovinných sídlišť z tohoto období. Tato situace může být dána díky nedostatečně probádanému území. Dalším důležitým negativním činitelem mohou být i pedologické podmínky, díky kterým jak již bylo v předchozí kapitole zmíněno, není tato oblast vhodná pro systematickou zemědělskou činnost a tudíž pro hustější osídlení.

Jedno z nejvýznamnějších rovinných sídlišť ze střední doby bronzové se v jihočeském regionu nachází na lokalitě Písek – Řeřichova cihelna. Lokalitu prozkoumal v letech 1966 – 1969 Antonín Beneš, žádnou větší publikaci o ní však nenapsal a informace je možno dohledat pouze jen v ojedinělých zmínkách (**Chvojka 2011, 58**). První větší výzkumy sídlišť v jihočeském regionu probíhaly komplexněji až od 80. let 20. století. Nejlépe prozkoumanou lokalitou z tohoto období je rovinné sídliště nedaleko Vodňan, na kterém odkryl J. Michálek v letech 1979 a 1981 celkem 55 středobronzových jam (**Michálek 1982, 149-150; Chvojka 2011, 58**). Významnou lokalitou, která byla objevena v 90. letech 20. století, je rovinné sídliště v okolí Radčic. Byl zde nalezen mimořádný žlabovitý objekt, který v sobě ukrýval především hliněné idoly (**Michálek 2000, 258; Chvojka 2011, 58; Chvojka – Michálek 2003**).

Ve **střední** době bronzové se na Českokrumlovsku setkáváme doposud s úplnou absencí rovinných sídlišť.

Situace v **mladší a pozdní** době bronzové byla z kulturního hlediska velice podobná jako v předchozím období. Pokračuje zde jednotné kulturní prostředí, které zastupovaly jednotlivé skupiny hornodunajských popelnicových polí. (**Chvojka 2011, 91**). Mezi tyto skupiny se tradičně řadí právě také jihočeská a západočeská skupina knovízské kultury, která se v západních Čechách tradičně označuje jako skupina milavečská (**Jiráň 2008, 129**). Do období mladší a pozdní doby bronzové v jihočeském regionu lze s jistotou zařadit celkem 108 rovinných sídlišť a 132 nejistých (**Chvojka 2011, 91**).

Na sledovaném území se nacházejí celkem 2 rovinná sídliště z mladší a pozdní doby bronzové, z čehož Chvalšiny I by měly být považovány za sídliště nejisté, jelikož na této lokalitě proběhly pouze povrchové sběry, a žádný systematický výzkum zde neprobíhal (**tab. 4**). Jak již bylo řečeno, tak nejisté sídliště Chvalšiny I. bylo objeveno v roce 1994 M. Erneé a P. Vařekou při povrchových sběrech. Pravděpodobné sídliště se nachází severně od Chvalšinského potoka a podle nálezů keramiky je prozatím datováno do starého horizontu popelnicových polí (**Chvojka 2006, 172**).

Mezi lépe prozkoumaná místa patří rovinné sídliště Novosedly I, které se nachází cca 400 metrů severovýchodně od obce Novosedly v nadmořské výšce 566 m, což z něj dělá nejvýše položené rovinné sídliště v jižních Čechách. Toto rovinné sídliště bylo nalezeno v roce 1994 při stavbě nové silnice (**Zavřel 1998, 7**). Bylo zachyceno celkem 19 objektů, které byly datovány do mladší doby bronzové. Jednalo se o jámy lalokovitých, oválných nebo okrouhlých půdorysů. Tyto objekty se na knovízských pohřebištích objevují zcela běžně a jejich funkce bývá nejasná (**Bouzek – Koutecký 1964, 33**). Podle třídění I. Pleinerové a J. Hraly (**Pleinerová – Hrala 1988, 38**) měly tyto knovízské jámy mísovité tvar. Hloubka a průměr těchto jam se na knovízských sídlištích pohybuje mezi 50 centimetry až 2 metry (**Bouzek – Koutecký 1964, 30**). Polozemnice ani nadzemní kúlové stavby nebyly zjištěny, jejich absence může být způsobena zničením kúlových jamek při skrývce ornice. Podle keramického nálezového fondu je možno sídliště datovat již do období mladší doby bronzové (**Zavřel 1998, 19**).

lokality	typ lokality	datování	vzdálenost vodního toku	nadmořská výška v (m)	rok nálezů
Chvalšiny I	rovinné sídliště	mladší DB	cca 100	567	1994
Novosedly I	rovinné sídliště	mladší DB /HA	cca 300	570	1994

Tab. 4. Přehled rovinných sídlišť z mladší doby bronzové.

4.3. Pohřebiště

4.3.1. Starší doba bronzová

Základním znakem, kterým se jižní Čechy odlišují od ostatních starobronzových kultur je to, že jako jediné pohřbívají výhradně pod mohylami. Jihočeský region vyčlenil L. Hájek v roce 1954 ve svém článku publikovaném v Archeologických rozhledech a vytvořil pro tuto oblast samostatnou skupinu únětické kultury (**Hájek 1954, 179–182**). V roce 2007 uvádí O. Chvojka celkem 37 starobronzových pohřebišť (**Chvojka 2007, 33**). Z dosavadního stavu bádání však není možné lépe postihnout strukturu mohyl. Většinou se jedná o větší polykulturní mohylníky, které byly soustavně užívány ve více obdobích. Existuje i skupina hrobů, která byla původně interpretována jako hroby

plochého charakteru, kdy takovým příkladem jsou nálezy hrobů nedaleko Chotýčan (**Hájek 1954, 122**). Většinou se jednalo o náhodné nálezy hrobů v poli, kde předpokládáme spíše destrukce mohylníků orbou. Tuto hypotézu dokládají výsledky výzkumu starobronzového pohřebiště nedaleko Vodňan, kde se nad zahloubenými hroby dochovaly i zbytky hliněného násypu. Bylo zde zachyceno celkem šest zbytků mohyl, kdy byla vnitřní konstrukce mohyl značně rozmanitá a ani v jednom případě nebyla prokázána mohyla, která by měla čistě hliněný násyp (**Michálek 1996, 41**). S kamenným násypem byly zachyceny dvě mohyly v Těšínově a jedna mohyla na lokalitě Hosty (**Chvojka 2007, 33**). Mezi další lépe prozkoumané lokality z jihočeského regionu patří pohřebiště z Křtěnova, které disponuje několika stovkami mohyl, ze kterých bylo detailně prozkoumáno mohyl deset (**Braun 1987, 95 – 96**).

Pohřební ritus jihočeské únětické skupiny byl převážně kostrový. Nevýhodou jihočeského regionu je extrémní kyselost půd, tudíž se většina kosterních pozůstatků nedochovala. Na několika lokalitách (Těšínov, Vodňany) se částečně dochovaly pohřební komory, podle kterých bylo možno určit orientaci hrobů na severozápadní stranu (**Chvojka 2007, 34**). Žárově se v jihočeském regionu pohřbívalo jen ojediněle. Tento doklad je možné sledovat na výšinné lokalitě Vrcovice, kdy pohřby byly vloženy do destrukce opevnění, takže zbytky původního valu sloužily jako záspy mohyl (**Beneš 1965, 84**). Další žárový hrob pochází z lokality Vodňany, kdy se jedná pouze o výjimku, jelikož se na tomto pohřebišti pohřbívalo výlučně kostrově (**Michálek 1996, 41**). Souhrnně lze říci, že v jihočeském regionu se pohřbívalo výlučně kostrově až na pár výjimek. Žárové pohřbívání se potom více uplatňuje ve střední době bronzové (**Chvojka 2007, 34**).

Lokalita	Typ lokality	Vzdálenost od nejbližšího sídliště (vzdušnou čarou)	Vzdálenost od nejbližšího vodního toku (m)	Rok nálezu
Zahrádka I	mohylové pohřebiště	2,7 km – Český Krumlov	cca 200	2011
Zahrádka II	mohylové pohřebiště	2,5 km – Český Krumlov	cca 400	2011

Třísov – Fučíkova Paseka	mohylové pohřebiště	2,1 km - Záluží	cca 200	1960
--------------------------------	------------------------	-----------------	---------	------

Tab. 5. Přehled mohylových pohřebišť starší doby bronzové.

Ze sledovaného území do období starší doby bronzové spadají 3 mohylová pohřebiště (**Tab. 5**). Jedná se o mohylové pohřebiště **Třísov – Fučíkova paseka**, které se nachází v nadmořské výšce 675 m. n. m, bylo nalezeno v roce 1930. Na lokalitě se nachází asi 40 mohyl, které svým stářím spadají do starší doby bronzové a do doby halštatské. Většina mohyl je tvořena kamennými náspy. V jednom takovémto náspu byly nalezeny 3 spirálovité terče, které byly svinuty z bronzového drátu s vystouplým kuželovitým trnem uprostřed (**Hájek 1954, 140**). Revizní průzkum, který zde byl proveden v roce 1990, měl zjistit další desítky pohřebních komponent, kdy se podle údajů J. Mádla mělo v trati " Za zahrady" nacházet 35 zachovaných a 12 porušených mohyl, ale bohužel při průzkumu nebyly zachyceny již žádné mohyly (**Michálek – Zavřel 1996, 32**).

Mohylové pohřebiště **Zahrádka I** bylo nalezeno v roce 2011 při průzkumech pomocí detektorů kovů. Lokalita se nachází v nadmořské výšce 630 m a asi kilometr od západního okraje obce Chabičovice. Bylo zde zachyceno celkem 14 mohyl. Blíže toto pohřebiště zatím zkoumáno nebylo. Kromě starobronzových, halštatských a časně laténských hrobů byl učiněn také nález hrobu ze střední doby bronzové. Je pravděpodobné, že se jedná o hrob žárový, není to však jisté (**citace: nepublikovaný výzkum JČM**).

Mohylové pohřebiště **Zahrádka II** se nachází v nadmořské výšce 641 mn.m. a cca 350 m jižním směrem od pohřebiště Zahrádka I. Nálezové okolnosti byly podobné jako u předchozí lokality. Mohylové pohřebiště bylo nalezeno v roce 2011 při průzkumu pomocí detektoru kovů (**Chvojka – Menšík 2014, 102**). Bylo zde objeveno celkem 6 mohyl a v jejich blízkosti i bronzový depot kovových artefaktů. Stejně jako u mohylového pohřebiště Zahrádka I doposud nebyly provedeny žádné další průzkumy (**citace: nepublikovaný výzkum JČM**).

4.3.2. Střední doba bronzová

Ve střední době bronzové se v jihočeském regionu pohřbívalo výhradně kostrovým nebo žárovým způsobem pod mohylami (**Tisucká 2007**). Při současném stavu poznání se v jihočeském prostoru nachází 88 mohylníků kdy maximální počet mohyl je odhadnut

na 1800. Dále jsou známi také 3 sporná pohřebiště (**Chvojka 2007, 37**). Jihočeská pohřebiště jsou často spojována se západočeským regionem. Za dob Josefa Ladislava Píče byl získán základní nálezový fond těchto nemovitých památek. J. L. Píč pohřebiště zmiňuje především ve své práci z roku 1900, kde se věnuje právě jihočeským mohylám (**Píč 1900, 140, 142-143**).

Ve sledované oblasti Českokrumlovska jsou doposud známa celkem 2 mohylová pohřebiště.

Lokalita na katastru Boletice, v poloze trati "**Weierbüchel**", se nachází 1250 metrů jihozápadním směrem od kostela sv. Mikuláše v Boleticích. V letech 1929 – 1930 zde L. Franz a K. Brdlik prováděli archeologický výzkum, který se zaměřoval na mohyly (**Brdlik 1930, 134 – 135**). Na pohřebišti se nachází skupina 10 menších nízkých mohyl v průměru 5 – 6 m a výšky cca 1 m ze střední doby bronzové a doby halštatské, které vytvářejí asi 100 m dlouhý pás. Mohyly jsou umístěny ve směru západ – východ. Všechny mohyly jsou dnes porušené. Nedaleko od těchto mohyl v roce 1929 objevil K. Brdlik údajné rovinné sídliště, které podle nálezů (uhlíky, železný nůž, keramické střepy apod.) datoval do doby halštatské s možným přechodem do doby laténské (**Brdlik – Franz 1929**). Existenci tohoto sídliště je však třeba brát s odstupem, jelikož poslední zmínky o tomto sídlišti jsou právě od K. Brdlika, a proto jako doposud nejbližší sídliště v nadcházejících kapitolách uvádím výšinné sídliště Raciberk.

Na katastru Boletice, v poloze trati "**Pfarrwald**" na severozápadním svahu lesa se nachází skupina středobronzových a halštatských mohyl. Mohylové pohřebiště se nachází cca 300 metrů jihovýchodním směrem od kostela sv. Mikuláše v Boleticích. Na lokalitě se nacházejí tři mohyly o průměrech 7,9 a 9 m a výšce 0,4 - 1 m (**Brdlik 1930, 135–136; Franz 1940, týž. 1941, 148; Michálek- Zavřel 1996, 37-38**). V roce 1990 zde proběhl revizní průzkum J. Michálka a P. Zavřela, kdy na základě nových nálezů tyto mohyly datovali již do střední doby bronzové (**Tab. 6**), (**Michálek – Zavřel 1990b**).

Lokalita	Typ lokality	Vzdálenost od nejbližšího sídlíště (vzdušnou čarou)	Rok nálezů
/katastr/ Weiherbühel	mohylové pohřebiště	cca 2,1 km	1929 – 1930
/katastr/ Pfarrwald	mohylové pohřebiště	cca 600 m	1929 – 1930

Tab. 6. Přehled mohylových pohřebišť střední doby bronzové.

4.3.3. Mladší a pozdní doba bronzová

V mladší a pozdní době bronzové existovala ve značné části Evropy unifikovaná žárová pohřebiště, což může být dokladem toho, že se v této době většina evropského kontinentu začala sjednocovat na určité bázi ideových představ. Kultury, které existovaly na území Čech, je tedy možné zařadit v obecné rovině do společného okruhu kultur popelnicových polí, které sjednocuje akt ukládání spálených ostatků nebožtíků do uren na území rozsáhlých nekropolích (Jiráň 2008, 225).

V jižních Čechách bylo k roku 2009 evidováno 61 mladobronzových a pozdněbronzových pohřebišť, z nichž pocházelo minimálně 178 hrobů a ve všech případech se jednalo o žárové hroby. Většinou se jednalo o žárové hroby ploché, kterých je známo 108 a evidujeme minimálně 70 pohřbů pod mohylami. Minimálně pětina těchto hrobů je nejistých, a to z hlediska jak chronologického zařazení, tak z pohledu typového určení (Chvojka 2009, 199). Největší počet hrobů pochází z lokality Topělec, kdy se jedná o nálezy 37 hrobů (Braun – Fröhlich 1978, 236-237) a z lokality Strakonice, kde byl počet nalezených hrobů 18 (Michálek 1993, 21-34).

Na Českokrumlovsku je dodnes známo pouze jedno nejisté mladobronzové pohřebiště. Jedná se o mohylové pohřebiště Záluží, které se nachází v lese Kopřivná v nadmořské výšce 460 m. Původně se jednalo pouze o pozdně halštatské až pozdně laténské pohřebiště (Michálek - Zavřel 1996, 22). Na lokalitě se nacházejí 3 mohyly, přičemž 2 z nich v roce 1888 prokopali J. N. Woldřich a A. Lindner. V roce 2013 byl na místě učiněn náhodný nález pomocí detektoru kovů, který potvrdil lidskou aktivitu na tomto pohřebišti již v mladší době bronzové. Nález byl učiněn v prostoru střední

mohly. Blíže však nález nebyl specifikován. Na základě těchto informací je vhodné lokalitu pro mladší dobu bronzovou klasifikovat jako pohřebiště nejisté.

V pozdní době bronzové reflektujeme naprostou absenci pohřebišť v celých jižních Čechách, včetně sledovaného území (**Chvojka 2007, 44**).

4.4. Depoty kovových artefaktů

Pod pojmem depot, se podle všeobecného pojetí rozumí soubor nejméně dvou záměrně uložených artefaktů mimo sídlištní situace, mimo hrobové milodary nebo uložení na místo v prostoru sídliště či pohřebiště (**Salaš 2005, 12**). U depotů jsem se věnovala především jejich artefaktovému složení a tomu jaké druhy předmětů se v jednotlivých obdobích v depotech vyskytovaly nejvíce.

Depoty nalzáme nejčastěji jak v kontextech sídelních a funerálních areálů, tak i zcela samostatně bez nějaké bližší vazby na tyto areály. Kovové nebo keramické předměty byly ukládány nejčastěji ve větším počtu na méně přístupná místa (skalní úkryt, pod zem). Depoty jsou bezesporu jedním z nejvydatnějších zdrojů kovových artefaktů, které má archeologie k dispozici. Ukládání depotů mohlo hrát roli jak v rituální sféře, tak tento akt mohl představovat nějaký symbolický význam (**Jiráň 2008, 14**). Existují případy, kdy byl depot nalezen přímo v areálu pohřebiště.

Na území Českokrumlovska jedná o případ již zmiňovaného mohylové pohřebiště na lokalitě **Zahrádka II**, které svým stářím spadá do starší doby bronzové. V roce 2011 byl v areálu pohřebiště náhodně nalezen kovový depot. Depot byl zapuštěn mimo mohylové násypy, na mírném jižním svahu. Všechna bronzová žebra a jejich zlomky (54) ležela při jižní stěně velkého kamene. Většina žeber se nacházela v hnědé lesní hlinité půdě s velkou koncentrací lokálních kamenů (**Chvojka – Menšík 2014, 102**). V tomto případě lze uvažovat o tom, že spolu tyto dvě komponenty mohly nějakým způsobem souviset (**Chvojka – John – Šálková 2015, 425 – 426**).

Dalšími takovými depoty, které se našly v mohylových areálech, jsou dva depoty z Nové Vsi nedaleko Křemže. Jeden z nich ležel přímo mezi pravěkými mohylami, ale jejich vztah k mohylám není přesný, jelikož mohyly doposud nebyly přesně datovány (**Chvojka – Frána – John – Menšík 2009**).

Otázka funkce a smyslu ohledně ukládání do dnešní doby není zcela jasně vyřešena. Je to jedna velká hádanka, na kterou si badatelé snaží desetiletí odpovědět a v podstatě každá nová hypotéza je dalším přínosem. Většinou převažují názory, že depoty měly funkce ekonomicko – výrobní, sakrální, rituální nebo symbolické (**Jiráň 2008, 14**).

4.4.1. Depoty ve starší době bronzové na Českokrumlovsku

Ke shromáždění veškerých dat informací mi byla nápomocna především dostupná literatura. V mnoha případech však depoty ještě nebyly publikovány z důvodu jejich nedávného nalezení (**Chvojka – John – Šálková 2015, 421**). V těchto pár případech (Depot Kladné, depot Křemže II, depot Malčice, depot Mýto u Hořic na Šumavě, depot Nová ves III, depot Novosedly u Kájova, depot Slupenec, depot Srnín, depot Třísov, Vyšný, depot Záluží) jsem informace čerpala z nepublikovaných zpráv, které mi poskytl O. Chvojka. Tato kapitola si neklade za cíl podrobný rozbor depotů a vyhodnocování artefaktů, ale má poukázat na nálezové okolnosti zajímavých souborů kovových artefaktů, které povětšinou nejsou v literatuře dostupné.

K aktuálnímu stavu poznání z období starší doby bronzové je z území Českokrumlovska doposud evidováno celkem **25** kovových depotů (**Tab.7**). Typickým typem starobronzových depotů jsou soubory žeber, čehož si povšimnul již v 50. letech minulého století L. Hájek (**Hájek 1954, 144 – 149**). Charakteristické jsou nejen pro jihočeský region, ale i pro oblast dnešního Horního Rakouska a Bavorska (**Eckel 1992**). Z mapy č. 1 je patrné, že největší koncentrace depotů je v těsné blízkosti dálkových a lokálních stezek při povodích řek a potoků. Stěžejní dálková stezka ve starší době bronzové vedla pravděpodobně podél řeky Vltavy (**Chvojka 2010, 116**). Ve sledovaném území se jedná o úsek, který vede dál na sever od dnešního města Český Krumlov až po hraniční oblast dnešního sousedícího regionu Českobudějovicka, kdy nejvíce depotů bylo uloženo na soutoku Vltavy a Křemežského potoka. Do tohoto úseku připadá 9 depotů (Český Krumlov I, Český Krumlov II, Mříč I, Mříč II, Třísov, Křemže I, Křemže II, Přídolí, Záluží) z celkového počtu 25. Z tohoto zjištění je zřejmé, že největší koncentrace starobronzových depotů spadá místem svého nálezů právě do Křemežské kotliny. Na lokalitě Divčí kámen byl J. Poláčkem učiněn nález kovové slévačské nádoby, což by mohlo napovídat, že tato lokalita nejspíše nesloužila jen jako kontrolní výšinné sídliště, ale lze uvažovat i o přímém zpracovávání bronzových surovin na této lokalitě.

Českokrumlovskem v době bronzové pravděpodobně vedly také lokální stezky. Asi nejvýraznější takovou stezkou, která vedla přes toto území, je stezka vedoucí údolím Chvalšinského potoka. Cesta vychází od jeho soutoku s Vltavou oblasti dnešního města

Český Krumlov, kdy byl tento soutok sledován výšinným sídlištěm na dnešním krumlovském hradním návrší (**Ernée – Militký 1996**).

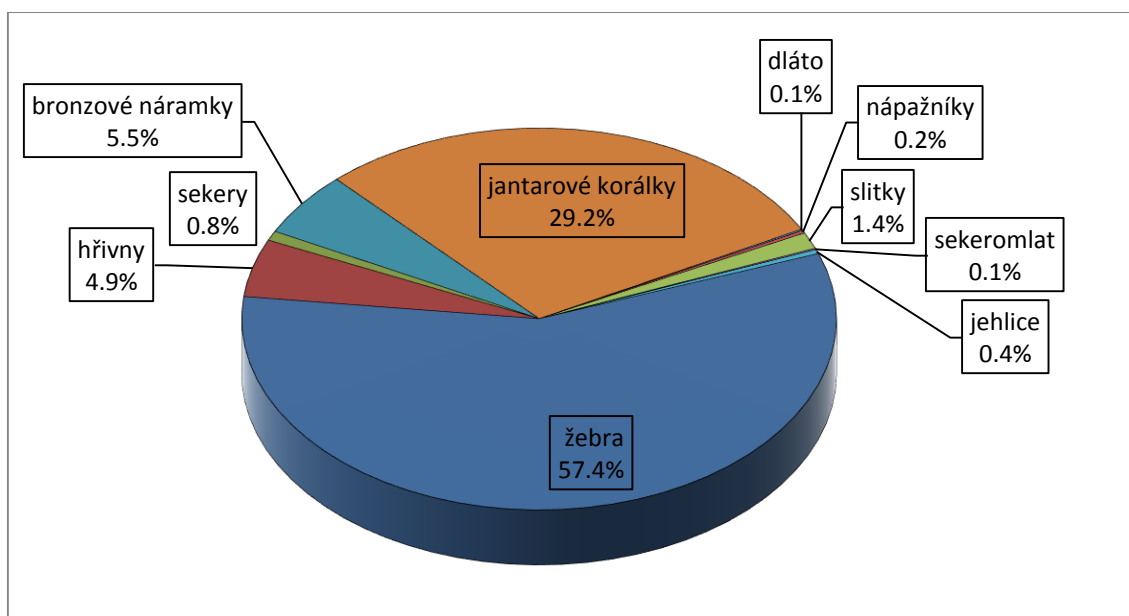
Z celkového souboru 25 depotů, se celkem 3 depoty nacházely v areálech mohylových pohřebišť (Nová Ves I, Nová Ves II, Zahrádka II). Další 2 depoty se nacházely v areálu výšinného sídliště Mříč – Dívčí Kámen a zbylých 20 depotů se nacházelo mimo sídelní komponenty (**graf č. 4**). Největší koncentraci depotů je možno sledovat v povodí Křemežského a Chvalšinského potoka. Z rovinného sídliště nepocházel ani jeden depot, jelikož na Českokrumlovsku žádná z tohoto období zatím neevidujeme. Co se týče rovinných sídlišť, tak v jižních Čechách celkově situace není jiná. Jediný možný případ výskytu depotu na rovinném sídlišti by mohl být z lokality Kučeř na Písecku. Zde byl v roce 2012 nalezen depot čítající 60 kusů žeber, přičemž nález byl učiněn na bázi kulturní vrstvy doposud neznámého sídliště (**Chvojka – John – Šálková 2015, 427**). Z kulturní vrstvy pochází soubor keramických střepů, které jsou bohužel zařazené jen do období pravěku a blíže nespecifikované a tak vztah depotu není možno ani potvrdit ale ani vyloučit (**Chvojka – John – Šálková 2015, 427**). Nejčastěji se v depotech objevovala bronzová žebra, měděné hřivny a v ojedinělém depotu z lokality Dívčí Kámen i soubor cca 250–ti jantarových korálků. Jak již bylo řečeno výše, tak na lokalitě Dívčí kámen byl J. Poláčkem učiněn zajímavý nález zlomků metalurgických tyglíků, což by mohlo napovídat, že surovinové ignoty (žebra) se mohly zpracovávat přímo na hradišti (**Fröhlich 1990, 33 – 34; Poláček 1966, 21**).

Lokalita-Naleziště	Období	Místo nálezů	Rok nálezů	Složení Depotu	Nadmořská výška v (m)	Literatura
Český Krumlov – Ptačí Hrádek I	BrA2	návrší ptačí hrádek	2007	2 bronzové sekery	592	<i>Chvojka – Červenka AVJČ 2008</i>
Český Krumlov II	BrA	zalesněné návrší	2011	6 měděných hřiven	614	<i>Výzkumy v Čechách 2012</i>
Mýto u Hořic na Šumavě	starší DB	bezejmenné návrší	2013	17 žeber	847	<i>Výzkumy v Čechách 2014</i>
Chvalšiny depot I (Havalda)	starší DB	orbou obdělávané pole	1904	166 žeber	729	<i>Hájek 1954 Moucha 2005</i>

Chvalšiny depot II	BrA2/B1	zatravněné pole	2007	41 žeber	645	<i>Chvojka – Havlice PA 2009</i>
Chvalšiny depot III	starší DB	na svahu	2011	25 žeber	x	<i>Chvojka – Menšík 2014</i>
Kladenské Rovné	starší DB	svah zalesněného návrší	2012	43 žeber + 29 zlomků	662	<i>Chvojka – Menšík 2014</i>
Kladné	starší DB	na poli v ornici	2013	2 bronzové sekery	605	<i>Výzkumy v Čechách 2014</i>
Křemže depot I	starší DB	ve svahu	2011	1 celé žebro a 5 zlomků	466	<i>Chvojka – Menšík 2014</i>
Křemže depot II	starší DB	u lesní cesty	2013	4 měděné hřivny	x	<i>Výzkumy v Čechách 2013</i>
Malčice	starší DB	čtvercové políčko	2011	10 měděných hřiven	838	<i>Výzkumy v Čechách 2012</i>
Mříč depot I	BrA2/B1	svah šíje nad ostrožnou	1946	45 bronzových náramků	x	<i>Poláček 1966 Moucha 2005</i>
Mříč depot II	BrA2/B1	severní svah ostrožny	1960	250 j. korálů 2 náramky 1 sekera 1 dláto	x	<i>Poláček 1966</i>
Nová Ves depot I	BrA2	bezejmenné návrší	2008	10 měděných hřiven a dva nápažníky	564	<i>Chvojka a kol. Archeologické rozhledy 2009</i>
Nová Ves depot II	BrA2/B1	bezejmenné návrší	2008	Křtěnovský sekeromlat a 12 slitků	570	<i>Chvojka a kol. Archeologické rozhledy 2009</i>
Nová Ves depot III	starší DB	zalesněný svah	2013	7 žeber	562	<i>Výzkumy v Čechách 2014</i>
Novosedly	starší DB	zatravněná pastvina	2015	Několik desítek žeber	x	<i>Výzkumy v Čechách 2015</i>

Přídolí	BrA2/ B1	terasa nad potokem	2005	86 žeber	580	<i>Chvojka - Havlice 2009 PA</i>
Rychnov nad Malší	starší DB	jihozápadní návrší kopce	2010	26 žeber	x	<i>Chvojka 2011</i>
Slupenec	starší DB	bezejmenné návrší	2015	Depot několika desítek žeber	684	<i>Výzkumy v Čechách 2015</i>
Srnín	starší DB	bezejmenné návrší	2015	2 měděné hřivny a 3 bronzové jehlice	619	<i>Nepublikov áno</i>
Třisov	starší DB	vrchol zalesněného návrší	2007	2 bronzové sekerky	x	<i>Chvojka 2014</i>
Vyšný	starší DB	v lese na okraji obce	2014	3 celé měděné hřivny a jeden zlomek	600	<i>Výzkumy v Čechách 2015</i>
Zahrádka	starší DB	hřbet návrší	2011	54 měděných žeber	602	<i>Výzkumy v Čechách 2012</i>
Záluží	starší DB	strž pod polem	2012	17 měděných žeber	x	<i>Výzkumy v Čechách 2013</i>

Tab. 7. Přehled depotů ze starší doby bronzové na Českokrumlovsku.

Graf č. 4. Procentuální zastoupení nejčastějších artefaktů z depotů ze starší doby bronzové.

4.4.2. Depoty ve střední době bronzové

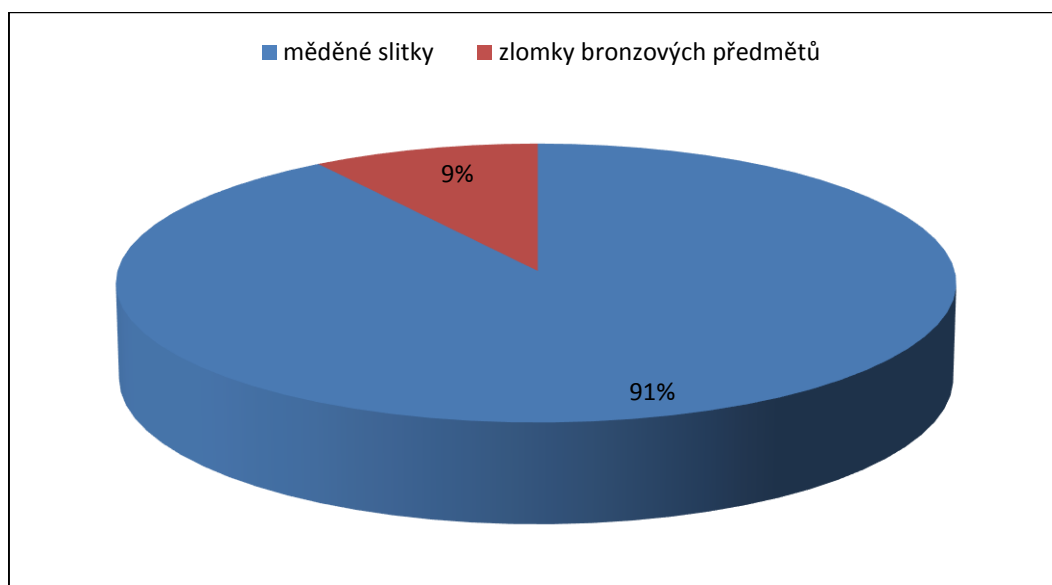
Pro střední dobu bronzovou nebyly hromadné depoty kovových artefaktů typické. Většinou se s nimi setkáváme v přechodných horizontech BrA2/BrB1 a BrC2/BrD (**Chvojka 2007b, 18**). Pro toto období jsou více charakteristické hromadné nálezy keramiky, ale pro jihočeský region toto pravidlo neplatí. Jediným takovýmto nálezem je hromadný soubor keramiky z lokality Vacíkov u Březnice, kdy soubor čítal celkem osm keramických nádob. V tomto období se na sledovaném území často setkáváme také s ojedinělými nálezy bronzových artefaktů. Zajímavé jsou především nálezy zbraní, kdy příkladem z území Českokrumlovska je nález bronzového meče z území nedaleko Boletic (**Chvojka 2007b, 18**). Kategorii ojedinělých nálezů se tato práce zabývá v následující kapitole.

Ve sledovaném území jsou do dnešní doby známy celkem 2 depoty kovových artefaktů (**Tab. 8**). První depot byl nalezen při náhodném průzkumu pomocí detektoru kovů nedaleko **Kájova** (dříve Kladné – Záhorkov) v roce 2008. Depot obsahoval 55 kusů rozlámaných koláčovitých slitků a jejich úlomků, dále se v depotu nacházel zlomek bronzové sekery s postranními lištami a zlomek čepele bronzové dýky. Tyto artefakty byly rozptýleny v různých polohách v lesní půdě v hloubce 10 – 35 cm pod zemským povrchem. Díky přítomnosti zlomku sekerky s postranními lištami by mohl tento depot spadat do časového horizontu BrB1 (**Frána – Chvojka – Fikrle 2009, 99**).

Druhý depot byl nalezen taktéž při detektorovém průzkumu v roce 2012 nedaleko obce Novosedly. Depot obsahoval celkem 12 měděných slitků a 5 zlomků kovových předmětů. Předměty se nacházely v prostoru kamenného moře mezi kameny na ploše 1 x 1,5 metru a v hloubce 20 – 25 cm. Tento depot nebyl prozatím blíže zkoumán, a proto není možné ho nějak blíže zařadit (**citace: nepublikovaný záznam v archivu JČM**). Ani jeden z těchto dvou depotů se nenacházel v areálu sídliště nebo pohřebiště. Z 91% jsou prozatím Českokrumlovské depoty ze střední doby bronzové tvořeny měděnými slitky a v 9% jsou zastoupeny zlomky bronzových předmětů (zlomky sekerek, zlomky čepelí), (**Graf č. 5**).

Lokalita-Naleziště	Období	Místo nálezu	Rok nálezu	Složení depotu	Nadm.v. (m)	Literatura
Kájov (Kladné – Záhorkov)	Střední DB	Lesní půda	2008	55 měděných slitků, zlomek bronzové sekery, zlomek čepele dýky	x	<i>Frána – Chvojka – Fikrle, Památky archeologické 2009</i>
Novosedly	Střední DB	Půda s kumulací kamenů	2012	12 měděných slitků, 5 zlomků kovových předmětů	x	<i>Výzkumy v Čechách 2012</i>

Tab. 8. Přehled depotů ze střední doby bronzové na Českokrumlovsku.

Graf č. 5. Procentuální složení artefaktů v depotech střední doby bronzové.

4.4.3. Depoty mladší a pozdní doby bronzové

V jižních Čechách bylo evidováno k roku 2009 z období mladší a pozdní doby bronzové celkem 29 hromadných nálezů kovových industrií (**Chvojka 2006, 209**). Od této doby se tento nálezový fond o pár nálezů rozšířil, určitě pak v případě sledovaného území, odkud jsou známy dva nové depoty. V jednom případě je z jihu Čech znám i hromadný nález keramiky, kdy byl nalezen v soudobém areálu výšinného sídliště na

lokalitě v Březnici u Bechyně a tudíž není počítán jako samostatný soubor (**Chvojka 2007b, obr. 22**).

Ve sledovaném území Českokrumlovska jsou doposud známy 3 hromadné nálezy kovových industrií z mladší doby bronzové (**Tab. 9**). V prvním případě se jedná o nález depotu zlomků z přechodového stupně BrC2/BrD z lokality **Hořice na Šumavě I**. Nález byl učiněn v roce 1948 při výkopu hlíny při opravě silničního mostu (**Spurný 1949**). Nálezy se nacházely cca 3 m pod zemským povrchem v písčité hlíně, která už místy přecházela ve skalnaté podloží. V bohatém nálezovém souboru se nacházelo 6 jednoduchých náramků s rytou výzdobou, 5 zlomků bronzového drátu a část čepele dýky nebo meče, 3 bronzové jehlice, 2 ploché náramky se spirálovitými růžicemi, 2 zlomky bronzových srpů (**Kytlicová 1964**). Poloha tohoto depotu by mohla naznačovat, že lokální stezka, která tehdy vedla vltavským údolím, mohla následně změnit směr trasy směrem na západ do údolí potoka Polečnice (**Chvojka 2010, 120**).

Další hromadný nález byl učiněn v **Přední Výtoni**. Depot byl nalezen při náhodném detektorovém průzkumu v roce 2009. Artefakty byly rozptýlené v lesní hnědé půdě bez jakékoliv přítomné schránky. Depot obsahoval 3 bronzové sekery se srdcovitým schůdkem a s laloky, 3 zlomky bronzových seker, 2 bronzové náramky s rýžkami, 1 bronzový srp s trnem a 8 měděných slitků. Tento nález by mohl dokazovat existenci dálkové stezky, která vedla z Podunají (existence doložena od 13. století) již z mladší doby bronzové (**Chvojka a kol. 2011, 22; Frána – Chvojka – Fikrle 2009**).

Nejčastěji byly v mladobronzových depotech nalézány bronzové náramky (21%) a měděné slitky (21%), (**Graf č. 6**).

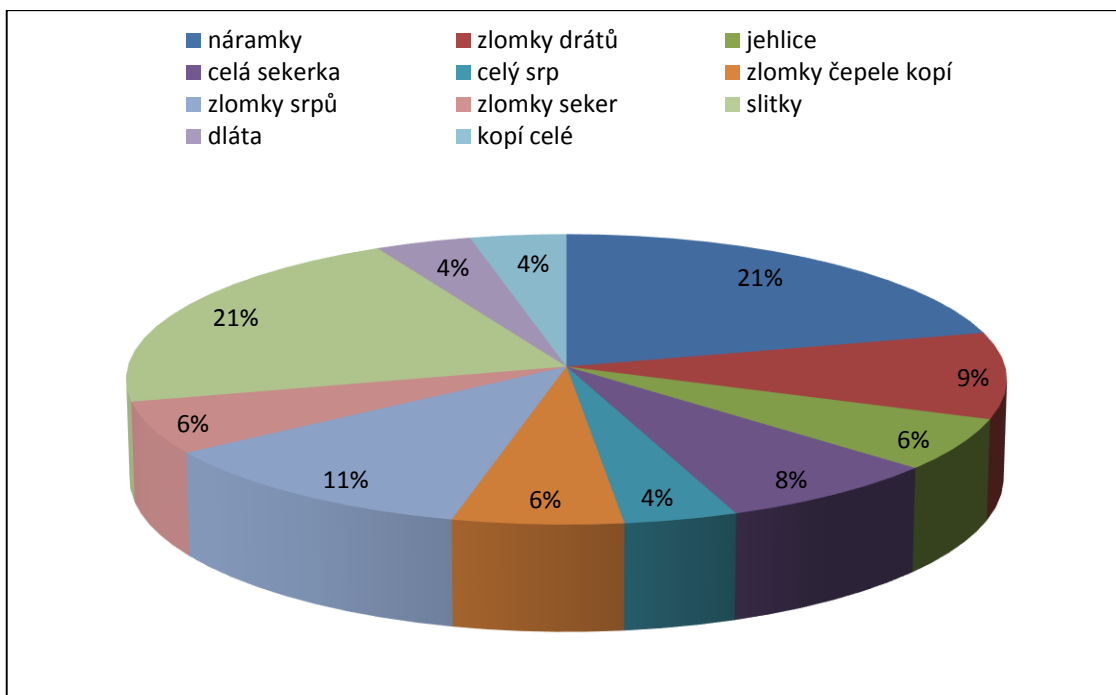
Velmi zajímavým hromadným nálezem je depot z lokality **Skubice** nedaleko Světlíka. Nález byl učiněn nedaleko lesního potůčku, na mírném jižním svahu nad bezejmennou cestou. Depot obsahoval 2 bronzová dláta, 4 fragmenty srpů, 2 fragmenty kopí, 2 celá kopí, jednu celou sekerku s postranními lištami, jeden celý srp a 3 měděné slitky (**obrazová příloha č. 8, 9, 10, 11**). Artefakty byly datovány do stupňů BrC2/BrD, tedy do přechodového stupně mezi střední a mladší dobou bronzovou (**citace: nepublikovaný výzkum JČM**). Z pozdní doby bronzové bohužel prokazatelně žádný depot nevidujeme.

Zajímavostí některých Českokrumlovských depotů je místo jejich uložení (**Graf č. 7**). Jak bylo řečeno výše, tak ve 2 případech se depoty nacházely v areálu výšinného sídliště a v obou případech se jedná o lokalitu Dívčí Kámen (**Poláček 1966**). Prozatím se jedná o jediné případy v jihočeském regionu, kdy byly depoty uloženy v areálu

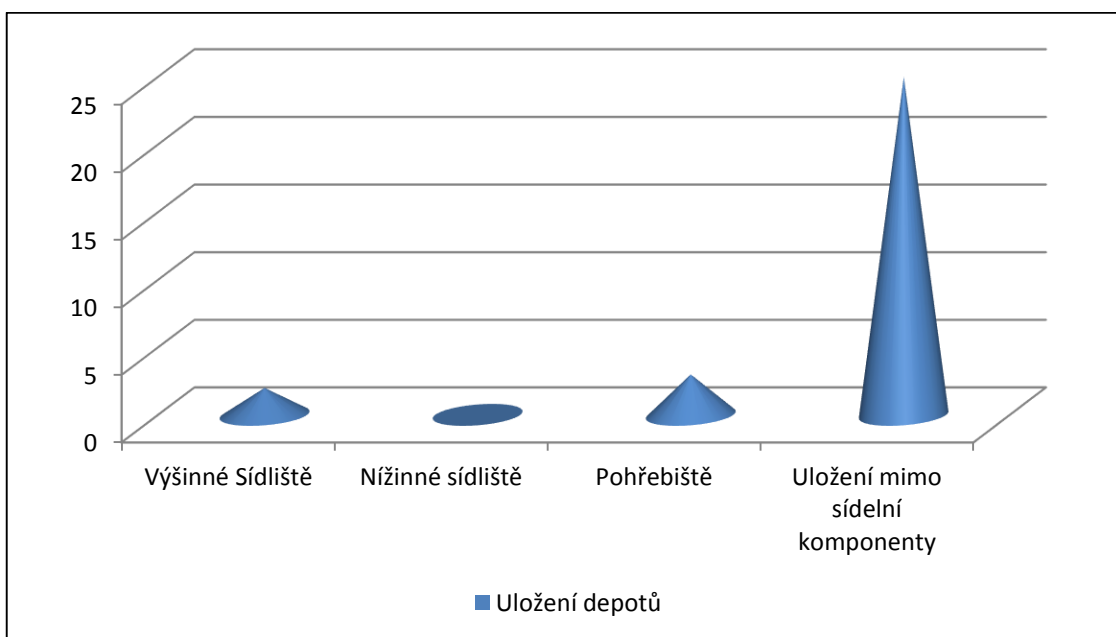
výšinného sídliště, což je dělá výjimečnými (**Chvojka 2011, 52**). Další tři depoty z lokalit Zahrádka I, Nová Ves I a Nová Ves II byly nalezeny v areálu mohylového pohřebiště, kdy tuto analogii můžeme pozorovat například na pohřebištích v Novém Sedle a Hluboké nad Vltavou, kdy byly depoty zasazeny přímo v mohylách (**shrnutí viz. Chvojka – Frána – John – Menšík 2009, 630**).

Lokalit a	období	místo nálezu	rok nálezu	složení depotu	Nadm .v.(m)	literatura
Hořice na Šumavě I	BrC2/ BrD	písečná hlína	1948	8 náramků, 5 zlomků drátu, 1 zlolek bronzové čepel, 3 jehlice, 2 zlomky srpů	cca 664	<i>Spurný 1949</i> <i>Kytlicová 1964</i>
Přední Výtoň	mladší DB	lesní hnědá půda	2009	3 celé bronzové sekerky, 3 zlomky seker, 3 bronzové náramky, 1 srp, 8 slitků	785	<i>Chvojka– Račák 2011</i> <i>Frána – Chvojka – Fikrle 2009</i>
Skubice	BrC2/ BrD	lesní hnědá půda	2014	2 dláta, 4 zlomky srpů, 2 zlomky kopí, 2 celá kopí, 1 bronzovou sekerku, 1 srp, 3 slitky	838	<i>nepublikováno</i>

Tab. 9. Přehled depotů z mladší a pozdní doby bronzové na Českokrumlovsku.

Graf č. 6. Procentuální zastoupení artefaktů v depotech v mladší a pozdní době bronzové na Českokrumlovsku.

Graf č. 7. Místa ukládání depotů z doby bronzové na Českokrumlovsku.

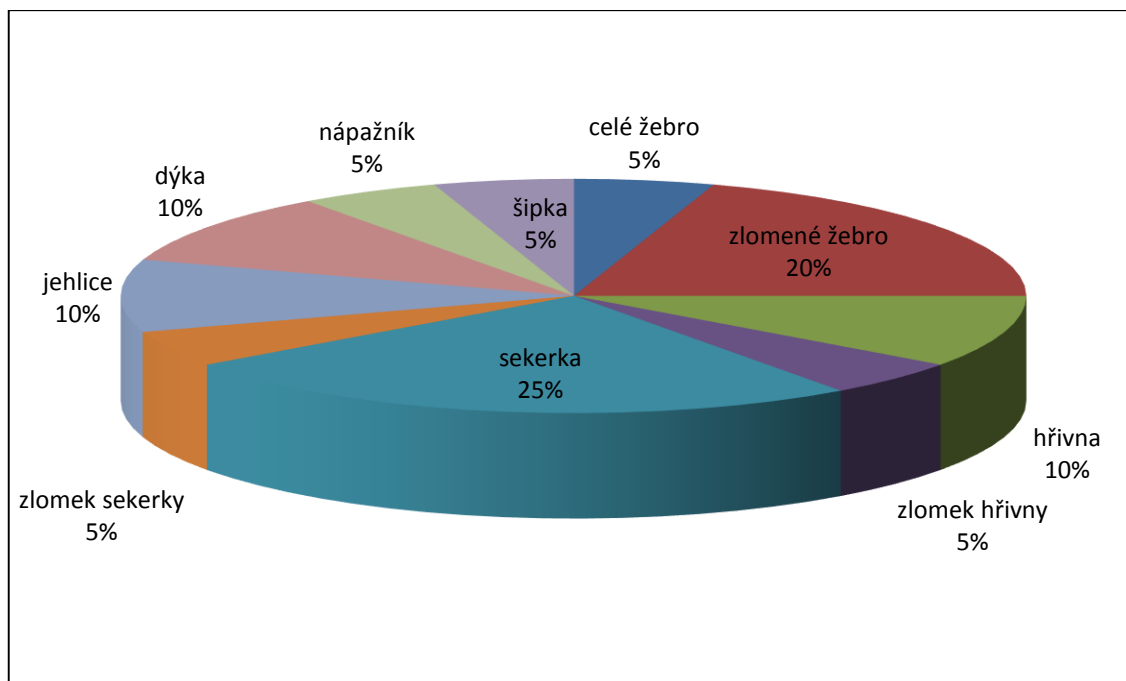
4.5. Ojedinělé nálezy

Ojedinělé nálezy tvoří samostatnou skupinu artefaktů. V posledních několika letech se nálezový fond obohatil o několik dalších nálezů díky neprofesionálním hledačům. Bohužel většina nálezů byla objevena a vyzvednuta v nepřítomnosti profesionálních archeologů (**Chvojka - Fröhlich 2013, 99**). Pro Českokrumlovský region mají tyto artefakty poměrně zásadní význam, jelikož doplňují mozaiku osídlení, díky které se můžeme do budoucna pokusit zaznamenat další sídelní areály či rekonstruovat dálkové a lokální stezky. Interpretovat ojedinělé nálezy, může být poměrně složité. Mohou být torzy zničených depotů nebo čistě ztracenými předměty. Dále je mohli lidé ukládat záměrně z neprofánních důvodů jako jakési obětiny. Jako další možná interpretace se nabízí i možnost doposud nerozpoznaných sídlištních komponent (**Chvojka – Červenka 2008, 106**). Jednoznačně nejvíce nálezů je prozatím známo ze starší doby bronzové, kdy doposud evidujeme celkem **20** lokalit a **22** artefaktů z těchto lokalit (**Tab. 10**). Mezi nejčastější nalézané artefakty patří jednoznačně nálezy sekerek (25%) dále jsou poměrně časté zlomky žeber (20%), (**Graf č. 8**).

Naleziště	Datace	Druh nálezu	Datum nálezu	Literatura
Čertyně	starší DB	zlomek měděného žebra	2009	<i>Fröhlich – Chvojka – Jiřík 2010</i>
Český Heršlák	starší DB	měděná hřivna	?	<i>Kytlicová 1951 Hájek 1954</i>
Holubov	starší DB	zlomek bronz. sekerky s postranními lišťami	2007	<i>Chvojka - Fröhlich, AVJČ 2014</i>
Chvalšiny I	starší DB	bronzová dýka	2011	<i>Výzkumy v Čechách 2011</i>
Chvalšiny II	BrA2	bronzová sekerka	2011	<i>Chvojka - Fröhlich, AVJČ 2014</i>
Chvalšiny II	starší DB	měděná hřivna	2012	<i>Chvojka - Fröhlich, AVJČ 2014</i>
Kladné	BrA2/B1?	zlomek měděného žebra	2006	<i>Chvojka - Červenka, AVJČ 2008</i>

Kladné	BrA2/B1	zlomek měděného žebra	2008	<i>Chvojka - Červenka, AVJČ 2008</i>
Mýto u Hořic na Šumavě	starší DB	měděné žebro	2012	<i>Výzkumy v Čechách 2012</i>
Nová Ves	starší DB	Spirálovitý nápažník	2008	<i>Archeologické rozhledy 2009</i>
Novosedly u Kájova	starší DB	bronzová sekera s postranními lišťami	2015	<i>Výzkumy v Čechách 2015</i>
Přídolí	BrA2	Bronzová dýka	2014	<i>Výzkumy v Čechách 2015</i>
Přísečná	BrA2 /B1	Bronzová jehlice	2015	<i>Nepublikováno</i>
Velešín	starší DB	pazourková šipka s řapem	1990	<i>Fröhlich 2004, časopis pro vlastivědu</i>
Velešín	starší DB	bronzová sekerka	1970	<i>Fröhlich 2004, časopis pro historii a vlastivědu JČ</i>
Velešín	starší DB	zlomek měděné hřivny	2007	<i>Výzkumy v Čechách 2007</i>
Velešín	starší DB	Bronzová sekera s postranními lišťami	2012	<i>Výzkumy v Čechách 2012</i>
Velešín	BrA2/B1	bronzová jehlice	2013	<i>Výzkumy v Čechách 2013</i>
Záluží	starší DB	sekera se schůdkem a s vykrojeným týlem	1928	<i>nepublikováno</i>
Záluží	starší DB	měděné žebro	2013	<i>Výzkumy v Čechách 2014</i>

Tab. 10. Přehled ojedinělých nálezů z Českokrumlovska ze starší doby bronzové.

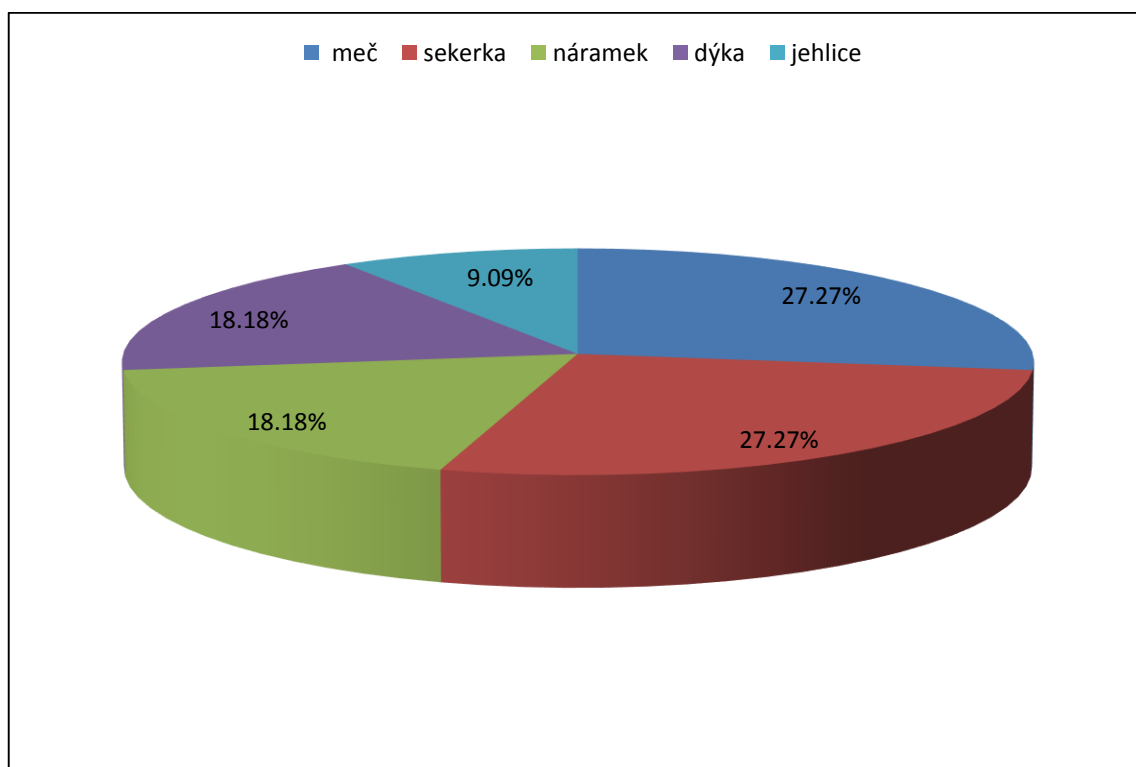
Graf č. 8. Procentuální zastoupení jednotlivých artefaktů v ojedinělých nálezech ze starší doby bronzové na Českokrumlovsku.

Ze střední doby bronzové je doposud známo celkem **9** nalezišť, ze kterých evidujeme **11** artefaktů (**Tab. č. 11**). To je v porovnání se starší dobou bronzovou skoro poloviční pokles. Nejčastějším druhem artefaktů jsou bronzové sekerky (27%) a bronzové meče (27%), (**Graf č. 7**).

Naleziště	Datace	Druh nálezu	Rok nálezu	Literatura
Boletice	střední DB	bronzový meč	1925	Dubský 1949
Český Krumlov	BrC2	bronzová sekerka	2006	Chvojka - Červenka 2008, AVJČ
Kájov	střední DB	2 x bronzový náramek		Beneš – Kytlicová 1991
Kladné	střední DB	2 x bronzová dýka	2013	Výzkumy v Čechách 2013

Křemže	střední DB	bronzová sekerka	2013	Výzkumy v Čechách 2013
Radslav	střední DB	bronzová sekerka		Hájek 1954
Svatý Tomáš	střední DB	2 x bronzový meč		Kytlicová 1964
Velešín	střední DB	bronzová jehlice		Chvojka 2008

Tab. 11. Přehled ojedinělých nálezů střední doby bronzové z Českokrumlovsku.

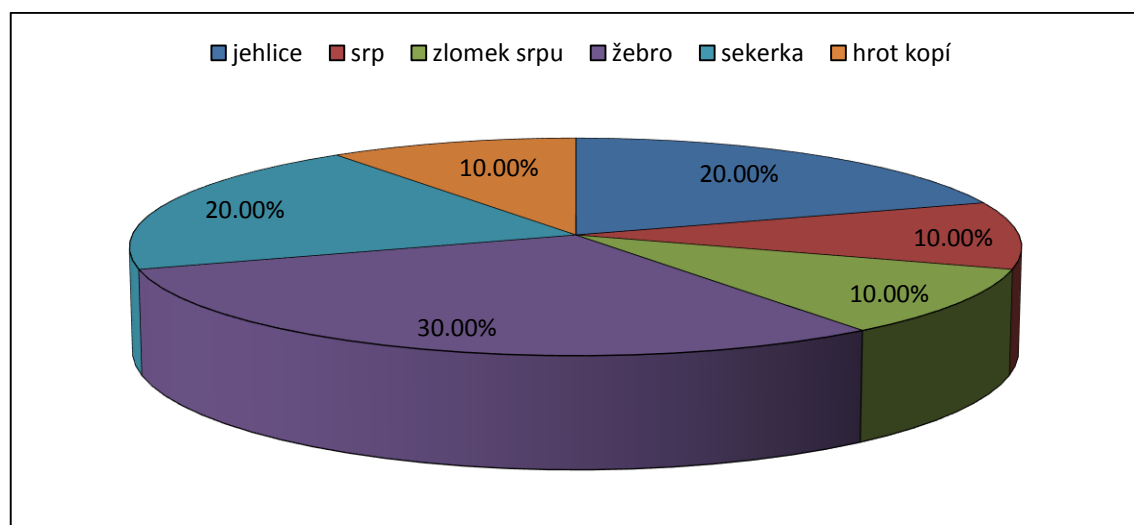

Graf č. 9. Procentuální zastoupení jednotlivých artefaktů v ojedinělých nálezech ze střední doby bronzové na Českokrumlovsku.

Z mladší a pozdní doby bronzové doposud evidujeme celkem **8** nalezišť (**Tab. č. 12**), přičemž nejvíce se setkáváme s nálezy bronzových žeber (**Graf č. 10**).

Naleziště	Datace	Druh nálezu	Datum nálezu	Literatura
Český Krumlov	BrD2/Ha1	bronzová jehlice s kulovitou hlavicí	2005	Chvojka - Červenka 2008, AVJČ
Kladné I	BrD	zlomek bronzového srpů + 3 měděná žebra	2007	Chvojka - Červenka 2008, AVJČ
Křemže	mladší DB	bronzový srp	2014	Výzkumy v Čechách 2014
Křenov I	mladší DB	Bronzová sekera se středovými laloky	1898	Fröhlich 2001
Novosedly II	mladší DB	Bronzová sekera s laloky	1898	Brdlik - Franz 1932
Třísov I	BrD/Ha	bronzová jehlice se zploštělou kulovitou hlavicí	1966	Chvojka 2006, disertační práce
Vyšší Brod	mladší DB	Bronzový hrot kopí s profilovaným listem	? (1910 zakoupen do JČM)	Fröhlich 1997

Tab. 12. Přehled ojedinělých nálezů mladší a pozdní doby bronzové z Českokrumlovsku.

Graf č. 10. Procentuální zastoupení jednotlivých artefaktů v ojedinělých nálezech z mladší a pozdní doby bronzové na Českokrumlovsku.

5. ČESKOKRUMLOVSKO V JEDNOTLIVÝCH FÁZÍCH DOBY BRONZOVÉ

5.1. Českokrumlovsko ve starší době bronzové

Do starší doby bronzové můžeme prozatím datovat celkem 55 lokalit a nalezišť. Většinou se jedná o ojedinělé nálezy, kdy z 20 nalezišť je známo 22 artefaktů. Nejčastěji se jedná o nálezy bronzových seker (25%) a zlomků žeber (20%). V dalších případech to jsou bronzové dýky (10%), bronzové jehlice (10%), měděné hřivny (10%), jedno celé žebro (5%), jeden zlomek měděné hřivny (5%), jedna šipka (5%), jeden nápažník (5%) a jeden zlomek bronzové sekery (5%). Nejčastěji se však na Českokrumlovsku setkáváme s depoty kovových artefaktů, kdy je ze starší doby bronzové doposud známo 25 lokalit. Z procentuálního hlediska se nejčastěji v depotech objevovala měděná žebra (57%), dále se v ojedinělém depotu z lokality Dívčí Kámen nacházely jantarové korálky (29%), mezi další typ artefaktů, které se v souborech nacházely, patří bronzové náramky (6%), měděné hřivny (5%), slitky (2%), bronzové sekery (1%), jeden sekeromlat, jedna jehlice a jedno dláto. Zajímavým ukazatelem může být to, na jakých místech byly depoty nejčastěji nalézány. Mohli bychom zde rozlišit dva typy ukládání a to ke vztahu k sídelním komponentám a ke vztahu k dálkovým a lokálním cestám. Například depoty nalezené poblíž v prostoru mohylového pohřebiště z doby halštatské na lokalitě Nová ves I a Nová Ves II by mohly indikovat lidskou aktivitu (pohřební?) již ze starší doby bronzové. Tady by depoty mohly mít funkci rituální (např. jako milodary). Nabízí se i myšlenka, že depot mohl být prvně uložen a pohřebiště vybudováno až v době halštatské. Podle dosavadního poznání se nabízí spíše druhá varianta, ale vše jsou to pouze domněnky a úvahy, které bude možno lépe interpretovat až po provedení systematických výzkumů. Podobná situace se nabízí na lokalitách Zahradka I, kdy byl opět v prostoru mohylového pohřebiště učiněn nález depotu. Zde je případ o to zajímavější, že doposud není jasná datace mohyl, tudíž by se dalo hypoteticky uvažovat o tom, že depot a pohřebiště byly soudobé a mohly mít na sebe přímou vazbu. Často byly depoty ukládány poblíž vodních toků a v blízkosti výšinných sídlišť (Mříč – Dívčí Kámen, Chvalšiny – Mlýnské Vrchy, Velešín), které tyto vodní toky kopírovaly.

Z nemovitých památek je doposud známo celkem 5 jistých výšinných sídlišť a 3 nejistá, přičemž ani u jedné lokality nemůžeme s jistotou doložit vznik fortifikace již ve starší době bronzové.

Dalo by se spekulovat o opevnění z tohoto období na hradišti Raciberk. Badatel K. Brdlik uvádí, že hradiště je obeháno příkopem a ve východní části je hradiště

obklopeno až 3 metrovým valem. Jak již bylo řečeno v jedné z předchozích kapitol, tak J. John ve svém článku z roku 2009 vznik fortifikace již z období pravěku zpochybňuje (**John – Řeřichová 2011**). Bohužel stáří příkopu je dosud nejasné, tudíž by se mohlo uvažovat o opevnění pravěké, ale nevyklučuje se, že příkop vznikl až ve středověku (**Brdlik 1928, 113 – 116**). To samé se dá říci o výšinné lokalitě Velešín – Kamenná věž. Na hradišti jsou patrné 4 řady příčných valů s příkopy, které náleží patrně k přilehlému hradu, ale pravěké opevnění doposud bohužel zjištěno nebylo (**Hrubý 2000, 54 – 55**). Bližší vztahy výšinných sídlišť z tohoto období k ostatním sídelním komponentám jednoznačně prokázat nemůžeme. V mnoha případech jsou sídelní komponenty nesoudobé.

V jednom případě byly na mohylovém pohřebišti (Třísov – Fučíkova Paseka) doloženy i mohyly ze starší doby bronzové, ovšem nejbližší soudobé sídliště (Záluží) je vzdáleno 2,5 km, tudíž o nějakém bližším vztahu lze jen spekulovat. Pořád je třeba si uvědomovat, že většina lokalit a jejich blízké okolí nebyly doposud pečlivěji zkoumány, tudíž nelze vyvozovat konečné závěry.

Soudě dle počtu a rozmístění lokalit a nalezišť po sledovaném území bychom se mohli domnívat, že ve starší době bronzové Českokrumlovsko sloužilo spíše jako transportní území pro obchod a distribuci alpské mědi, jelikož se právě v tomto období začala tato surovinová ložiska čím dál více využívat (**Stöllner 2011**). Je patrné, že největší kumulace sídlišť a depotů je koncentrována podél řeky Vltavy a podél Chvalšinského potoka, právě v místech, kudy pravděpodobně vedly lokální a dálkové stezky a kde mohla výšinná sídliště hrát roli kontrolních stanovišť. Zatímco depoty surovin nemusejí přímo souviset s osídlením, ale spíše s dálkovými komunikacemi, tak nálezy seker a jiných nástrojů mohou různé lokální lidské aktivity dokazovat, ale samozřejmě je možné, že také souvisely s dálkovými komunikacemi, které vedly podél toků řek a potoků (**Chvojka 2011, 106 – 107**). Z mapy (č. 1) je patrné, že se osídlení ve starší době bronzové nejvíce vázalo v enklávách dnešního Chvalšinska, Boleticka, Kájovska a v oblasti Křemežské kotliny, podél místních stejnojmenných potoků a podél řeky Vltavy.

5.2. Českokrumlovsko ve střední době bronzové

Jak již bylo zmiňováno v jedné z předchozích kapitol, ve střední době bronzové dochází ve sledovaném území k rapidnímu poklesu lidské aktivity a naprosto se mění sídelní struktura. V přechodném stupni BrA2/BrB1 tato změna není až tak výrazná, stále je možno pozorovat lidskou aktivitu na 5 výšinných sídlištích. Změna nastává v pozdějších stupních. Je to patrné nejen z počtu doložených sídlišť a pohřebišť, ale také z nálezů depotů a ojedinělých artefaktů. Osídlení na výšinných lokalitách téměř vymizelo. K dnešnímu stavu poznání můžeme říci, že výšinné sídliště bylo ve střední době osídleno pouze jedno a to na lokalitě Mříč – Dívčí Kámen.

Depoty, které bychom mohli zařadit do střední doby bronzové, známe prozatím dva. V procentuálním složení se jedná o bronzové slitky (91%) a kousky bronzových předmětů (9%). V depotech se přestala objevovat bronzová žebra a měděné hřivny. Nalezišť s ojedinělými nálezy evidujeme prozatím 8, kdy z artefaktů převládají především bronzové meče (27%), bronzové sekerky (27%) a nechybí ani nálezy bronzových náramků (18%), bronzových dýk (18%) a jehlic (9%).

Pohřebiště jsou známa pro toto období zatím 2. Jedná se o mohyly v polohách tratí "Weiherbühel" a "Pffarwald" nedaleko Boletic. Jak již bylo řečeno v kapitole o mohylových pohřebištích, tak K. Brdlik a L. Franz tyto mohyly soustavně zkoumali v letech 1929 – 1931 a zmiňují i přítomnost rovinného sídliště (**Brdlik – Franz 1931**). Mělo se nacházet v bezprostřední blízkosti mohyl v poloze "Weiherbühel", přičemž se o pár let dříve v těchto místech našel bronzový meč datovaný též do střední doby bronzové, který mohl pocházet z jedné z mohyl (**Hájek 1954, 185**). Nálezy z doposud bližší nepoznaného sídliště jsou uloženy v regionálním muzeu v Českém Krumlově. K. Brdlik a L. Franz podle nálezů keramiky a kovových artefaktů datovali sídliště až do doby halštatské (**Brdlik – Franz 1931**). A. Beneš některé z předmětů datoval již do střední doby bronzové (**Beneš 1963**). Pokud by tedy bylo mínění A. Beneše správné, tak bychom mohli v přechodovém stupni BrA2/BrB1 sledovat soudobě rovinné sídliště a pohřebiště (Weiherbühel) a na druhé straně výšinné sídliště (Raciberk) a pohřebiště (Pffarwald), které jsou od sebe vzdáleny cca 600m.

Opět se jedná jen o objektivní názor, jelikož z nedostatku nálezových informací nelze vyvozovat přesnější závěry. Bohužel toto období je ve sledovaném regionu stále velice málo poznané, kdy prozatím můžeme říci, že největší koncentrace nálezů a lokalit pochází z okolí dnešních Boletic.

Poměrně velkým problémem je i to, že mnoho nálezů není přesněji datováno, tudíž je nelze blíže zařadit. Tento nedostatek by v budoucnu mohla vyřešit kategorizace nálezů a u nemovitých památek provedení revizních průzkumů.

5.3. Českokrumlovsko v mladší a pozdní době bronzové

V mladší době bronzové se ve sledovaném území setkáváme poprvé s novým druhem sídelní komponenty – rovinným sídlištěm. Jedná se o naleziště Chvalšiny I a lokalitu Novosedly I. V případě Chvalšin nemůžeme s jistotou tvrdit, že se jedná o jisté sídliště. Novosedly I však s jistotou do kategorie rovinných sídlišť zařadit můžeme, jelikož bylo systematicky zkoumáno. Z výšinných lokalit pak do mladší doby bronzové můžeme snad zařadit výšinná sídliště Mříč – Dívčí Kámen a Velešín – Kamennou Věž s možným přechodem do pozdní doby bronzové. Do mladší doby bronzové bychom mohly zařadit pohřebiště, které se nachází na lokalitě Záluží, jediným dokladem by však mohl být blíže nespecifikovaný ojedinělý nález. Depoty jsou z tohoto období známy tři a to z Hořic na Šumavě I, Kapličky u Přední Výtoně a depot ze Skubice. Tyto depoty jsou nejčastěji zastoupeny celými náramky (21%), měděnými slitky (21%), zlomky srpů (11%), zlomky drátků (9%), celé sekerky (8%), jehlice (6%), zlomky seker (6%), zlomky čepelí (6%), celá kopí (4%), dláta (4%) a celé srpy (4%). Nalezišť s ojedinělými nálezy evidujeme zatím sedm, kdy se převážně jedná o nálezy zlomků žeber (30%), jehlic (20%), sekerek (20%) a v rovnoměrném zastoupení po 10% počínaje zlomky srpů, celými srpy a konče hroty kopí.

Z tohoto výčtu je patrné, že se lidská aktivita na Českokrumlovsku v mladší a pozdní době bronzové oproti předchozímu období nepatrně zvýšila. V porovnání s jinými částmi jižních Čech však stál tento region, co se týče sídelní aktivity, stále na okraji. Situace byla mnohem příznivější především v již dříve hustě osídlených částech, jako je například povodí střední a dolní Otavy, při toku Dolní Lužnice nebo v Českobudějovické pánvi (**Chvojka 2007, 40**).

6. POSTAVENÍ ČESKOKRUMLOVSKA VE STŘEDOEVRÓPSKÉ DOBĚ BRONZOVÉ

6.1. Srovnání s dnešním okresem Prachatic

Pro porovnání hustoty osídlení a topografických údajů jsem si vybrala oblast dnešního Prachaticka z toho důvodu, že z přírodního hlediska jsou si tato dvě území velice podobná. Informace o nalezištích a lokalitách jsem čerpala především z práce, kterou vydal M. Parkman v roce 2004 (**Parkman 2004**). Obě území jsou v jižních Čechách definována jako okrajové sídelní oblasti, které spolu svými hranicemi sousedí (**Chvojka 2007, 42**). Prachatické pravěké osídlení, se stejně jako část toho Českokrumlovského, se nachází v části Šumavského podhůří a částečně zasahuje i do samotného Šumavského masívu, kdy z vrcholových partií Šumavy je dodnes známo pouze několik ojedinělých nálezů (**Parkman 2004, 421**). Na Prachaticku se stejně jako na Českokrumlovsku vyskytují půdy kyselé až extrémně kyselé, a tudíž tato oblast není příliš vhodná pro jakoukoliv náročnější zemědělskou činnost. Na základě těchto informací by se mohlo zdát, že intenzita osídlení byla v obou mikroregionech podobná, nicméně v různých fázích doby bronzové je možno pozorovat jiné hodnoty. Sledovala jsem především druhy sídelních komponent (sídliště, pohřebiště, depoty, ojedinělé nálezy) a jejich odlišnost početního zastoupení v jednotlivých obdobích DB v obou sledovaných územích. Dále jsem pak pozorovala také topografické rozdíly, jako jsou nadmořská výška a vzdálenost od vodního toku. Je třeba si uvědomit, že veškeré informace jsou dány aktuálním stavem výzkumu, který je podmíněný různými faktory (přístupnost terénu, intenzita archeologického zájmu apod.). Jak již bylo zmíněno v jedné z předešlých kapitol, tak většinu artefaktů (ojedinělé nálezy, depoty) na Českokrumlovsku nacházejí lidé s detektory kovu při detektorových průzkumech a na Prachaticku tuto aktivitu v takové míře nezaznamenáváme. Nebylo by tedy dobré s jistotou tvrdit, že dle aktuálního stavu výzkumu bylo osídlení nebo lidská aktivita na Českokrumlovsku a později pak zase naopak na Prachaticku výraznější a dělat konečné závěry. Jiná tradice výzkumu je pozorovatelná na Prachaticku a jiná zase na Českokrumlovsku, nicméně je dobré se nad touto problematikou alespoň zamyslet.

Podle dosavadního stavu poznání je možno datovat do **starší** doby bronzové celkem 11 lokalit a nalezišť, z čehož několik lokalit je nejistých. Ve většině případů se jednalo o ojedinělé nálezy, dále dva depoty, jedno rovinné a dvě výšinná sídliště. Především u

ojedinelých nálezů, které byly nalezeny na počátku minulého století, nejsou známy bližší nálezové okolnosti (**Parkman 2004, 413**).

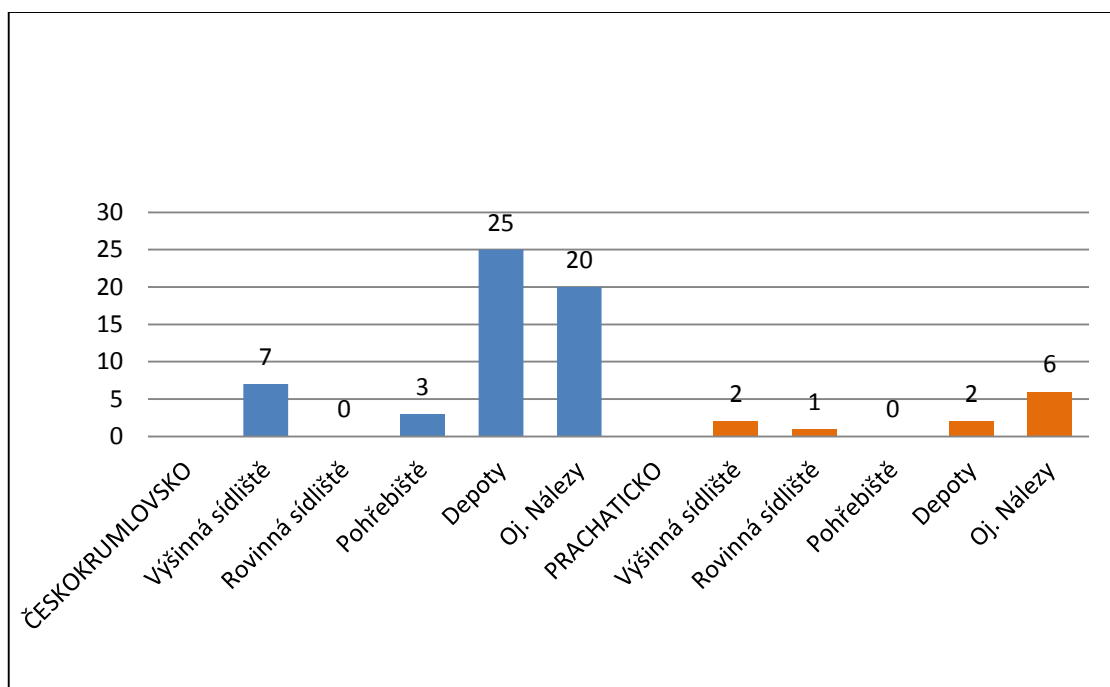
Z tabulky (**Tab. č. 14**) je patrné, že ve srovnání s dnešním Českokrumlovskem, bylo osídlení na Prachaticku ve starší době bronzové několikanásobně menší. Prachaticko je stejně jako Českokrumlovsko považováno za tranzitní území mezi oblastí Horního Podunají a severnějšími oblastmi Čech. To by nám mohly dokazovat i nalezené depoty kovových industrií. Prakticky nejhustěji osídlenou částí byl dolní tok řeky Blanice, přibližně odpovídající pozdější středověké trase prachatické větve Zlaté stezky (**Chvojka 2010, 116**). Při středním toku řeky je aktivita doložena několika ojedinělými nálezy a v horním toku pak doposud jakékoliv aktivity postrádáme (**Parkman 2004, 413–415**). Další stezka, která tímto údolím pravděpodobně vedla, je lokální stezka, která vedla podél Chvalšinského potoka. Dále tato stezka nejspíše pokračovala údolím Zlatého potoka právě na Prachaticko, odkud se mohla eventuálně napojovat na zmiňovanou stezku podél řeky Blanice (**Chvojka 2010, 116**).

Z dosavadních poznatků prozatím Českokrumlovsko jednoznačně disponuje větším počtem jak výšinných sídlišť, tak depoty, pohřebišti i ojedinělými nálezy. Naopak v porovnávané oblasti z tohoto období známe jedno rovinné sídliště, což se o sledovaném území Českokrumlovska říci doposud nedá. Z grafu (**Graf č. 11**) je patrné, že dle stavu aktuálního bádání Českokrumlovsko v počtu sídlišť, pohřebišť, depotů i ojedinělých nálezů prozatím Prachaticko převyšuje.

Lokalita/Naleziště	Typ lokality	Datace	nadmořská výška v (m)	Nejbližší vzdálenost od vodního toku (m)
Dolní Chrášťany	Depot	starší DB	493	x
Krtely	Depot	starší DB	497	x
Lenora	oj. Nález	starší DB?	X	x
Mahouš 7	rovinné sídliště	starší DB	474	cca 200
Netolice	oj. Nález	starší DB?	X	x
Netolice	oj. Nález	starší DB?	X	x
Obora	výšinné sídliště	starší DB	554	cca 400

Olšovice	oj. Nález	statrší DB	X	x
Strunkovice nad Blanicí	oj. Nález	starší DB?	X	x
Třebanice I	výšinné sídliště	starší DB	569	cca 300
Vlachovo Březí	oj. Nález	starší DB	X	x

Tab. 14. Lokality a naleziště starší doby bronzové z území dnešního Prachaticka (Parkman 2004).

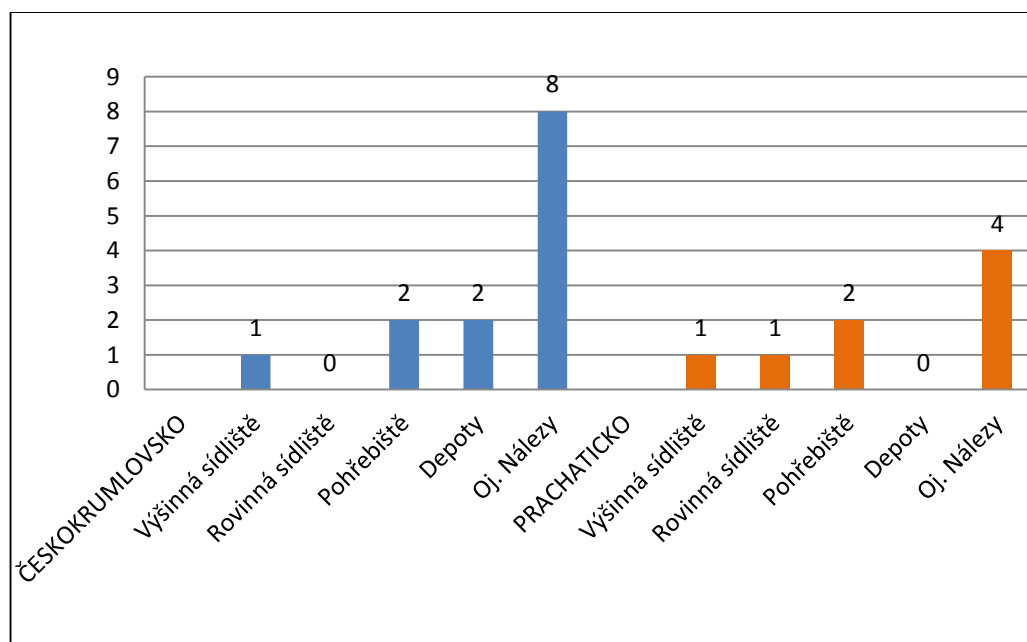
Graf č. 11. Porovnání lokalit a nalezišť ze starší DB.

Ve **střední** době bronzové je situace na Prachaticku velice podobná jako ve starší době bronzové. Opět převažují ojedinělé nálezy, kdy k roku 2004 byly známa celkem 4 naleziště. V tomto období se poprvé objevuje nová sídelní komponenta – pohřebiště. Z tohoto období jsou známa dvě. Stejně tak v ostatních regionech jižních Čech se mnohem častěji setkáváme s pohřebišti, přičemž depoty a výšinná sídliště téměř vymizely (**Chvojka 2010, 118**). Dále evidujeme prozatím jen jedno rovinné a jedno výšinné sídliště a žádný depot. Stejně tak jako v předchozích obdobích lze sledovat vazby na přírodní prostředí těžko, jelikož počet lokalit a nalezišť je velmi sporadický (**Parkman 2004**). Na Českokrumlovsku je situace téměř stejná (1 výšinné sídliště, 2 mohylová pohřebiště, 2 depoty kovových artefaktů, 8 ojedinělých nálezů). Otázkou

zůstává, proč tato situace nastala. Jednou z možných interpretací může být to, že se mohly změnit trasy dálkových komunikací (Chvojka 2010, 118).

Lokalita/ Naleziště	Typ lokality	Datace	Nadmořská výška v (m)	Nejbližší vzdálenost k vodnímu toku (m)
Lenora	oj. Nález	střední DB?	x	x
Němčice I	sídliště rovinné	BrC2	445	cca 400
Netolice 12	pohřebiště	střední DB	510	cca 500
Netolice 23	pohřebiště	střední DB	532	cca 400
Netolice	oj. nález	střední DB?	x	x
Strunkovice nad Blanicí	oj. nález	střední DB	x	x
Šipoun - Čichtice	výšinné sídliště	BrC	508	cca 300
Zábrdří	oj. nález	střední DB	x	x

Tab. 15. Přehled osídlení střední doby bronzové na Prachaticku (Parkman 2004).

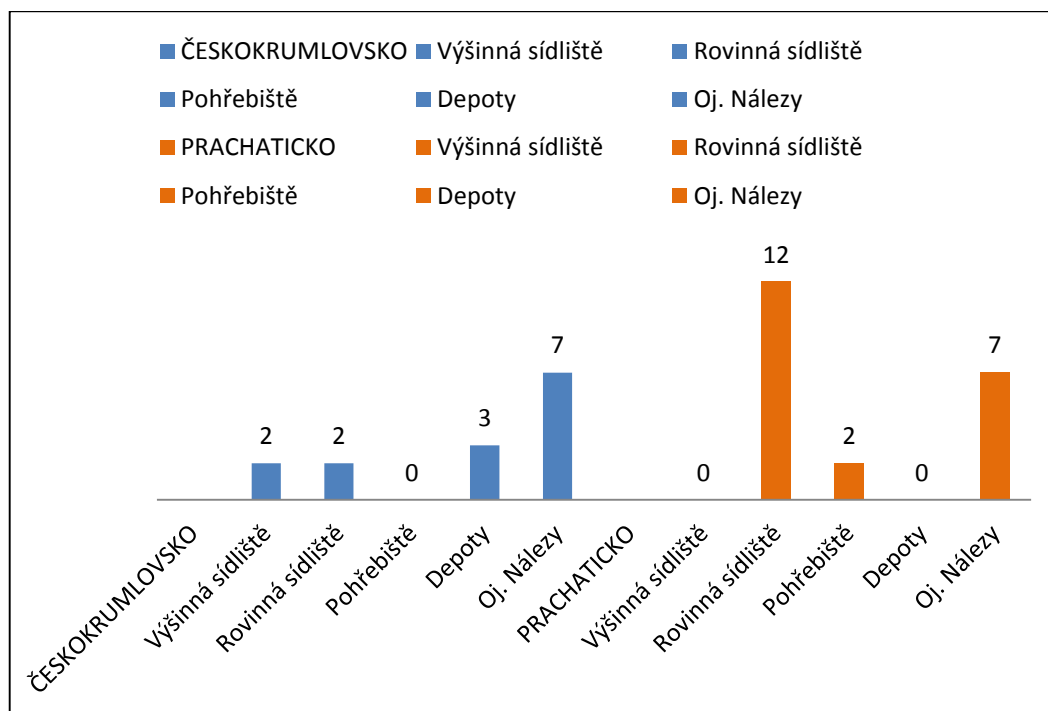
Graf č. 11. Porovnání lokalit a nalezišť ve střední době bronzové.

V mladší a pozdní době bronzové můžeme zaznamenat na Prachaticku oproti stagnujícímu Českokrumlovsku velký nárůst počtu lokalit a nalezišť. Většina komponent je stejně jako ve sledovaném území opět datovatelná jen obecně do mladší doby bronzové, ale také se zde můžeme setkat s pár lokalitami datovatelnými do pozdní doby bronzové (BrD – Ha A). Přibylo i několik ojedinělých nálezů, kdy se povětšinou jedná o hroty kopí, čepele dýky, zajímavý je také nález etážovité nádoby a v neposlední řadě i bronzové sekerky se středovými laloky (**Parkman 2004, 417**). Lokalit a nalezišť je do tohoto období možno zařadit prozatím 21. Ve většině případů jde o rovinná sídliště (12), výšinná sídliště (1), pohřebiště (2) a několik nalezišť ojedinělých nálezů (6).

Lokalita/ Naleziště	Typ lokality	Období	Nadmořská výška v (m)	Nejbližší vzdálenost vodního toku (m)
Babice I	rovinné sídliště	mladší DB	488	cca 50
Horní Záblatí	oj. nález	mladší DB	x	x
Libínské Sedlo	oj. nález	mladší DB	x	x
Mahouš 2	rovinné sídliště	mladší DB	449	cca 200
Mahouš 6	rovinné sídliště	mladší DB	464	cca 50
Němčice 1	rovinné sídliště	mladší DB	445	cca 400
Němčice 2	rovinné sídliště	mladší DB - H B1	419	cca 50
Netolice 4	rovinné sídliště	H A2 - H B1?	449	cca 100
Netolice 7	pohřebiště	mladší DB	478	x
Netolice 12	pohřebiště	mladší DB	510	x
Prachatice 19	oj. nález	mladší DB	x	x
Prachatice	oj. nález	mladší DB	x	x
Stožec I	oj. nález	mladší DB	x	x
Stožec	oj. nález	mladší DB	x	x
Strunkovice nad Blanicí	rovinné sídliště	mladší DB	478	cca 100
Šipoun 8	rovinné sídliště	BrD	509	cca 1000
Šipoun–Čichtice	rovinné sídliště	mladší DB	508	cca 300
Zvěřetice I	rovinné	mladší DB	460	cca 200

	sídliště			
Žichovec 5	rovinné sídliště	mladší DB	470	cca 50
Žitná 2	rovinné sídliště	H A2 - H B1	514	cca 50
Vlachovo Březí	oj. nález	pozdní DB	x	x

Tab. 16. Přehled osídlení mladší a pozdní doby bronzové na Prachaticku (Parkman 2004).

Graf č. 12. Porovnání lokalit a nalezišť z mladší a pozdní doby bronzové.

Topografické analýzy byly prováděny jen u zaměřených lokalit. Průměrná nadmořská výška rovinných sídlišť se pohybuje kolem 460 m n. m. Na Českokrumlovsku se pohybuje průměrná nadmořská výška v 561m, což je poměrně znatelný rozdíl (rovinné sídliště Novosedly I je nejvýše položeným rovinným sídlištěm v jižních Čechách). U výšinných sídlišť na Prachaticku se průměrná nadmořská výška pohybuje v 504mn.m., naopak proti tomu na Českokrumlovsku se průměrná nadmořská výška výšinných lokalit pohybuje v 606 m n. m.

Průměrná vzdálenost rovinných sídlišť na Prachaticku k nejbližší vodoteči činí v průměru 213 m. Na Českokrumlovsku se tato vzdálenost pohybuje v průměru 200 m, což jsou poměrně identické hodnoty. Jediné sídliště, které na Prachaticku vybočuje z normálu (do 500 m) je lokalita Šípoun 8. Průměrná vzdálenost od vodních toků

výšinných sídlišť na Českokrumlovsku činí 278 m a naproti tomu na Prachaticku je průměrná vzdálenost 334 m. Opět se zde nesetkáváme s ničím neobvyklým. Je dobré mít stále na paměti a přihlídnout k tomu, že vycházíme z aktuální vodní sítě, která v pravěku však vůbec nemusela existovat.

V závěru tedy můžeme říci, že dle aktuálního stavu poznání se zdá, že Českokrumlovsko prosperovalo nejvíce ve starší době bronzové, kdežto na Prachaticku můžeme sledovat větší lidskou aktivitu až v mladší a pozdní době bronzové. Zajímavé je také to, že na Českokrumlovsku převažovala výšinná sídliště a známe mnohem více depotů a naopak na území dnešního Prachaticka evidujeme mnohem více rovinných sídlišť a depoty skoro žádné. To by mohlo naznačovat, že Českokrumlovsko hrálo důležitější roli jako transportní území. Žádné konečné závěry však vyvozovat nelze, jelikož oba regiony stojí doposud na okraji archeologického bádání, tudíž bude zásadní, jaké nové poznatky nám přinesou další výzkumy.

6.2. Českokrumlovsko ve vztahu s Hornorakouským Podunajím

Tato kapitola se věnuje tomu, jakou roli mohla hrát oblast dnešního Hornorakouského Podunají, (které stejně jako jižní Čechy spadá do hornodunajského kulturního okruhu), ve vztahu k sledovanému území Českokrumlovska především na základě kovových surovinových hromadných nálezů ze starší doby bronzové.

Původ měděné suroviny byl badateli v minulosti střídavě přisuzován hned několika oblastem, jako je například střední Německo, Alpy či Sedmihradsko. Vysoká koncentrace nálezů hřiven a žeber v Alpské oblasti vedla P. Reineckeho k teorii, že měděné suroviny nalezené v jihočeském regionu pocházejí právě z východoalpské oblasti, kdy jihočeské nálezy vidí jako doklad obchodních stezek, které vedly přes Šumavskou oblast a přes Budějovickou kotlinu dále na sever (**Reinecke 1930**). Na základě geografických hodnot se pokusila odpovědět na otázku původu měděných surovin i badatelka B. Bath – Bílková. Rozdělila depoty do dvou skupin, kdy první skupina obsahovala pouze nálezy hřiven a druhá skupina obsahovala nálezy hřiven a jiných výrobků. Po zmapování a vyhodnocení došla k závěru, že čím více je depot vzdálen od alpských rudných ložisek, tím méně depoty obsahují čistě jen hřivny a zároveň klesá jejich počet. Toto samé pravidlo podle B. Bath – Bílkové platí i pro bronzová žebra, tudíž jako primární ložiska těchto surovin považuje právě Alpskou oblast (**Bath – Bílková 1973**).

Ze současného stavu výzkumu je patrné, že Českokrumlovsko hrálo roli jako území, přes které se dále do jižních Čech a následně i severnějších oblastí importovaly suroviny, jako byla měď a zcela možná i sůl, která se již od střední doby bronzové těžila v dolech v oblasti Hallstattu a je tedy pravděpodobné, že tato surovina byla do Čech importována (**Bouzek 1988-1989, 223**). Je možné, že hlavním důvodem osídlení Českokrumlovska byl právě obchod a distribuce mědi, kterou nejčastěji nalézáme v zemi jako depoty v podobě nejdříve měděných nákrčnickových hřiven a v pozdějších fázích starší doby bronzové i měděných žeber (**Hájek 1954, Chvojka - Havlice 2002**). Někteří badatelé nevyklučují ani využívání některých lokálních zdrojů z oblasti Čech (**Blažek – Erneé – Smejtek 1998, 25-29**). V jihočeském regionu však žádná taková ložiska mědi neznáme. Z druhé strany roli exportního území nejspíše sledované území nehrálo. Je faktem, že na Českokrumlovsku máme doklady rýžování zlata a těžby grafitu. Existují i názory, že zlato se rýžovalo již od starší doby bronzové, tuto hypotézu však dodnes ničím podložit nemůžeme.

Vzájemné importy mezi Horním Rakouskem a jihočeským regionem lze pozorovat jen obtížně. Jako import z Čech v hornorakouské oblasti může být považován nález sekerky z lokality Bach bei Walding. Další podobnosti jsou sledovány v etážovitých nádobách, které byly nalezeny na pohřebišti ve Wels (**Chvojka 2006, 222**). Důkazem toho, že jižní Čechy mohly úzce souviset s Hornorakouskou oblastí, může být nález špičáku, který se nacházel v hromadném nálezů známém z Holašovic, přičemž tento hornický špičák má i četné analogie právě v oblasti Horního Rakouska a také v alpské oblasti (**Frána – Jiráň – Moucha – Sankot 1997, 26 - 27**). Významnou roli by zde mohl hrát i ojedinělý nález hřivny z Českého Heršláku (**Hájek 1954, 141**), který se nachází ve Vyšebrodském průsmyku mezi Šumavským pohořím a Novohradskými horami, což by mohlo naznačovat ideální spojnicí mezi Čechami a Hornorakouským Podunajím (**Havlice 2000, 79**). Z lokality Dívčí Kámen evidujeme nález odlévačského tyglíku (**Poláček 1966**), ze střední doby bronzové pak zase v depotech převládají měděné slitky, což by mohlo poukazovat na skutečnost, že Českokrumlovsko nefungovalo pouze jen jako tranzitní území, ale že domácí prostředí mohlo sloužit i jako prostor, ve kterém se bronzové suroviny přímo zpracovávaly.

6.3. Postavení Českokrumlovska v rámci jihočeského regionu

Za nesporný fakt můžeme považovat tu skutečnost, že většinu komponent na Českokrumlovsku zastupují depoty kovových artefaktů a ojedinělé nálezy. Díky těmto nálezům je pak mnohdy možné pozorovat jisté analogie i v jiných oblastech. Například starobronzové sekerky saského typu, které byly nalezeny v Českém Krumlově – Ptačím Hrádku se tvarově velice podobají sekerce nalezené v Holašovicích. Další podobnosti můžeme pozorovat u sekerek, které byly nalezeny ve starobronzovém depotu na území dnešního Českobudějovicka nedaleko Kamenného Újezdu. Tyto sekerky jsou opět tvarově podobné, mají ale více prožlabenou střední partii či jinak tvarované ostří (**Chvojka – Červenka 2008, 104**). Dalším příkladem je jedinečný ojedinělý nález zlomku hřivny taktéž z Českého Krumlova. Tento zlomek je unikátní tím, že povrch je hladce opracovaný, tudíž se nepředpokládá, že hřivna sloužila jako surovina, ale spíše sloužila jako okrasný šperk. Podobnou analogii takovéto hřivny je možné pozorovat například v depotu nalezeného nedaleko Českých Budějovic v Mladém (**Chvojka – Červenka 2008, 105**).

Závěrem tedy můžeme říci, že ač se Českokrumlovsko nenachází v centrální části jižních Čech, tak rozhodně v době bronzové hrálo velice důležitou roli transportního území, přes které se do ostatních jihočeských a dále severnějších oblastí importovala vzácná měděná surovina z Alpských oblastí.

7. ZÁVĚR

Předložená práce shrnuje veškeré dosavadní poznatky o osídlení v Českokrumlovském regionu z doby bronzové. Základem pro vypracování této práce bylo vytvoření soupisu veškerých lokalit a nalezišť. Bylo shromážděno celkem 55 lokalit a nalezišť ze starší doby bronzové, dále pak 13 lokalit a nalezišť ze střední doby bronzové a 15 lokalit a nalezišť z mladší a pozdní doby bronzové. Větší plošné výzkumy probíhaly jen na zlomku lokalit, a většina jich byla nalezena při povrchových průzkumech a rovinné sídliště Novosedly I, depot z Hořic na Šumavě byly zachyceny při zemních pracích.

První část práce se věnuje obecným informacím (dějiny bádání, přírodní podmínky, chronologie osídlení). Další část práce se věnuje jednotlivým lokalitám a nalezištím rozdělených podle druhu lokality a podle jednotlivých období doby bronzové, kdy byly sledovány topografické vlastnosti jako je vzdálenost od vodních toků, nadmořská výška, prostorové vztahy. Dále následuje shrnutí poznatků ze starší, střední a mladší a pozdní doby bronzové. V další části probíhá porovnání s dnešním okresem Prachatice, kdy mne zajímá hustota osídlení dle aktuálního stavu archeologického poznání a srovnání topografických poměrů s Českokrumlovskem. V poslední části se práce stručně věnuje vztahu sledovaného území s oblastí horního Podunají a probíhá pokus o interpretaci postavení Českokrumlovska v rámci jihočeského regionu.

Vytvoření této práce lehce znesnadňoval současný stav poznání sledovaného území, jelikož u mnoha lokalit doposud postrádáme celistvé informace. Většina lokalit a nalezišť je známa jen na základě náhodných nálezů, blíže nepublikovaných a zkoumaných. Tuto situaci by do budoucna jistě mohly vyřešit revizní průzkumy a plošné výzkumy lokalit a nalezišť a samozřejmě také poctivé hlášení veškerých pravěkých nálezů, které neprofesionální hledači na Českokrumlovsku stále tak intenzivně vyhledávají.

8. SUMMARY

The presented work sums up all existing knowledge about settlement in the Český Krumlov region from the Bronze Age. The main goal of this work was to create an inventory of all the sites and individual residential components. A total of 55 locations and sites from the Early Bronze Age was collected, 13 sites from the Middle Bronze Age and 15 sites from the Late Bronze Age. Larger field researches were conducted on only a small fraction of sites, most of sites were found during surface surveys. The site of Novosedly I (a planar settlement) and the depot from Hořice in Šumavě were captured during earthworks. The first part of this paper deals with general information (history research, natural conditions, chronology of the settlements). Another part is devoted to individual sites and sites sorted out by the type of location and by the period of the Bronze Age, when topographical characteristics such as distance from watercourses, altitude and spatial relationships were monitored. This is followed by a summary of findings from the older, younger, middle and late Bronze Age. The next part compares contemporary district of Prachatice, where population density according to the current state of archaeological knowledge and comparison of the topographical conditions to the district of Český Krumlov are of the interest. In the last part, the author briefly discusses the relationship of the monitored area with the Upper Danube region and attempts to interpret the status of Český Krumlov in the South Bohemian region. The creation of this work was slightly difficult due to the current state of knowledge of the monitored area, since many localities still lack comprehensive information. Most sites are known only on the basis of random findings, further unpublished and unresearched. This situation certainly could be solved by inspection surveys and surface researches of the sites and of course by honest reports of all prehistoric finds made by unprofessional treasure hunters who are still intensively searching through the Český Krumlov region.

9. SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY

V seznamu literatury jsou uvedeny všechny v textu i v přílohách citované práce, ale nejsou zde uvedeny zprávy z Výzkumů v Čechách (1963-2015).

- Bath - Bílková, B. 1973:** K problému původu hřiven, Památky archeologické 64, 24–42.
- Beneš, A. 1963:** Zpráva o pracovní cestě č. j. 4907/63. Archiv ARÚ AV ČR Praha, 11.
- Beneš, A. 1965:** K otázce halštatů B v jižních Čechách, Archeologické rozhledy 17, 54–76.
- Beneš, A. 1972:** Písek, Výzkumy v Čechách 1969.
- Beneš, A. 1978:** Poznámky k počátkům těžby a využívání tuhy a zlata podle archeologických nálezů v jižních Čechách, rozpravy Národního technického muzea v Praze 70 – Studie z dějin hornictví 8, 53-83.
- Beneš, A. 1988:** Sídliště ze starší doby bronzové u Hostů, okres České Budějovice. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 5, 7-26.
- Beneš, A. – Kytlicová, O. 1991:** Der Depotfund aus Temešvár – Die Entwicklung des südböhmischen Armrings am Ausgang der Mittelbronzezeit, Památky archeologické 82, 48–93.
- Blažek, J – Erneé, M. – Smejtek, L. 1998:** Die bronzezeitlichen Gussformen in Nordwestböhmen. Beitr. Ur- u. Frühgesch. Nordwestböhmens 3. Most 1998.
- Böhm, J. 1941:** Kronika objeveného věku. Praha.
- Bouzek, J. – Koutecký, D 1964:** Knovízské zásobní jámy, Archeologické rozhledy 16, 28 – 43.
- Bouzek, J. 1988-1989:** Böhmen , Mähren und Österreich in der Urnenfelderzeit . Mitt. Anthr. Ges. Wien 1988-1989, 118-119, 219-227.
- Braun, P. – Fröhlich, J. 1978:** Knovízské pohřebiště u Topělce, Výběr 15, 236-237.
- Braun, P. 1987:** Křtěnov, okr. České Budějovice, Výzkumy v Čechách 1984 – 1985.
- Brdlik, K. – Franz, L. 1929:** Archiv nálezových zpráv (NZ) ARÚ Praha, čj. 1558/58, Boletice, okr. Český Krumlov.
- Brdlik, K. 1928:** Der Raziberg bei Polletitz, Waldheimat 5/8, 113–116.
- Brdlik, K. 1930:** Funde im Böhmerwald, Sudeta 6, 132 – 137.
- Brdlik, K. – Franz, L. 1931:** Neue Grabungen im Böhmerwalde, Sudeta 7, 17 – 25.

- Brdlik, K. – Franz, L. 1932:** Böhmerwald-Forschungen 1931, Sudeta 8, 15–23.
- Břicháček, P. 1991:** Hosty (district of České Budějovice) – an Enclosed Settlement of the Early Bronze Age. In: Archaeology in Bohemia 1986-1990. Praha, 90-94.
- Čujanová – Jílková, E. 1964:** Východní skupina českofalcké mohylové kultury, Památky archeologické 55/1, 1-81.
- Demek, J. a kol. 1987:** Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. Brno.
- Eckel, F. 1992:** Studien zur Form- und Materialtypologie von Spangenbarren und Ösenringbarren. Zugleich ein Beitrag zur Frage der Relation zwischen Kupferlagerstätten, Halbzeugproduktion und Fertigwarenhandel. Saarbrücker Beiträge zur Altertumskunde 54. Bonn.
- Dubský, B. 1949:** Pravěk jižních Čech. Blatná.
- Eisner, J. 1921:** Jižní Čechy v době předhistorické. Jihočeská čítanka 1, 11- 26.
- Eisner, J. 1922 – 1923:** Jihočeské mohyly, Památky archeologické 33, 1 – 37, 193 – 231.
- Ernée, M. - Nováček, K. 1999:** K počátkům českokrumlovského hradu (výsledky archeologického výzkumu v letech 1994-1995). Průzkumy památek. 6, č. 2, 21-34.
- Ernée, M. – Hrubý, P. – Malý, K. – Tomášek, M. – Valkony, J. 2014:** Raná exploatace exogenních akumulací zlata na Českokrumlovsku. Early exploitation of the secondary gold deposits by Český Krumlov. Acta rerum naturalium 16, 85–108.
- Ernée, M. – Militký, J. 1996:** Pravěké osídlení hradního návrší v Českém Krumlově, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 9, 179–188.
- Födisch, J. E. 1868:** Verschlackte Wälle in Böhmen, Mitteilungen der k. k. Central Commission für Erforschung der Baudenkmale 13, 25-28.
- Frána, J. – Chvojka, O. – Fikrle, M. 2009:** Analýzy obsahu chemických prvků nových depotů surové mědi z jižních Čech, Památky archeologické 100, 91–118.
- Frána, J. – Jiráň, L. – Moucha, V. – Sankot, P. 1997:** Artifacts of cooper and cooper alloys in prehistoric Bohemia from the viewpoint of analyses of element composition 2, Památky Archeologické, Supplementum 8, Praha 1997.
- Franz, L. 1940 – 1941:** Die vorgeschichtliche Besiedlung der Kreise Krummau und Kaplitz, in. : Heimatgau 2, 144 – 152.
- Fröhlich, J. 1993a:** Počátky archeologie v jižních Čechách, Výběr 30, 98-102.
- Fröhlich, J. 1993b:** Přehled archeologických výzkumů J. L. Píče v jižních Čechách, výběr 30, č. 4, 282-283.

- Fröhlich, J. 1997:** Dva archeologické nálezy v Trojmezenské hornatině, Zlatá stezka – Sborník Prachatického muzea 4, 170–173.
- Fröhlich, J. 2001:** Archeologické nálezy na Vyšebrodsku, Výběr 38, 224–227.
- Fröhlich, J. 2004:** Pravěké a slovanské osídlení na místech jihočeských hradů. Výběr – Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 41: 1–4.
- Fröhlich, J. – Parkman, M. 2003:** Výšinné sídliště z rozhraní starší a střední doby bronzové v Blanském lese u Chvalšín na Šumavě, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 16, 15–23.
- Fröhlich, J. – Chvojka, O. – Jiřík, J. 2010:** Nové ojedinělé nálezy kovových předmětů z doby bronzové v jižních Čechách, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 23, 73–90
- Gojda, M. a kol. 2011:** Archeologický průzkum krajiny pomocí leteckého laserového skenování. Dosavadní průběh a výsledky prvního českého projektu. Archeologické rozhledy 68, 680 – 698.
- Hájek, L. 1954:** Jižní Čechy ve starší době bronzové. Památky archeologické 45, 115-184.
- Havlice, J. 2000:** Kontakty mezi jižními Čechami a středním Podunajím ve starší době bronzové. Nepublikovaný rukopis diplomové práce. FF UK Praha.
- Havlice, J. – Hrubý, P. 2002:** Betrachtungen über die Burgwälle und Höhensiedlungen am Ende der Früh-bronzezeit in Südböhmen, Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen, 11. Treffen 20. bis 23. Juni 2001 in Oberzell, Rahden/Westf, 42–61.
- Hlásek, D. a kol. 2015:** Vrcovice. Hradiště z počátku střední doby bronzové. Archeologické výzkumy v jižních Čechách, Supplementum 10, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích.
- Hrala, J. 1973:** Knovízská kultura ve středních Čechách. Archeologické studijní materiály 11. Praha.
- Hrubý, P. – Chvojka, O. 2002:** Výšinné lokality mladší a pozdní doby bronzové v jižních Čechách. Archeologické rozhledy 54, 582–624.
- Hrubý, P. 2000:** Výšinná naleziště v jižních Čechách v pravěku a raném středověku. Diplomová práce na Ústavu pro pravěk a ranou dobu dějinnou FF UK Praha. Nepublikovaný rukopis.
- Chábera, S. 1987:** Příroda na Šumavě. Přírodovědný průvodce. České Budějovice.
- Chábera, S. a kol. 1985:** Neživá příroda. Jihočeská vlastivěda. České Budějovice.

- Chvojka, O. 2000:** Dívčí Kámen, okr. Český Krumlov - hradiště pozdní doby bronzové? In: Sborník Miroslavu Buchvaldkovi, Most, 101-105.
- Chvojka, O. 2002:** Dívčí Kámen: přírodní rezervace a historický vývoj osídlení: sborník příspěvků ze semináře dne 26. září 2002 v Regionálním muzeu v Českém Krumlově.
- Chvojka, O. 2004a:** Současný stav poznání doby popelnicových polí v jižních Čechách. Archeologické rozhledy 56, 59 – 87.
- Chvojka, O. 2004b:** Pravěké osídlení na Dívčím Kameni. In: Dívčí Kámen. Přírodní rezervace a historický vývoj osídlení. Sborník příspěvků ze semináře ze dne 26. 9.2002 v Regionálním muzeu v Českém Krumlově, Křemže, 35 – 50.
- Chvojka, O. 2006:** Jižní Čechy v mladší a pozdní době bronzové. Nepublikovaný rukopis disertační práce. FF MU Brno.
- Chvojka, O. 2007a:** Současný stav poznání doby bronzové v jižních Čechách. In: Archeologie na pomezí. Sborník příspěvků ze semináře. České Budějovice, 8. 11. 2007, In: AVJČ - Supplementum 4. České Budějovice, 29-55.
- Chvojka, O. 2007b:** Z šera dávných věků. Nové archeologické výzkumy a nálezy na Vltavotýnsku. Katalog k výstavě. Týn nad Vltavou.
- Chvojka, O. 2010:** Možnosti rekonstrukce dálkových komunikací i lokálních stezek v době bronzové v jižních Čechách. Zlatá stezka – Supplementum 1 STARÉ STEZKY. Sborník příspěvků z konference o výzkumu starých komunikací. Prachatice 9. – 11. 6. 2010.
- Chvojka, O. 2011:** Rovinná sídliště doby bronzové v hornodunajském kulturním okruhu. Nepublikovaný rukopis habilitační práce na FF MU v Brně. Brno – České Budějovice.
- Chvojka, O. - Jiráň, L. 2004:** Kontakty jižních Čech a rakouského Podunají v době popelnicových polí, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 17, 163-173.
- Chvojka, O. – Červenka, E. 2008:** Nové pravěké nálezy z okolí Českého Krumlova, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 21, 97–113.
- Chvojka – Frána – John – Menšík 2009:** Dva depoty ze starší doby bronzové v areálu mohylového pohřebiště u Nové Vsi (okr. Český Krumlov). Archeologické rozhledy 61, 607 – 636.
- Chvojka, O. – Michálek, J. 2003:** Sídlíště ze střední doby bronzové u Radčic - Vodňan, okres Strakonice. Výzkumy na stavbě silničního obchvatu v letech 1994-1996, Památky archeologické 94, 83-160.

- Chvojka, O. - Michálek, J. 2011:** Výzkumy Josefa Ladislava Píče na mohylových pohřebištích doby bronzové a halštatské v jižních Čechách =: Ausgrabungen von Josef Ladislav Píča auf den Hügelgräberfeldern aus der Bronze- und Hallstattzeit in Südböhmen. Praha: Národní muzeum.
- Chvojka, O. a kol. 2011:** Poklady doby bronzové: Nejnovější archeologické nálezy z jižních Čech: Publikace vydaná u příležitosti výstavy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 12. 3. 2011 - 30. 6. 2011. České Budějovice, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 21.
- Chvojka, O. – Fröhlich, J. 2013:** Ojedinelé nálezy kovových předmětů z doby bronzové, dokumentované v jižních Čechách v letech 2010–2012. Archeologické výzkumy v jižních Čechách 26, České Budějovice.
- Chvojka, O. – Menšík, P. 2014:** Nové nálezy žeber ze starší doby bronzové z jižních Čech, studia archaeologica brunensia 19, 2014.
- Chvojka, O. – John, J. – Šálková, T. 2015:** nové kovové depoty ze starší doby bronzové v jižních Čechách. keď bronz vystriedal med', Bratislava – Nitra 2015, 421–432.
- Jiráň, L. (ed.) – Čujanová-Jílková, E – Hrala, J. – Hůrková, J. – Chvojka, O. – Koutecký, D. – Michálek, J. – Moucha, V. – Pleinerová, I. - Smrž, Z. – Vokolek, V. 2008:** Archeologie pravěkých Čech. 5, Doba bronzová. Archeologický ústav AV ČR. Praha.
- John, J. - Řeřichová, M. 2011:** Povrchový průzkum terénních reliktních výšinné lokality Boletice – Raciberk (okr. Český Krumlov). Archeologické výzkumy v jižních Čechách 24, České Budějovice 2011.
- Kratochvíl, J. 1957-1966:** Topografická mineralogie Čech 1-8. Praha.
- Kudrnáč, J. 1976:** Archeologické výzkumy pravěké a středověké těžby zlata v Čechách, Jihočeský sborník historický 45, 1-13.
- Kudrnáč, J. 1982:** Rýžování zlata v Čechách, Památky archeologické 73, 455-485.
- Kuna, M. a kol. 2004:** Nedestruktivní archeologie. Teorie, metody a cíle. Praha.
- Kytlicová, O. 1964:** K časovému zařazení depotů horizontu Plzeň-Jílkalka, Archeologické rozhledy 16/4, 516-556, 562-563.
- Lutovský, M. – Smejtek, L. a kol. 2005:** Pravěká Praha. Praha.
- Maličský, J. 1952:** Boletice -Hradec. Zpráva č.j. 2330/52, archiv ARÚ AV ČR Praha, v.v.i.

- Menšík, P. 2010:** Zhodnocení neolitického a eneolitického osídlení Českokrumlovska. Stručná charakteristika vývoje v jižních Čechách. Acta Fakulty filozofické, roč. 10, č. 4, s. 26-47.
- Michálek, J. 1982:** Křtětice, Vodňany, Výzkumy v Čechách 1978-1979, 58-59, 149-150.
- Michálek, J. 1990:** Zur Vor- und Frühgeschichtlichen Besiedlung Südböhmens. In: Vorträge des 8. Niederbayerischen Archäologentages. Deggendorf, 29-86.
- Michálek, J. 1993:** Nove žárové pohřebiště knovízské kultury z okolí Strakonice, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 8, 21-34.
- Michálek, J. 1996:** Neue früh-, mittel- und jungbrozezeitliche Funde und Befunde bei Vodňany, Kr. Strakonice, im Jahre 1994. In: Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen. 5. Treffen, Espelkamp, 40-48.
- Michálek, J. 2000:** Krašovice, Radčice, Vodňany, Výzkumy v Čechách 1998, 249, 257-260, 268.
- Michálek, J. – Zavřel, P. 1990a:** Archiv nálezových zpráv (NZ) ARÚ Praha, čj. 2126/92, Boletice, okr. Český Krumlov.
- Michálek, J. – Zavřel, P. 1990b:** Archiv nálezových zpráv (NZ) ARÚ Praha, čj. 2124/92, Boletice, okr. Český Krumlov.
- Michálek, J. - Zavřel, P. 1996:** Archeologické nemovité památky v okrese Český Krumlov. České Budějovice.
- Moucha, V. 2005:** Hortfunde der frühen Bronzezeit in Böhmen. Praha.
- Neustupný, E. 1976:** Absolute Chronology of the Bronze Age in Central Europe. In: Istraživanja 5, Novi Sad, 111 – 116.
- Parkman, M. 2004:** : Doba bronzová na Prachaticku. In: Popelnicová pole a doba halštatská. Příspěvky z VIII. konference, České Budějovice 22.– 24. 9. 2004. Archeologické výzkumy v jižních Čechách – Supplementum 1. České Budějovice, 413–428.
- Píč, J. L. 1900:** Starožitnosti země České I/2. Pokolení kamenných mohyl. Praha.
- Píč, J. L. 1909:** Starožitnosti země České III/1. Čechy za doby knížecí. Praha.
- Pleinerová, I. – Hrala, J. 1988:** Březno, osada lidu knovízské kultury v severozápadních Čechách. Ústí nad Labem.
- Poláček, J. 1961:** Pravěké hradiště na Dívčím Kameni. Zprávy muzeí Jihočeského kraje, 5-8.
- Poláček, J. 1966 :** Dívčí Kámen. Hradiště z doby bronzové. České Budějovice.

- Pokorný, P. – Kočár, P. – Jankovská, V. – Militký, J. – Zavřel, P. 2002:** Archaeobotany of the High Medieval town of České Budějovice (Czech Republic), *Archeologické rozhledy* 54, 813-836.
- Reinecke, P. 1930:** Spätkeltische Oppida im rechtsrheinischen Bayern, *Der Bayerische Vorgeschichtsfreund* IX, 29–53.
- Salaš, M. 2005 :** Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. Brno.
- Sedláček, J. 1883:** Hradec bei Boletic. *Mitteilungen der k. k. Central – Commission für Erforschung der Baudenkmale*, 34/4.
- Shaller, J. 1789:** *Topographie des Königreichs Böhmen*, 13, Theil – Budweiser Kreis. Prag – Wien.
- Sklenář, K. 1992:** Archeologické nálezy v Čechách do roku 1870. Praha.
- Smrž, Z. 1991:** Výšinné lokality mladší doby kamenné ať raného středověku v severozápadních Čechách. Pokus o sídelně historické hodnocení, *Archeologické rozhledy* 43, 63-89.
- Soudská, E. 1956:** Výzkum v Boleticích u Českého Krumlova. *Archeologické rozhledy* 8, 350, 357-360, 452, 459.
- Spurný, V. 1949:** Hromadný nález bronzů v Hořicích na Šumavě, *Archeologické rozhledy* 1, 169- 171.
- Stiaßny, E. 1933:** Die altertumskundliche Abteilung im Böhmerwald museum Oberplan, *Waldheimat*, Oktoberheft, 149.
- Stöllner, T. 2011:** Das Alpenkupfer der Bronze- und Eisenzeit: Neue Aspekte der Forschung. In: Schmotz, K. (ed.), *Vorträge des 29. Niederbayerischen Archäologentages*. Deggendorf, 25–70
- Tisucká, M. 2007:** Doklady sociálních a myšlenkových struktur v rámci jihočeské střední doby bronzové. Nепublikovaný rukopis diplomové práce, FF UK Praha.
- Tomášek, M. 1995:** *Atlas půd České republiky*. Praha.
- Zavřel, P. 1998:** Předstihový výzkum sídliště z mladší doby bronzové, pozdní doby halštatské a pozdní doby laténské v Novosedlech u Kájova, okres Český Krumlov, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 11, 7-51.

Další zdroje: Archeologická databáze Čech 2009. Archeologický ústav AVČR v Praze.

Internetové zdroje: www.cuzk.cz

10. PŘÍLOHY

Seznam příloh

Mapa 1: Přehled osídlení Českokrumlovska a Prachaticka ve starší době bronzové

Mapa 2: Přehled osídlení Českokrumlovska a Prachaticka ve střední době bronzové

Mapa 3: Přehled osídlení Českokrumlovska a Prachaticka v mladší a pozdní době bronzové

Mapa 4: Průměrné vzdálenosti lokalit od vodních toků. Starší doba bronzová.

Obr. 1: Plán hradiště Raciberk podle K. Brdlika a L. Franze

Obr. 2: Výšinné sídliště Raciberk

Obr. 3: Výšinné sídliště Raciberk. Pohled od pastviny

Obr. 4: Archeologické nemovité památky Českokrumlovska v okolí Kájovska, Chvalšinska a Boleticka

Obr. 5: Dívčí Kámen. Rozmístění sond podle J. Poláčka při výzkumech v letech 1962 – 1976

Obr. 6: Dívčí Kámen, soubor jantarových perel nalezených v únětickém džbánu

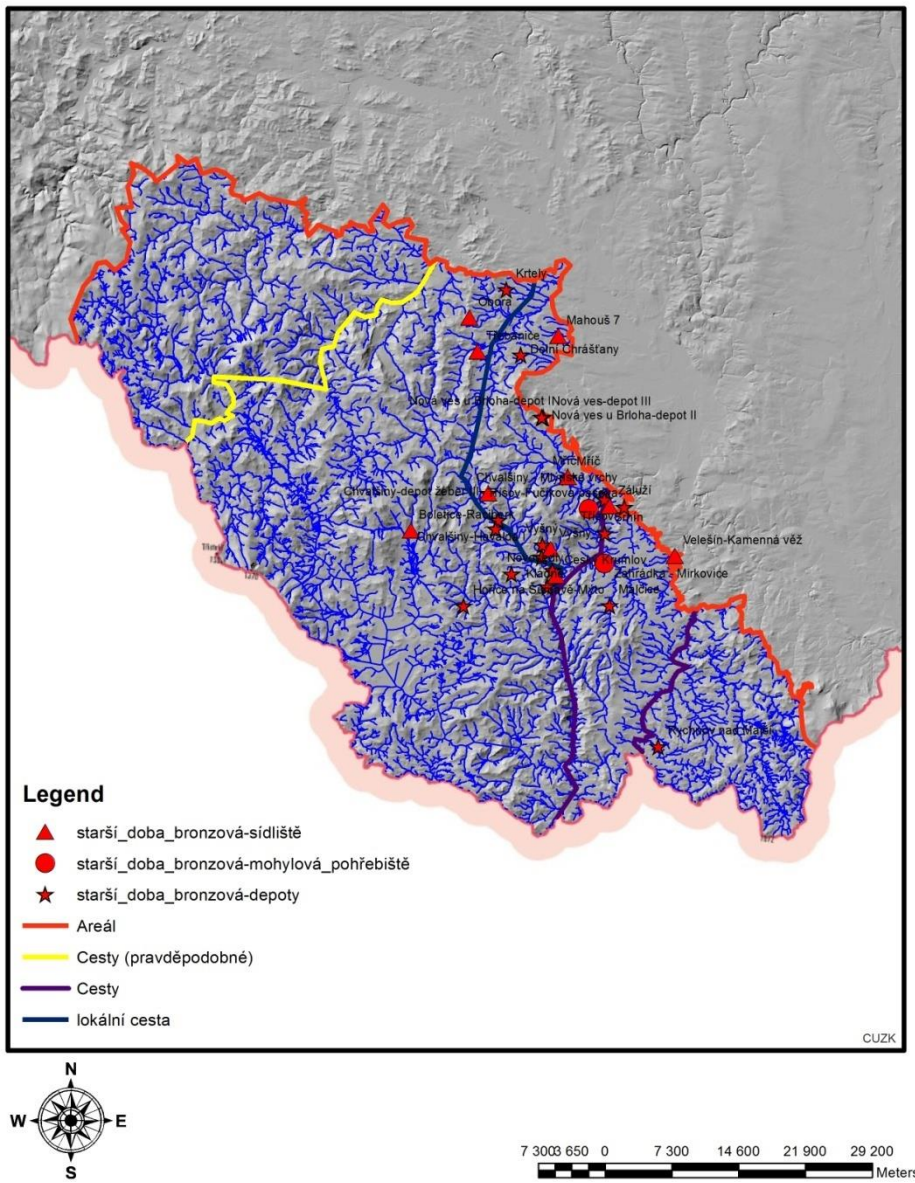
Obr. 7: Dívčí Kámen - kolmý řez sondy č. 5A na úbočí valu

Obr. 8: Výběr z kresebné dokumentace depotu ze Skubice. Měděné slitky

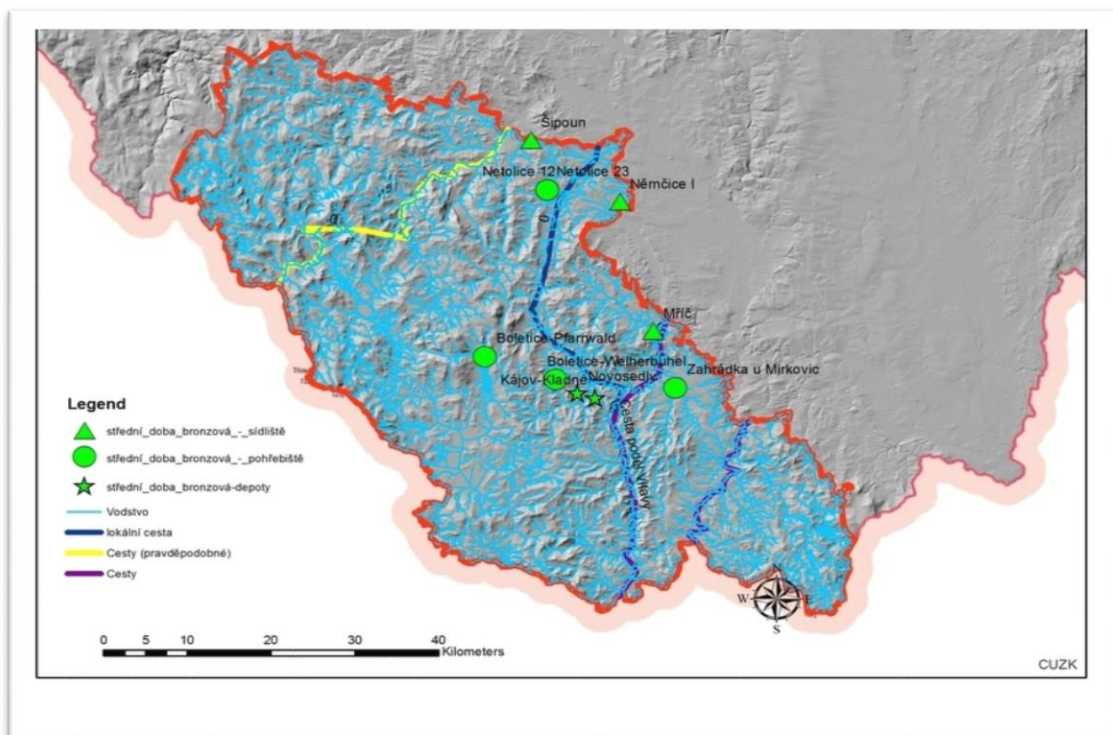
Obr. 9: Výběr z kresebné dokumentace depotu ze Skubice. Hrot kopí a zlomek bronzového srpu

Obr. 10: Výběr z kresebné dokumentace depotu ze Skubice. Bronzový srp a jeho detail.

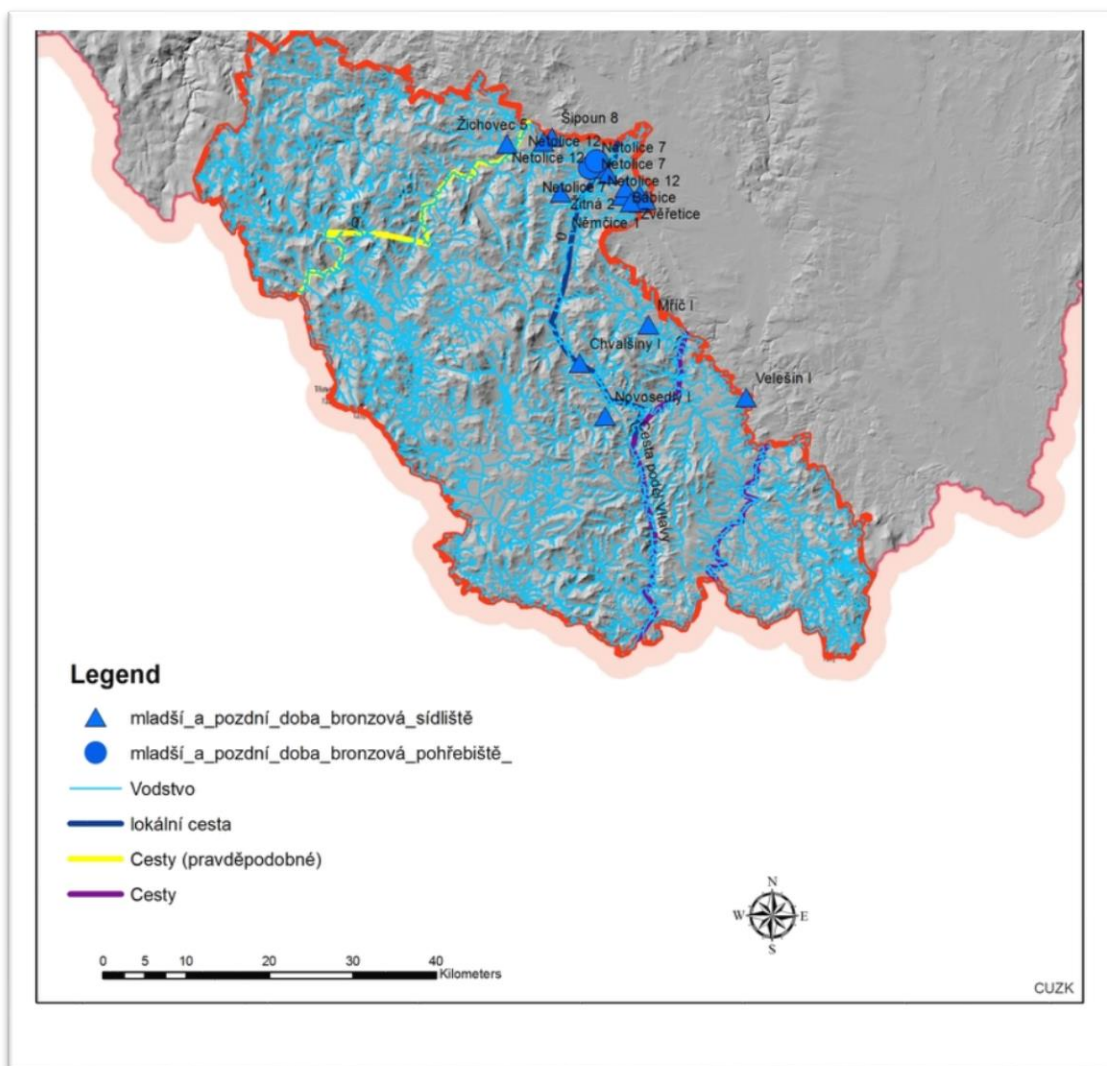
Obr. 11: Výběr z kresebné dokumentace depotu ze Skubice. Bronzová sekerka

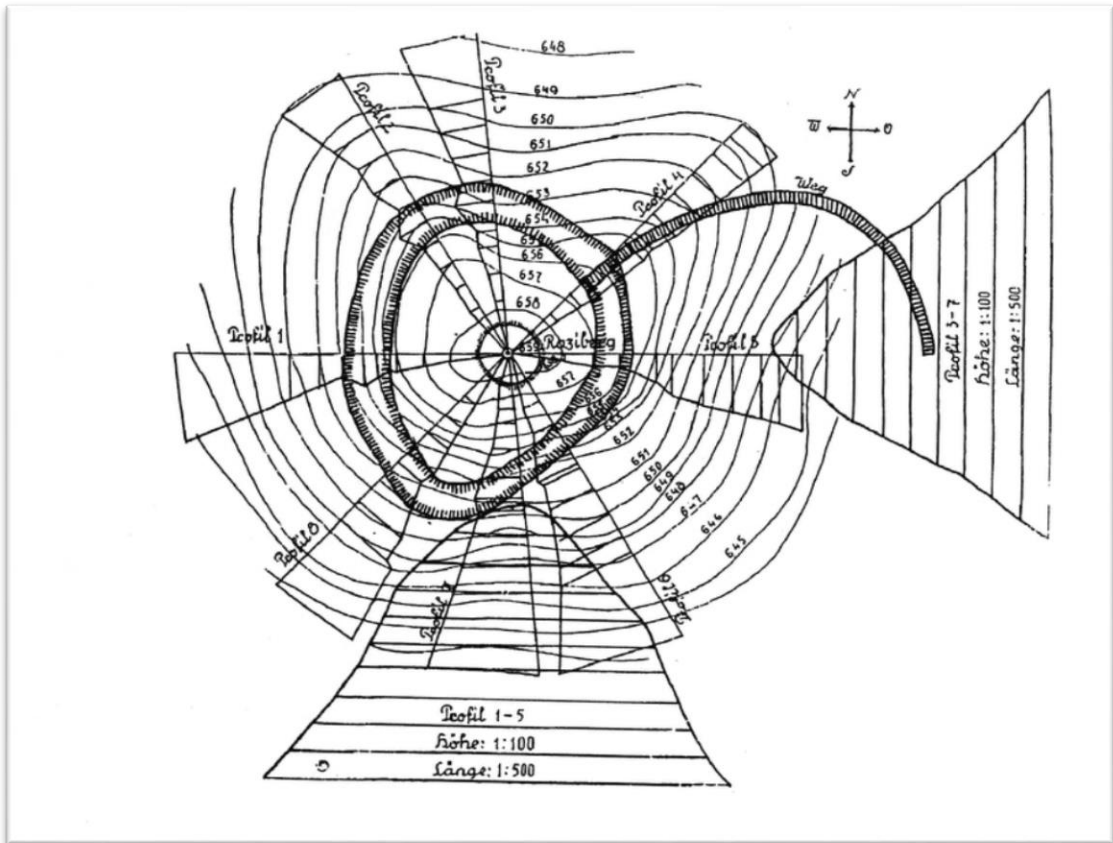
Mapa 1. Přehled osídlení Českokrumlovska a Prachaticka ve starší době bronzové.

Mapa 2: Přehled osídlení Českokrumlovska a Prachaticka ve střední době bronzové.

Mapa 3: Přehled osídlení Českokrumlovsko a Prachaticka v mladší a pozdní době bronzové.

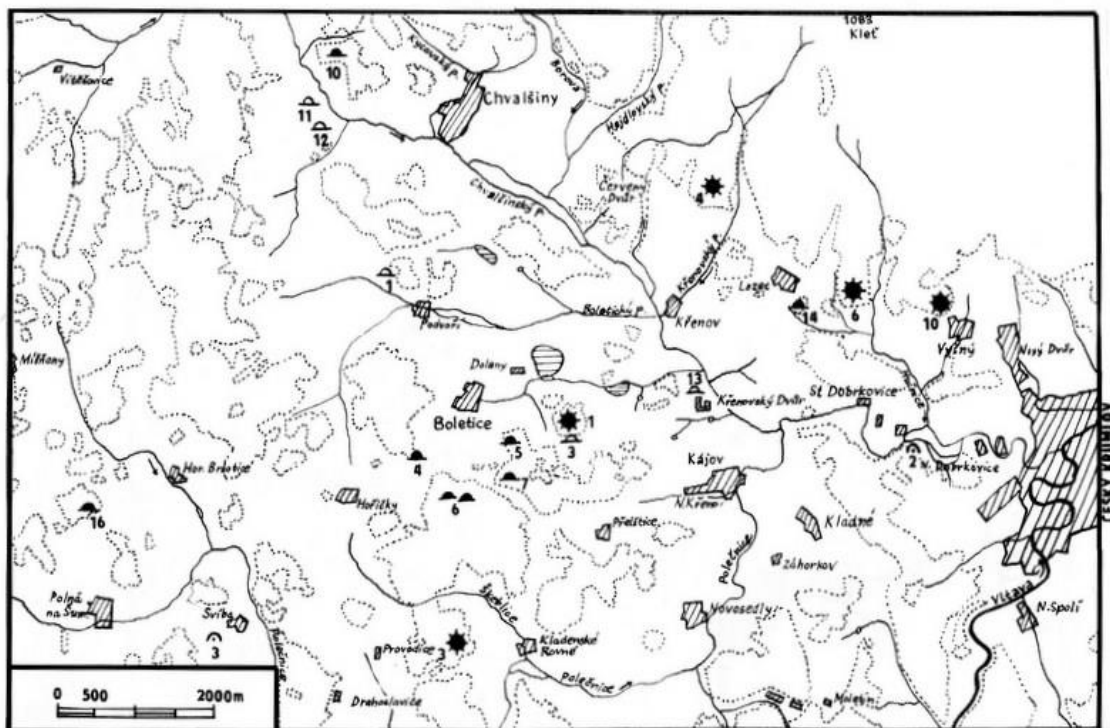
Obr. 1: Plán hradiště Raciberk podle K. Brdlika a L. Franze (Brdlik - Franz 1931a, 21).

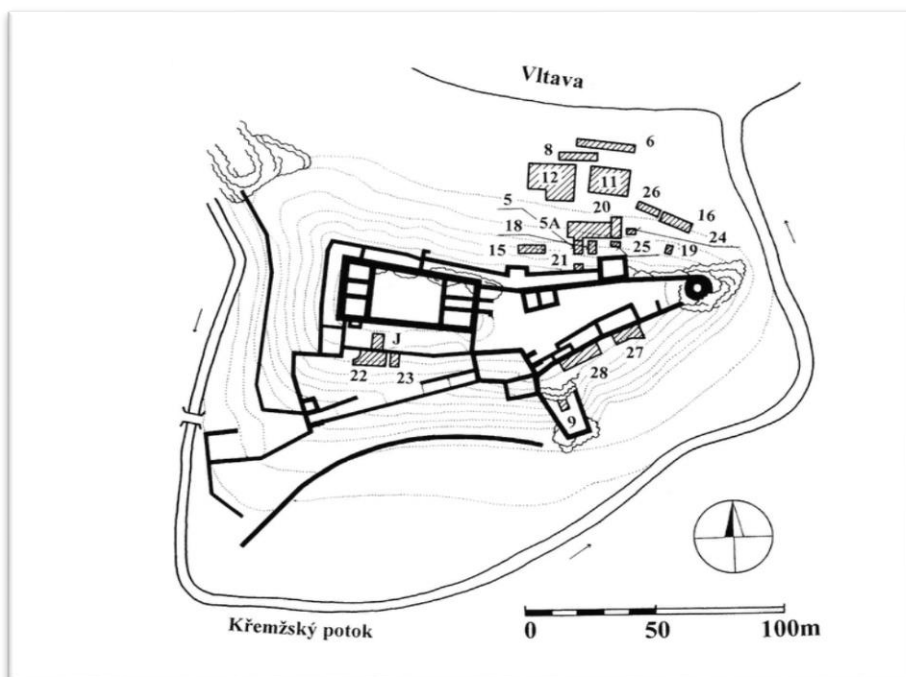
Obr. 2: Výšinné sídliště Raciberk (foto: Autor).

Obr. 3: Výšinné sídliště Raciberk. Pohled od pastviny. (foto: autor).

Obr. 4: Archeologické nemovité památky Českokrumlovska v okolí Kájovska, Chvalšinska a Boleticka (Michálek – Zavřel 1996, nestránkováno).

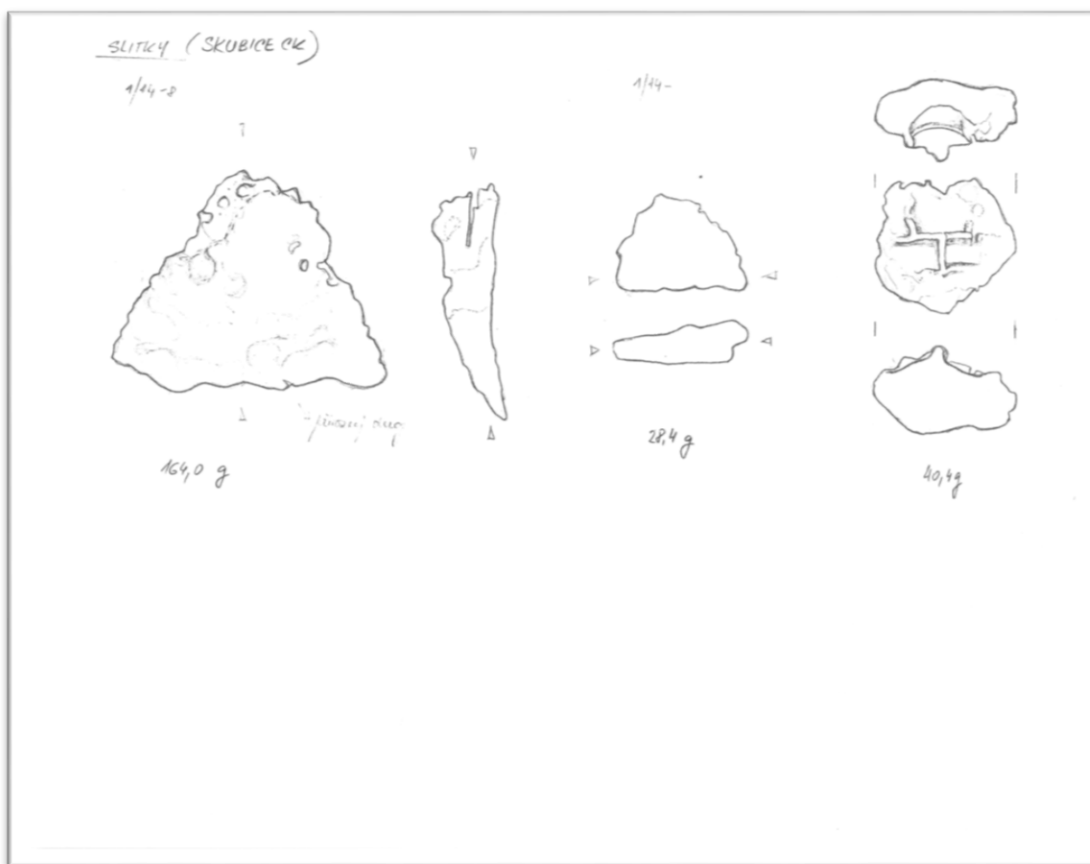
Obr. 5: Divčí Kámen. Rozmístění sond podle J. Poláčka při výzkumech v letech 1962 – 1976 (Chvojka 2004, 45).

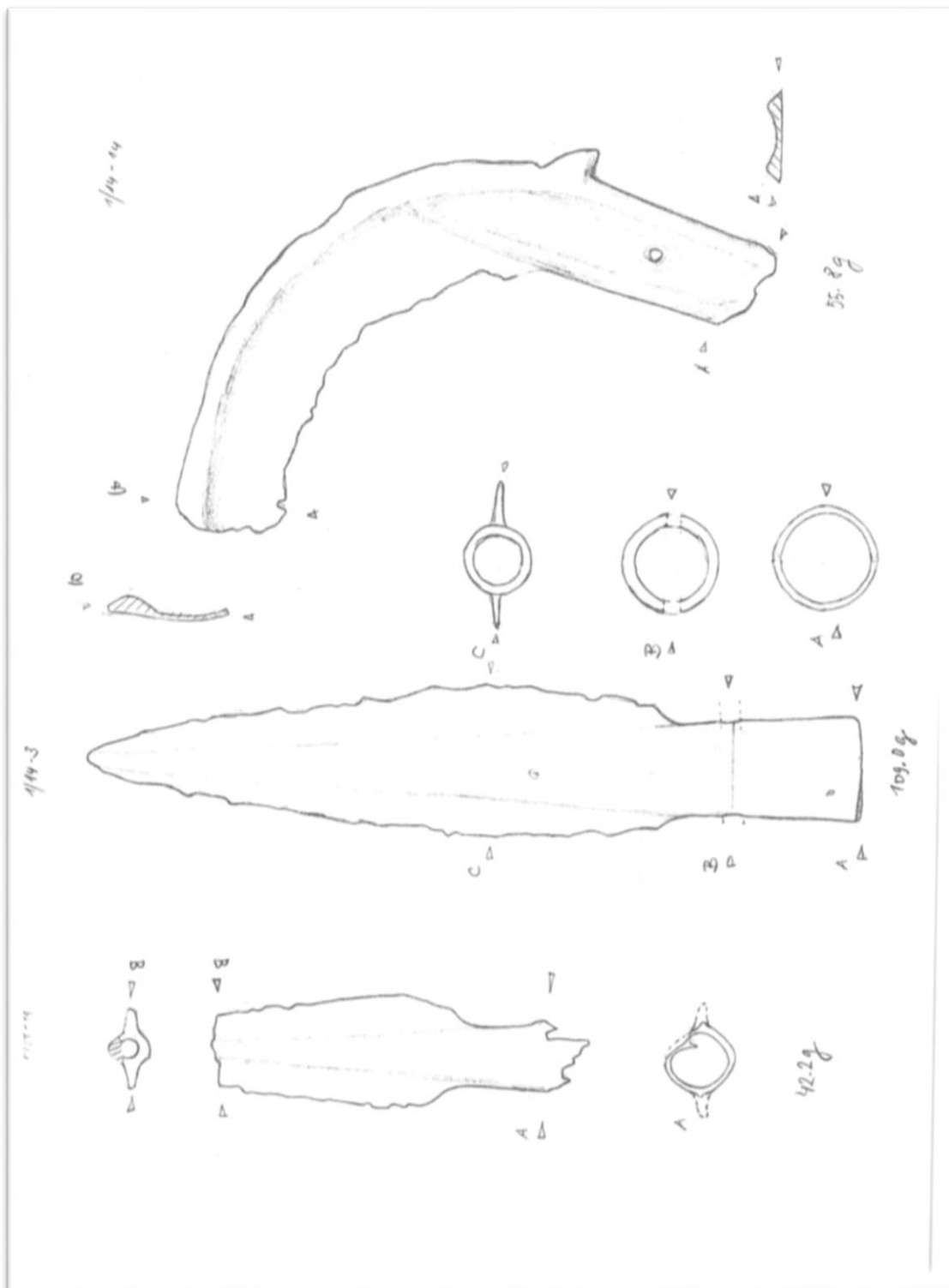
Obr. 6: Divčí Kámen, soubor jantarových perel nalezených v únětickém džbánu (Poláček 1966, nestránkováno).

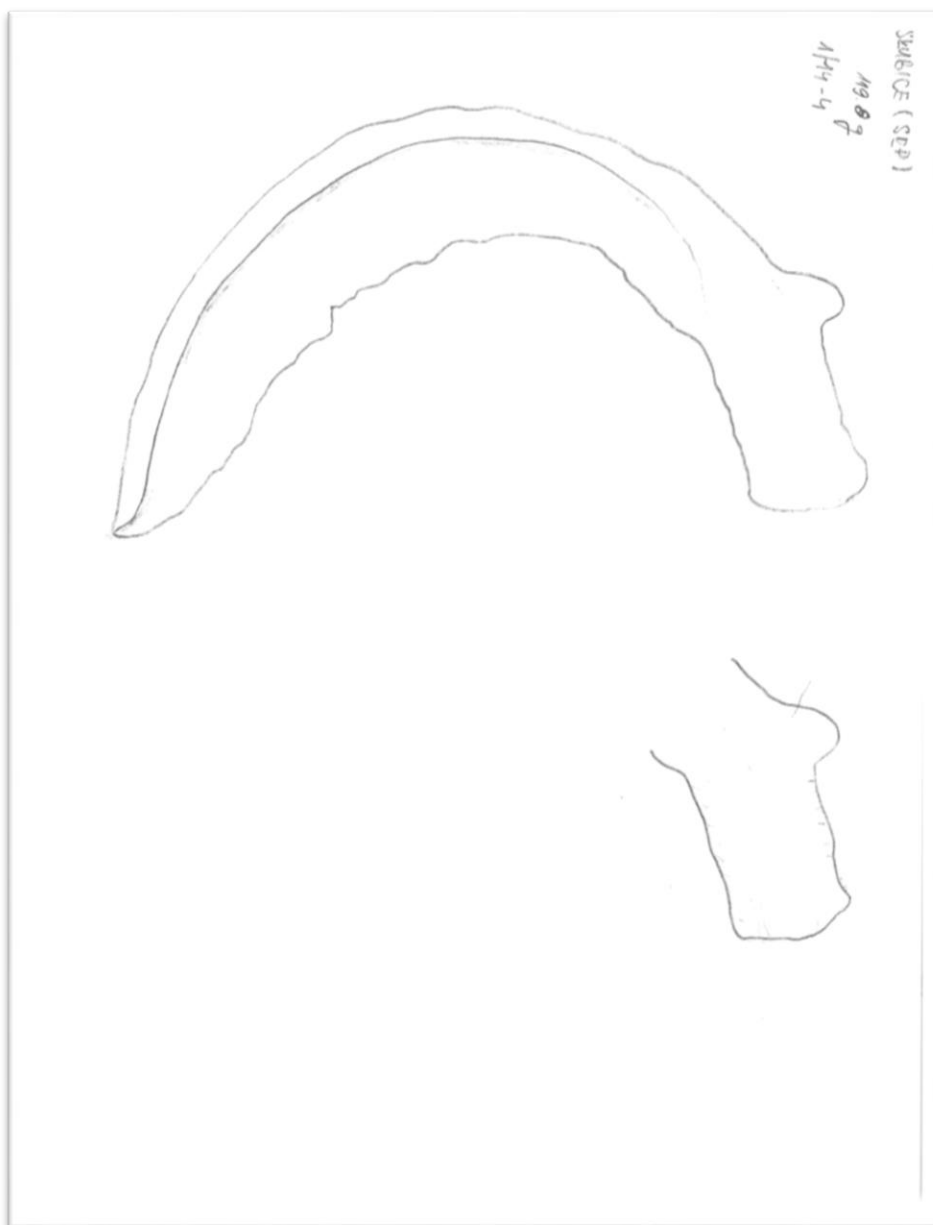
Obr. 7: Divčí Kámen - kolmý řez sondy č. 5A na úbočí valu (Poláček 1966, nestránkováno).

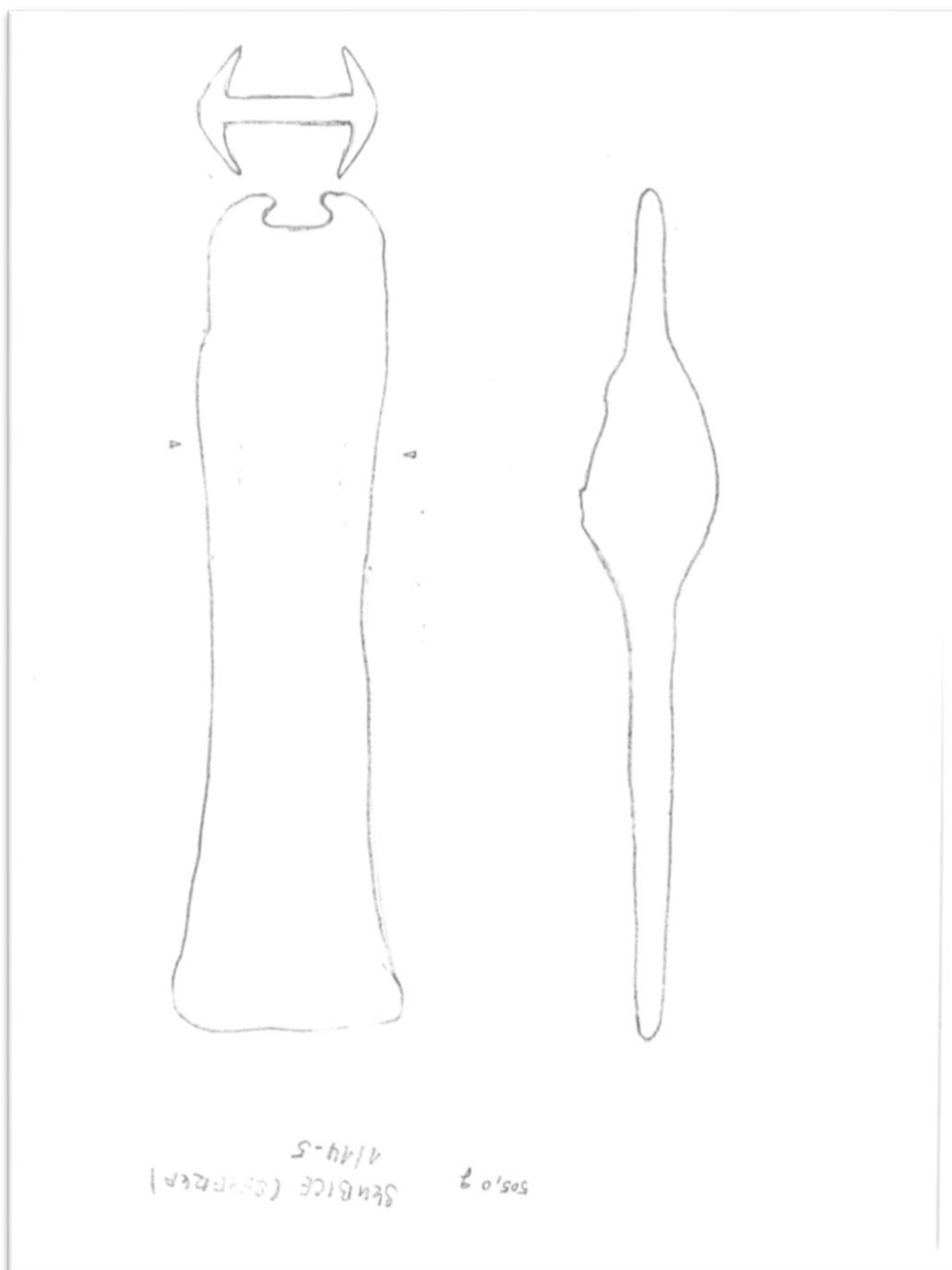
Obr. 8: Výběr z kresebné dokumentace depotu ze Skubice. Měděné slitky. (kresba: Autor za asistence Lucie Šmahelové).

Obr. 9: Výběr z kresebné dokumentace depotu ze Skubice. Hrot kopí a zlomek bronzového srpů. (kresba: Autor za asistence Lucie Šmahelové).

Obr. 10: Výběr z kresebné dokumentace depotu ze Skubice. Bronzový srp a jeho detail. (kresba: Autor za asistence Lucie Šmahelové).

Obr. 11: Výběr z kresebné dokumentace depotu ze Skubice. Bronzová sekerka (kresba: Autor za asistence Lucie Šmahelové).